

**Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
dla Gminy Miejska
Górka na lata 2026-2030**

Spis treści

Słownik najważniejszych definicji.....	3
Wykaz skrótów.....	4
Wstęp.....	5
UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	8
Metodologia	8
Podstawy prawne.....	11
Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.....	14
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	20
Położenie	20
Demografia.....	22
Opieka zdrowotna	25
Polityka mieszkaniowa.....	26
Oświata.....	29
Kultura, sport, rekreacja	32
Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	35
Bezpieczeństwo publiczne	39
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	42
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	45
Bezrobocie.....	49
Ubóstwo	50
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	52
Uzależnienia	58
Przemoc domowa	65
Diagnoza lokalnych problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych	71
Dorośli mieszkańcy	71
Uczniowie szkół	89
Sprzedawcy napojów alkoholowych	96
Podsumowanie badań ankietowych	98
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	102
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	103
Analiza SWOT	103
CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	106

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	106
Cele i kierunki działań.....	108
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	124
Źródła finansowania	126
Spis rysunków tabel i wykresów	128

Słownik najważniejszych definicji

Cel – planowany zakres zmian.

Cel główny – zakres zmian o znaczeniu priorytetowym.

Diagnoza – procedura umożliwiająca identyfikację problemów.

Ewaluacja – ocena według z góry przyjętych kryteriów.

Marginalizacja – pozostawanie poszczególnych środowisk i kategorii ludności na uboczu życia społecznego.

Misja – w obszarze zintegrowanej polityki społecznej precyzyjnie wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działania poprzez określenie granic, jakich sięgają wybory strategiczne. Poprzez misję komunikujemy interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym, jakie są nasze dążenia, zamiary i wartości, na których się opieramy. Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji strategii.

Monitoring – obserwacja i rejestracja zmian.

Osoba długotrwale bezrobotna – bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych

Osoba z niepełnosprawnością – osoba wymagająca wsparcia w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym. Utrudnione uczestnictwo w życiu społecznym ma charakter trwały i wynikać może z zaburzeń somatycznych, tj. związanych z ciałem i pracą zmysłów lub z dysfunkcji psychicznych.

Polityka społeczna – zespół długofalowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Problem społeczny – każde zjawisko, które na masową skalę obniża standard życia społecznego, między innymi prowadząc do marginalizacji poszczególnych środowisk i kategorii ludności.

Profilaktyka – podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych.

Reintegracja – reintegracja zawodowa i społeczna w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym.

Rezultat – bezpośredni wynik działania.

Rodzina – tworzą ją kobieta i mężczyzna poprzez zawarcie związku małżeńskiego.

Strategia – długookresowy plan dotyczący kierunku i zakresu zmian.

Wizja – pożądany obraz przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować. Określa rangę i atrakcyjność jednostki.

Wskaźnik – zjawisko umożliwiające identyfikację i pomiar innego zjawiska.

Wykluczenie społeczne – sytuacja, w której dana jednostka, będąca członkiem społeczeństwa, nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki.

Zasoby – materialne i niematerialne czynniki niezbędne do wytwarzania dóbr w postaci produktów i rezultatów.

Wykaz skrótów

BP – Biblioteka Publiczna w Miejskiej Górcze

OKSiAL – Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej w Miejskiej Górcze

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO – (ang. non-government organization) – organizacje pozarządowe

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcze

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Miejskiej Górcze

Wstęp

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej na każdej gminie/ mieście w Polsce, spoczywa obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dokument ten stanowi podstawowe i jedno z najważniejszych narzędzi planistycznych, którego celem jest określenie działań ukierunkowanych na wspieranie integracji społecznej mieszkańców i rodzin zamieszkujących obszar gminy, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Integracja społeczna, o której wspomniano wyżej oznacza dążenie do budowania spójności i harmonii we wspólnocie lokalnej, poprzez wzmacnianie więzi międzyludzkich, intensyfikację kontaktów oraz rozwijanie współpracy pomiędzy mieszkańcami. Szczególny nacisk w tym aspekcie kładzie się na wspieranie osób podejmujących działania na rzecz własnego rozwoju oraz poprawy jakości życia swojego otoczenia, a także na osoby zmagające się z różnego rodzaju dysfunkcjami i trudnościami życiowymi.

Problem społeczny jest zjawiskiem, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy, a przez to wymaga przeciwdziałania. Zdaniem Fullera-Myersa problem społeczny składa się z obiektywnych warunków, które definiowane są przez członków społeczeństwa jako wymagające rozwiązania. R. Maris definiuje natomiast problemy społeczne jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą część ludności, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić. W rezultacie problem społeczny jest zjawiskiem, które angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie co do konieczności podejmowania działań zbiorowych mających na celu zwalczanie, a przynajmniej ograniczanie jego zasięgu i skutków. Z kolei inna definicja według K. Frysztackiego mówi o tym, że warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru. W świetle przedstawionych dwóch definicji, muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

W ostatnich latach za najbardziej efektywną metodę rozwiązywania problemów społecznych uznaje się rozwijanie wśród mieszkańców umiejętności niezbędnych do radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Podejście to stanowić będzie podstawę do opracowania i późniejszej realizacji celów strategicznych niniejszego dokumentu. W okresach przemian społeczno-gospodarczych obserwujemy spiętrzenie wielu różnych problemów skutkujących apatią, wycofaniem społecznym czy poczuciem alienacji. W konsekwencji szczególnego znaczenia nabiera tworzenie profesjonalnego systemu edukacji, aktywizacji obywatelskiej oraz integracji społecznej, obejmującego między innymi spotkania o charakterze kulturalnym i integracyjnym.

Kolejnym kluczowym obszarem działań z punktu widzenia problematyki społecznej jest system pomocy społecznej, w tym przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Należy podkreślić, że pomimo wsparcia oferowanego w tym zakresie, część osób nadal doświadcza trudności wynikających przede wszystkim z nadużywania substancji psychoaktywnych takich jak alkohol czy narkotyki. W warunkach lokalnych do najczęściej występujących problemów społecznych należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię i nikotynizm, ubóstwo i bezrobocie, przemoc w rodzinie, bezradność w zakresie opieki i wychowania dzieci, wykluczenie społeczne.

Problemy te wymagają zróżnicowanych form wsparcia oraz indywidualnego podejścia. Należy przy tym pamiętać, że poszczególne zjawiska społeczne często wzajemnie się nakładają i wzmacniają co jeszcze bardziej wpływa na skalę trudności i zwalczania problemów. Priorytetem pozostaje nie tylko przeciwdziałanie tym zagrożeniom, lecz również ograniczanie ich skutków w środowiskach, w których już występują. W związku z powyższym dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym, powinien koncentrować się na działaniach w następujących obszarach tj. m.in.

- edukacja publiczna, kultura oraz wzmacnianie samoorganizacji społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- wsparcie rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów z nadużywaniem alkoholu i narkotyków.

Osoby i rodziny, które otrzymują jedną lub kilka form wsparcia w przedstawionych powyżej obszarach, zyskują większą motywację do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także poczucie własnej wartości i współodpowiedzialności za przezwyciężanie problemów, które ich dotyczą.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 określa podstawowe kierunki działań jednostek samorządu terytorialnego oraz mieszkańców, mających na celu podniesienie efektywności funkcjonowania jednostki w wymiarze społecznym, co także ma się przełożyć na jej funkcjonalność w wymiarze ekonomicznym, gospodarczym oraz przestrzenno-funkcyjnym. Wskazanie priorytetowych celów operacyjnych i strategicznych umożliwia minimalizowanie negatywnych skutków procesów zachodzących w obrębie społeczności lokalnej a także sprzyja realizacji spójnej polityki społecznej. Najistotniejszymi działaniami przewidzianymi w ramach Strategii są m.in. poprawa jakości życia mieszkańców, wzmacnianie spójności społecznej, wyrównywanie szans rozwojowych, tworzenie odpowiednich warunków rozwojowych dla dzieci i młodzieży, budowanie, rozwijanie i ochrona kapitału ludzkiego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Kwestie związane z szeroko pojętym rozwiązywaniem problemów społecznych stanowią jedno z najważniejszych zadań każdej administracji publicznej na każdym jej szczeblu, a skuteczność tych działań uzależniona jest także od zaangażowania partnerów społecznych, instytucji sektora życia publicznego, w tym organizacji pozarządowych oraz instytucji otoczenia społecznego i gospodarczego. Efektywna i rzeczowo przeprowadzona diagnoza potrzeb społeczności lokalnej oraz sporządzenie długofalowego planu działania są niezbędnymi warunkami dla skutecznej realizacji zamierzonych celów polityki społecznej. Jednocześnie zdefiniowanie misji i wizji rozwoju odpowiadającej na bieżące wyzwania stojące przed jednostką samorządową, uwzględniające jej cechy charakterystyczne oraz opracowanie jasnych celów strategicznych i operacyjnych, istotnie wpływa na redukcję oraz łagodzenie skutków problemów uprzednio zdiagnozowanych w danej jednostce.

Przedmiotowy dokument stanowi podstawę wdrażania trwałych i systemowych rozwiązań w zakresie interwencji społecznych, ukierunkowanych na poprawę warunków życia mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych, które są najbardziej narażone na marginalizację i wykluczenie społeczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 staje się tym samym podstawowym i jednym z najważniejszych narzędzi zarządzania w zakresie kształtowania lokalnych uwarunkowań społecznych. Zawierając długoterminowe cele i priorytetowe kierunki działań. Niniejszy dokument stanowi jeden z najważniejszych drogowskazów dla organów samorządowych, instytucji i mieszkańców, wyznaczając ramy i kierunki przyszłych przedsięwzięć realizowanych w sferze polityki społecznej.

UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

Metodologia

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214). Ustawa wskazuje podstawowe elementy jakie powinny znaleźć się w Strategii, nie precyzując jednak szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczne decyzje w tym zakresie pozostawione zostały jednostkom samorządu terytorialnego. Wsparciem dla procesu opracowywania dokumentu Strategii w tym zakresie jest podręcznik pod nazwą „Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny” powstał w ramach projektu „STRATEGOR”. Zarówno jego część teoretyczna jak i praktyczna może okazać się drogowskazem dla opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030.

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 zostały opracowane na bazie struktury analogicznej do innych dokumentów wyznaczających kierunki lokalnej polityki społecznej. Cele główne i szczegółowe w Strategii mają na celu przybliżenie gminy Miejska Górka do realizacji pożądanego modelu rozwoju, zgodnego z oczekiwaniami władz samorządowych oraz mieszkańców. Strategia wyróżnia się na tle innych programów oraz aktów prawnych zarówno dłuższym okresem obowiązywania jak i nadrzędnym charakterem w stosunku do pozostałych dokumentów planistycznych. Jej horyzont czasowy ustalono na okres pięciu lat, co pozostaje w zgodzie z wytycznymi dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej opracowywanych na szczeblu ponadlokalnym, krajowym i unijnym. Ramy czasowe tak wyznaczone wynikają z planistycznego charakteru dokumentu oraz umożliwiają dostosowanie zapisów Strategii do wymogów obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, zapewniając spójność działań i stabilność realizacji przyjętych celów.

Powszechnie w naukach o zarządzaniu i administracji publicznej przyjmuje się podział na trzy główne poziomy planowania tj.

- poziom strategiczny – obejmuje długofalowe cele oraz kierunki rozwoju organizacji lub jednostki, a także sposoby ich realizacji. Na tym poziomie tworzy się strategię działania i określa wizję w perspektywie wieloletniej,
- poziom taktyczny – dotyczy planowania działań na średni okres, zazwyczaj wynoszący kilka lat, na podstawie wyznaczonych wcześniej celów strategicznych. Obejmuje

opracowanie programów, projektów i wyznaczanie niezbędnych zasobów do ich osiągnięcia,

- poziom operacyjny – skupia się na bieżącym, szczegółowym planowaniu działań oraz codziennej realizacji wyznaczonych zadań. Obejmuje zestawienie konkretnych czynności wykonywanych w krótkim czasie, najczęściej w okresach tygodnia lub miesiąca, zgodnie z założeniami poziomów wyższych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma charakter obligatoryjny oraz odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej. Tym samym na autorach opracowania spoczywa obowiązek przygotowania dokumentu zgodnie z postanowieniami obowiązujących dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Identyfikacja kluczowych problemów społecznych oraz określenie kierunku działań, które mają sprzyjać rozwojowi społeczno-gospodarczemu jednostki samorządu terytorialnego a także wspierać mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb i rozwiązywaniu problemów i to one stanowią fundament procesu opracowania i wdrażania Strategii.

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 prowadzone były z zastosowaniem metodologii opartej na założeniach modelu partycypacyjnego. Przyjęte podejście zakłada aktywne włączenie kluczowych interesariuszy w proces współtworzenia dokumentu, wzmacniając tym samym partnerską współpracę oraz umożliwiając dostęp do szerokiego zakresu informacji niezbędnych do prawidłowego i rzetelnego opracowania dokumentu.

Podstawowym etapem prac badawczych była analiza danych zastanych, obejmująca przegląd dokumentów strategicznych i sprawozdawczych, danych statystycznych oraz informacji udostępnionych przez instytucje lokalne.

Analizie poddano w szczególności:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych, Roczniki Statystyczne),
- sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej w Miejskiej Górce (MPiPS-03, MPiPS-05, MPiPS-07),
- dane Powiatowego Urzędu Pracy, Policji, szkół i placówek oświatowych,
- lokalne programy i strategie sektorowe (m.in. strategię rozwoju gminy, programy profilaktyczne, polityki senioralne i zdrowotne).

Analiza objęła dane z ostatnich 3 lat (lata 2022–2024) co pozwoliło uchwycić zarówno stan aktualny, jak i dynamikę zmian społecznych. Dane zostały uporządkowane w układzie

tematycznym obejmującym m.in. demografię, edukację, zdrowie, pomoc społeczną, rynek pracy, przemoc, uzależnienia i bezpieczeństwo publiczne.

W IV kwartale 2025 roku na terenie gminy Miejska Górką zostało zorganizowane anonimowe badanie ankietowe, w którym uczestniczyli losowo dobrani przedstawiciele pełnoletnich mieszkańców gminy.

Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu ankietowym przed rozpoczęciem byli informowani o anonimowym charakterze ankiety, a także poinformowani o możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie bez podawania przyczyny rezygnacji.

Przeprowadzone badanie miało na celu oszacowanie skali występowania poszczególnych zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym oraz cech charakterystycznych dla poszczególnych zjawisk i ich form w różnych grupach społecznych. Problematyka podjęta w badaniu skupiała się głównie wokół zagadnień związanych z:

- używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze,
- spożywaniem alkoholu, postaw wobec alkoholu oraz zjawiska uzależnień,
- paleniem papierosów oraz e-papierosów,
- występowaniem uzależnienia od hazardu i gier,
- przemocą domową,
- uzależnieniem od używania nowych technologii,
- edukacja: niskie wyniki edukacyjne, brak ofert kształcenia, zanik autorytetu szkoły,
- demografia: starzejące się społeczeństwo, spadek liczby urodzeń,
- rynek pracy: brak miejsc pracy dla młodzieży, osoby w wieku 50+,
- zdrowie: długie kolejki do specjalistów, niska świadomość zdrowotna, stres i zaburzenia psychiczne
- bezpieczeństwo: przestępczość lokalna, zanik więzi społecznych.

Równolegle część diagnostyczna Strategii została opracowana w oparciu o analizę danych zastanych, pochodzących z wiarygodnych źródeł m.in.

- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górcie,
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- oraz innych instytucji i podmiotów z sektora ekonomii społecznej, funkcjonujących w gminie.

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych oraz analizy danych statystycznych zostały przedstawione i poddane szczegółowej analizie wraz z graficzną formą poszczególnych dziedzin, tematów, pytań w rozdziale część diagnostyczno-analityczna. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy możliwe było późniejsze określenie obszarów problemowych, które jednocześnie uwzględniały kompetencje władz lokalnych. W ramach prac dokonano opracowania i wyznaczenia celów strategicznych oraz kierunków niezbędnych działań a także określono odpowiednie wskaźniki ich realizacji. Dodatkowo przygotowano prognozę zmian, omówiono ramy finansowe Strategii oraz sposoby jej wdrażania i ewaluację. Z uwagi na okres opracowania i obowiązywania niniejszego dokumentu, należy podkreślić, że Strategia ma charakter uniwersalny i koncentruje się na rozwiązywaniu najważniejszych problemów społecznych w gminie Miejska Górka, tworząc podstawy do skutecznej i odpowiedzialnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

Etyka badań

Wszystkie badania przeprowadzono z zachowaniem zasad etyki badań społecznych, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych (RODO). Udział respondentów był dobrowolny i anonimowy. W przypadku uczniów zapewniono zgodę dyrekcji szkół oraz informację o celu badania. Dane analizowano w ujęciu zbiorczym, bez możliwości identyfikacji osób udzielających odpowiedzi.

Podsumowanie

Zastosowanie zróżnicowanych metod badawczych – analizy danych zastanych, badań ankietowych, pozwoliło na uzyskanie pełnego, wielowymiarowego obrazu sytuacji społecznej gminy Miejska Górka. Przyjęte rozwiązania zapewniają rzetelność, trafność i porównywalność uzyskanych danych a tym samym stanowią wiarygodną podstawę do formułowania celów strategicznych i kierunków działań w niniejszym dokumencie.

Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 charakteryzująca się spójnością i wieloletnią koncepcją rozwiązywania problemów społecznych gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne samorządów terytorialnych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), która w połączeniu z art. 16 b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), która nakłada na

jednostki samorządowe takie jak np. gmina, zadanie własne w postaci opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia powinna składać się w szczególności z:

- diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
- określenia: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych i podstawowych części:

- diagnostycznej,
- analitycznej,
- programowej.

Część diagnostyczna, zawiera szczegółową diagnozę sytuacji społecznej w obszarze objętym strategią w tym przypadku dotycząca gminy Miejska Górka. Obejmuje charakterystykę jednostki samorządu terytorialnego, analizę danych demograficznych, społecznych i ekonomicznych, identyfikację najważniejszych problemów społecznych oraz ocenę dostępnych zasobów i potencjału lokalnego. Część diagnostyczna stanowi podstawę do dalszych analiz i wyznaczenia kierunków działań.

Część analityczna, obejmuje pogłębioną analizę zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych, w tym również analizę przyczyn, skutków oraz wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi zjawiskami zachodzącymi w środowisku lokalnym jednostki terytorialnej. Część analityczna powinna zawierać analizę SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń), prognozę zmian społecznych oraz identyfikację grup szczególnie narażonych na możliwość wykluczenia społecznego i marginalizacji.

Część programowa, zawiera cele strategiczne i operacyjne, priorytetowe kierunki działań oraz propozycje konkretnych i zdefiniowanych zadań i projektów służących rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych. Określa także wskaźniki realizacji działań, ramy finansowe, sposoby wdrażania oraz monitorowania i ewaluacji strategii w sytuacji zaistnienia potrzeby. Taka konstrukcja strategii i właściwe przygotowanie

oraz opracowanie wszystkich trzech elementów składowych umożliwi kompleksowe rozpoznanie i analizę problemów społecznych oraz wyznaczenie skutecznych działań naprawczych, dostosowanych do każdej grupy społecznej zamieszkującej teren gminy.

Zasady realizacji niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030, oprócz postanowień ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, określane są również przez inne akty prawne obowiązujące w obszarze polityki społecznej. W szczególności należą do nich:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 897),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 798),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 619),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438, 620),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670, z 2025 r. poz. 340).

Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Poniżej omówiono spójność Strategii z innymi dokumentami.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju – jest to program przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych, określający globalny model zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z zasadami Agendy 2030, współcześnie podejmowane działania powinny mieć wspólny mianownik i koncentrować się na eliminacji ubóstwa we wszystkich jego wymiarach, przy jednoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych oraz środowiskowych.

Strategia promuje nowy model rozwoju, określany jako „rozwój odpowiedzialny”, który zakłada budowanie konkurencyjności poprzez wykorzystanie nowych czynników wzrostu, przy równoległym zapewnieniu udziału i korzyści wszystkim grupom społecznym. Głównym celem strategicznym jest stworzenie warunków do zrównoważonego i długofalowego rozwoju mieszkańców, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez jednoczesne wzmacnianie spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i terytorialnej. Realizacja niniejszych zadań ma prowadzić w dalszej kolejności do wzrostu zamożności społeczeństwa, ograniczenia ubóstwa oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i wzmacniania potencjału wspólnot lokalnych.

Krajowe:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – jest dokumentem strategicznym, który wyznacza główne trendy, wyzwania oraz możliwe scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także określa kierunki zagospodarowania przestrzennego kraju z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Strategia stanowi punkt wyjścia do formułowania założeń polityk publicznych oraz wdrażania działań ukierunkowanych na długofalowy, zrównoważony rozwój społeczno-

gospodarczy państwa, jednocześnie przyczyniając się w znacznym stopniu do wzrostu dobrobytu obywateli oraz wzmocnienia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Strategia porządkuje interwencje w trzech komplementarnych obszarach: konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja), równowagę potencjału rozwojowego regionów (dyfuzja) oraz efektywność i sprawność państwa (efektywność). Każdy obszar obejmuje zestaw kierunków działań z celami operacyjnymi tworzącymi spójną mapę reform i inwestycji do 2030 roku.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, wyznaczający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w perspektywie do 2030 roku. Dokument jest ściśle powiązany z Umową Partnerstwa na lata 2021–2027, która określa wspólne wartości, zasady współpracy rządu, samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju.

KSRR 2030 jest kluczowym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju regionalnego Polski, kładącym nacisk na zrównoważony rozwój, spójność terytorialną oraz wsparcie obszarów wymagających szczególnej interwencji.

Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 – jest kluczowym dokumentem strategicznym określającym zasady i kierunki wykorzystania funduszy europejskich w Polsce w ramach polityki spójności oraz wspólnej polityki rybołówstwa. Interwencja koncentruje się na sześciu celach: bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa; bardziej zielona i niskoemisyjna; lepiej połączona; o silniejszym wymiarze społecznym; Europa bliżej obywateli (wymiar terytorialny); łagodzenie skutków sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Cele te wynikają z ram polityki spójności i wyznaczają logikę wsparcia projektów krajowych oraz regionalnych

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) – jest jednym z kluczowych programów krajowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej. ERS koncentruje się na poprawie sytuacji na rynku pracy, podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji przez całe życie, zwiększaniu dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej, wsparciu opieki nad dziećmi oraz podnoszeniu jakości i inkluzyjności edukacji. Wsparcie obejmuje także zdrowie publiczne, profilaktykę i poprawę równego dostępu do usług zdrowotnych, a także działania innowacji społecznych testujących nowe rozwiązania usługowe i edukacyjne.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 – jest programem krajowym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), którego głównym celem jest przeciwdziałanie deprawacji materialnej poprzez

udzielanie pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym oraz realizację działań towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne.

Fundusze są kompleksowym programem wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących, łączące pomoc materialną z działaniami aktywizującymi i edukacyjnymi, mającymi na celu poprawę sytuacji życiowej i społeczną integrację beneficjentów.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027 – jest to dokument strategiczny polityki publicznej, wyznaczający ramy działań na rzecz ograniczenia ubóstwa, rozwoju usług społecznych oraz wspierania integracji społecznej w perspektywie do 2030 roku. Celem głównym programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług społecznych, w odpowiedzi na wyzwania demograficzne i społeczne. Program stanowi kontynuację i rozwinięcie dotychczasowych działań w tym zakresie, uwzględniając zmieniające się potrzeby społeczne oraz nowe wyzwania rozwojowe.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 – jest dokumentem strategicznym, którego celem jest realizacja założeń rozwoju ekonomii społecznej określonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Program porządkuje kierunki interwencji publicznej oraz działania wspierające wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej jako narzędzia aktywnej polityki społecznej oraz rozwoju społecznego i lokalnego.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 jest kluczowym dokumentem kształtującym kierunki rozwoju sektora ekonomii społecznej w Polsce. Program ma na celu integrację działań na rzecz solidarności społecznej, wzmacnianie rynku pracy i promocję wartości ekonomii społecznej.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 – jest jednym z najistotniejszych średniookresowych dokumentów planistycznych państwa, przyjęty przez Radę Ministrów w lutym 2017 r. Strategia została przygotowana pod kierunkiem Ministra Rozwoju i stanowiła rozwinięcie wcześniejszej Strategii Rozwoju Kraju 2020. Dokument pełni rolę nadrzędną wobec innych strategii sektorowych i regionalnych, wyznaczając kierunki działań państwa w perspektywie do 2020 roku z horyzontem długookresowym do 2030 roku. Celem głównym sporządzenia dokumentu była poprawa jakości życia Polaków poprzez wzrost gospodarczy oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju, solidarności społecznej i odpowiedzialności za środowisko. Strategia wskazywała, że rozwój gospodarczy powinien iść w parze z dbałością o spójność społeczną, równomierny rozwój regionów oraz zachowanie zasobów naturalnych.

Strategia została opracowana wokół kilku kluczowych filarów, do których można zaliczyć: innowacyjność i konkurencyjność gospodarki, rozwój kapitału społecznego i zasobów ludzkich, zrównoważony rozwój regionalny, transport, energię, infrastrukturę cyfrową oraz środowisko i zasoby naturalne. Wydłużony horyzont czasowy obowiązywania dokumentu do 2030 roku był podyktowany uwzględnieniem długofalowych wyzwań jak m.in. zmiany demograficzne (starzejące się społeczeństwa), transformacja energetyczna i ochrona klimatu, zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki oraz rola Polski w Unii Europejskiej i na rynkach globalnych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 – jest jednym z najbardziej kluczowych dokumentów polityki państwa w sferze polityki społecznej. Celem głównym Strategii jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Dokument w swoim założeniu jest skierowany do wszystkich mieszkańców Polski, przy czym największy nacisk położono na kwestię związane ze wsparciem osób i grup społecznych stojących przed wyzwaniami związanymi z wejściem na rynek pracy, niskimi kwalifikacjami, trudną sytuacją zdrowotną i społeczną. Programy strategiczne i uzupełniające będą wdrażane na poziomie centralnym i samorządowym. Realizacja założeń Strategii ma na celu poprawę dostępności i jakości usług publicznych, podnieść kompetencje społeczeństwa, wspierać transformację cyfrową oraz sprzyjać inkluzji społecznej i demograficznej odporności kraju. Efekty podjętych działań mają być monitorowane przez jasno określone wskaźniki pozwalające ocenić skuteczność wdrożenia działań w każdym z głównych obszarów interwencji.

Wojewódzkie:

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – to podstawowy dokument samorządu województwa określający wizję, cele i kierunki działań rozwojowych regionu. Strategia ma charakter zintegrowany: łączy politykę społeczno-gospodarczą z wymiarem przestrzennym i stanowi nadrzędne ramy dla programów rozwoju oraz aktów planowania przestrzennego na poziomie regionalnym. Odwołuje się do krajowych i unijnych ram strategicznych (m.in. SOR, KSRR 2030, KPZK oraz polityka spójności po 2020 roku), zapewniając spójność celów i instrumentów. Strategia wyznacza wizję rozwoju i zestaw celów strategicznych przekładanych na działania prorozwojowe już na poziomie dokumentu, aby podnieść jakość życia mieszkańców i wzmacniać konkurencyjność regionu. Interwencje obejmują m.in. innowacyjność i cyfryzację, infrastrukturę i mobilność, rynek pracy i kompetencje, usługi społeczne, środowisko i energię oraz ład przestrzenny.

Wielkopolski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023–2027 – to regionalny dokument operacyjny wyznaczający priorytety, działania i narzędzia wsparcia dla

podmiotów ekonomii społecznej (PES) i przedsiębiorstw społecznych (PS) w Wielkopolsce. Głównym celem programu jest wzmocnienie roli ekonomii społecznej jako narzędzia przeciwdziałania wykluczeniu i budowania integracji społecznej poprzez zwiększenie dostępności i jakości wsparcia dla pracowników i uczestników reintegracji, kadr zarządzających oraz samych PES/PS w regionie. Dokument rozwija regionalną politykę społeczną w zgodzie ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku i odpowiada na uwarunkowania demograficzne oraz społeczne, kładąc nacisk na spersonalizowane, elastyczne formy pomocy. Realizacja zakłada wsparcie finansowe i pozafinansowe PES/PS, wykorzystanie akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) jako głównych operatorów animacji, doradztwa i reintegracji, a także monitoring i badania rynku ES prowadzone przez ROPS w Poznaniu. Program powiązany jest z finansowaniem unijnym w ramach perspektywy 2021–2027 (m.in. program regionalny FEW i działania horyzontalne), co umożliwia konkursy na wsparcie OWES i projektów reintegracyjnych.

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022–2026 – to ramowy dokument samorządu województwa określający cele, zadania i finansowanie działań w obszarze profilaktyki, leczenia i ograniczania szkód związanych z alkoholem, narkotykami i uzależnieniami behawioralnymi na poziomie regionalnym. Strategicznym celem jest wzmocnienie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz uzależnień behawioralnych w Wielkopolsce, z ukierunkowaniem na zdrowie publiczne i redukcję szkód. Cel jest rozwijany poprzez systemowe działania edukacyjne, terapeutyczne i koordynacyjne, realizowane z partnerami lokalnymi. Program jest spójny z politykami krajowymi zdrowia publicznego i stanowi regionalne uzupełnienie działań gminnych i powiatowych, wzmacniając standardy i koordynację w skali województwa. Obowiązuje w perspektywie 2022–2026, z możliwością aktualizacji harmonogramów i kontynuacji działań w kolejnych okresach programowania.

Powiatowe:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rawickim na lata 2021–2030 to długookresowy dokument polityki społecznej powiatu, przygotowany z udziałem PCPR Rawicz i partnerów lokalnych, który określa wizję, cele, priorytety oraz narzędzia działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu oraz poprawy jakości życia mieszkańców do 2030 roku.

Strategia jest narzędziem planowania polityki społecznej, wynikającym z ustawy o pomocy społecznej i krajowych ram strategicznych, a na etapie tworzenia była konsultowana z mieszkańcami poprzez ankiety i ogłoszenia informacyjne PCPR Rawicz oraz serwisy powiatowe. Dokument porządkuje działania wielu podmiotów – od administracji powiatowej, przez gminy, OPS/PCPR, organizacje pozarządowe i instytucje rynku pracy – i wiąże je z finansowaniem projektów, w tym ze środków unijnych.

Cele Strategii ukierunkowane są na włączenie społeczne, aktywizację zawodową i społeczną, wzmacnianie rodzin i opieki nad dziećmi, wsparcie osób z niepełnosprawnościami i seniorów, profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych w układzie ponadgminnym. Priorytety operacyjne odnoszą się do kluczowych grup docelowych i obszarów problemowych, stanowiąc ramy dla programów i projektów realizowanych przez jednostki powiatowe i gminne.

Gminne:

Strategia Rozwoju Gminy Miejska Górka na lata 2025–2034 – to podstawowy dokument zarządzania rozwojem lokalnym, przygotowany przez gminę zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym i przepisami o zasadach prowadzenia polityki rozwoju; prace formalnie uruchomiono uchwałą Rady Miejskiej określającą tryb i harmonogram opracowania, a konsultacje prowadzone są z mieszkańcami i interesariuszami.

Strategia ma określić wizję rozwoju gminy, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań, wskaźniki i system monitoringu, a także powiązania z finansowaniem, w tym Funduszami Europejskimi 2021–2027 oraz krajowymi programami. Dokument będzie integrował polityki sektorowe (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, transportowe) w ujęciu średniookresowym 2025–2034, zapewniając spójność z dokumentami powiatowymi i wojewódzkimi.

Strategia będzie stanowiła podstawę do planów wykonawczych, projektów inwestycyjnych i programów społecznych oraz warunek ubiegania się o środki zewnętrzne; podkreślono jej rangę jako najważniejszego dokumentu planistycznego gminy w nadchodzącej dekadzie. Uchwalenie dokumentu ma zapewnić przewidywalność polityki publicznej i koncentrację interwencji na kluczowych wyzwaniach rozwojowych gminy Miejska Górka do 2034 roku.

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Polozenie

Gmina Miejska Górką jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie rawickim. Dogodne położenie komunikacyjne, centralne w obrębie powiatu, zapewnia łatwy dostęp do głównych szlaków transportowych – drogi krajowej nr 36 oraz drogi wojewódzkiej Rawicz–Poznań. Walory kulturowe i krajobrazowe, w tym klasztor oo. Franciszkanów na Goruszkach, wiatrak typu „Kozłak” – najstarszy tego rodzaju obiekt w regionie, oraz jedyny w Wielkopolsce kompleks boisk baseballowych, stanowią istotne czynniki podnoszące atrakcyjność gminy.

Powierzchnia gminy wynosi 103,6 km² i obejmuje 17 sołectw. Struktura użytkowania terenu wskazuje na dominację użytków rolnych, które zajmują około 88% powierzchni. Rozwój gospodarczy gminy pozostaje w znacznym stopniu powiązany z rolnictwem, w którym przeważa produkcja roślinna oraz hodowla trzody chlewnej i bydła mlecznego. W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny rozwój sektora usług oraz działalności wytwórczej, co stanowi rezultat rozbudowy infrastruktury technicznej oraz tworzenia przyjaznych warunków do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty produkcyjne i usługowe. Na terenie gminy funkcjonuje dobrze zorganizowany system opieki zdrowotnej. Świadczenia w tym zakresie zapewniają mieszkańcom dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Miejskiej Górką pochodzą z połowy V tysiąclecia p.n.e., z okresu mezolitu. Odkrycia archeologiczne, obejmujące m.in. groty, narzędzia kamienne oraz pozostałości osad, świadczą o długotrwałym zasiedleniu tych terenów. Znaleźiska z epoki brązu i okresu wpływów rzymskich potwierdzają ciągłość rozwoju osadnictwa na tym obszarze. Początki miasta sięgają XIII wieku – pierwsza wzmianka o osadzie Górką pochodzi z tego okresu. W 1284 roku Przemysław II nadał miejscowości prawo niemieckie, co zapoczątkowało jej rozwój miejski. Od XIV wieku Miejska Górką stanowiła własność rodu Górków, jednego z najznamienitszych rodów wielkopolskich. Po ich wygaśnięciu w 1592 roku dobra przechodziły w ręce kolejnych rodów szlacheckich, m.in. Czarnkowskich, Kostków, Leszczyńskich i Sułkowskich. W XIX wieku, na mocy postanowień Kongresu Wiedeńskiego, Miejska Górką znalazła się w granicach Prus. Mimo ograniczeń gospodarczych okresu zaborów, rozwijało się tu rzemiosło i handel. W drugiej połowie XIX wieku powstały pierwsze zakłady przemysłowe, m.in. cegielnia i cukrownia, a w 1871 roku

utworzono Bank Ludowy. Istotnym impulsem rozwoju było uruchomienie linii kolejowej łączącej Rawicz z Kobylinem. W dziejach miasta szczególne znaczenie miało Powstanie Wielkopolskie. 6 stycznia 1919 roku Miejska Górka była pierwszą miejscowością w powiecie rawickim, która wystąpiła zbrojnie przeciwko okupantom niemieckim. Po zwycięstwie powstania miejscowość znalazła się w granicach odrodzonego państwa polskiego. Pamięć o bohaterach powstania jest kultywowana poprzez liczne upamiętnienia, m.in. Plac Powstańców Wielkopolskich oraz obelisk w miejscu utworzenia pierwszego oddziału powstańczego.

Przez teren gminy Miejska Górka przebiegają drogi o znaczeniu ponadlokalnym jak m.in.

- Droga krajowa nr 36 (DK36) – łącząca Lubin (woj. dolnośląskie) z Ostrowem Wielkopolskim (woj. wielkopolskie), przebiegająca przez Rawicz, Miejską Górkę, Jutrosin i Kobylin; stanowi główną oś komunikacyjną gminy, zapewniając dogodne połączenia z Wrocławiem i Poznaniem.
- Droga wojewódzka nr 434 (DW434) – łącząca Rawicz z Poznaniem, przebiegająca przez północno-zachodnią część gminy; pełni ważną funkcję w układzie transportowym regionu, umożliwiając bezpośredni dojazd do stolicy województwa.

Rysunek 1 Mapa gminy Miejska Górka

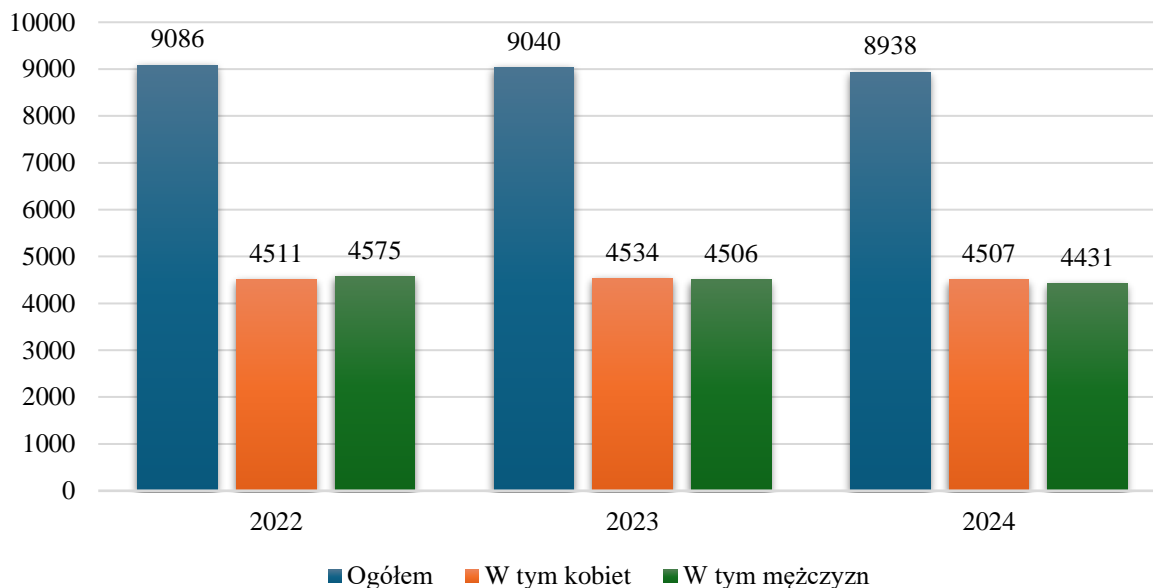

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Miejska_Górka_%28gmina%29

Demografia

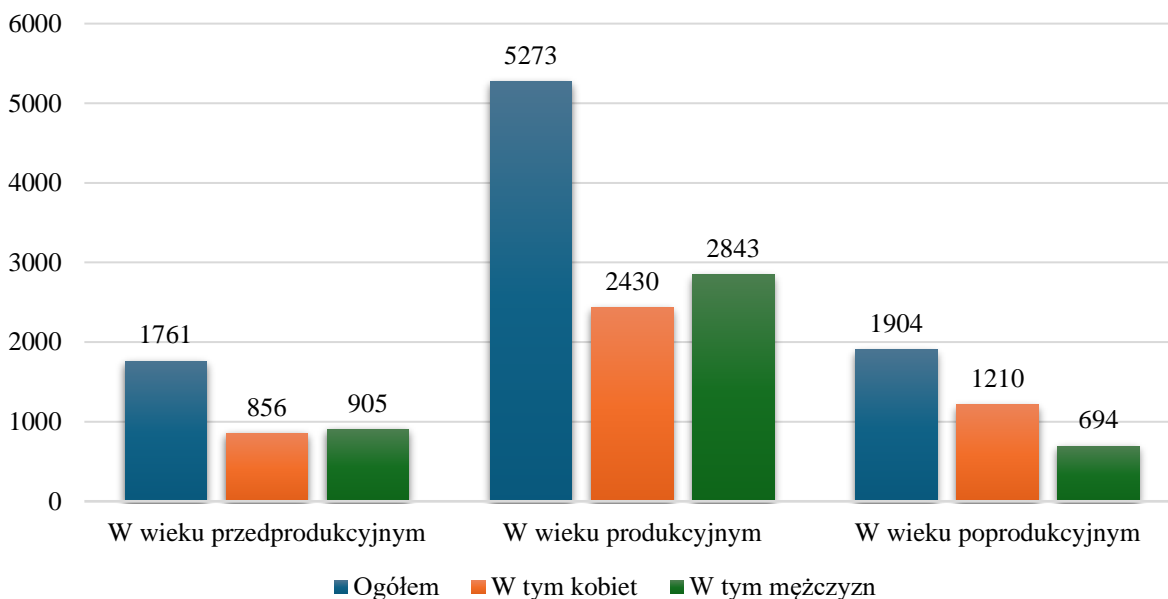
Według danych z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górcie liczba mieszkańców gminy na dzień 31.12.2024 roku wynosiła 8 938 osób, w tym 4 507 kobiet i 4 431 mężczyzn. Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat nieznacznie zmniejszyła się o kilkadziesiąt mieszkańców.

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Miejska Górka - ogółem i w podziale na płeć w latach 2022–2024

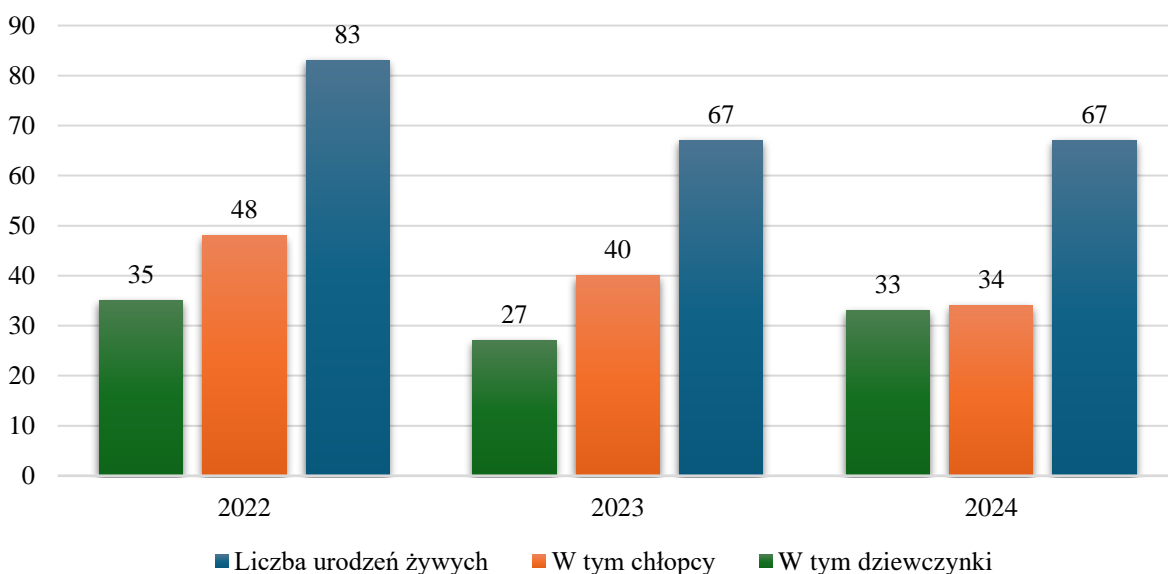
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górcie

Na poniższym wykresie nr 2 przedstawiono analizę, która przedstawia podział na trzy ekonomiczne grupy wiekowe tj. osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Wiek przedprodukcyjny wyznaczony został jako zakres od 0 do 17 lat, wiek produkcyjny określono jako zakres od 18 do 59 lat, natomiast wiek poprodukcyjny zawiera się w zakresie powyżej 60 lub 65 roku życia w zależności od płci. Dane zostały udostępnione przez Urząd Miejski w Miejskiej Górcie. Całkowita liczba mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym w 2024 roku wyniosła 1 761, w tym 856 kobiet i 905 mężczyzn. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła 5 273, w tym 2 430 kobiet i 2 843 mężczyzn. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 1 904, w tym 1 210 kobiet i 694 mężczyzn.

Wykres 2 Ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Miejska Górka w 2024 roku

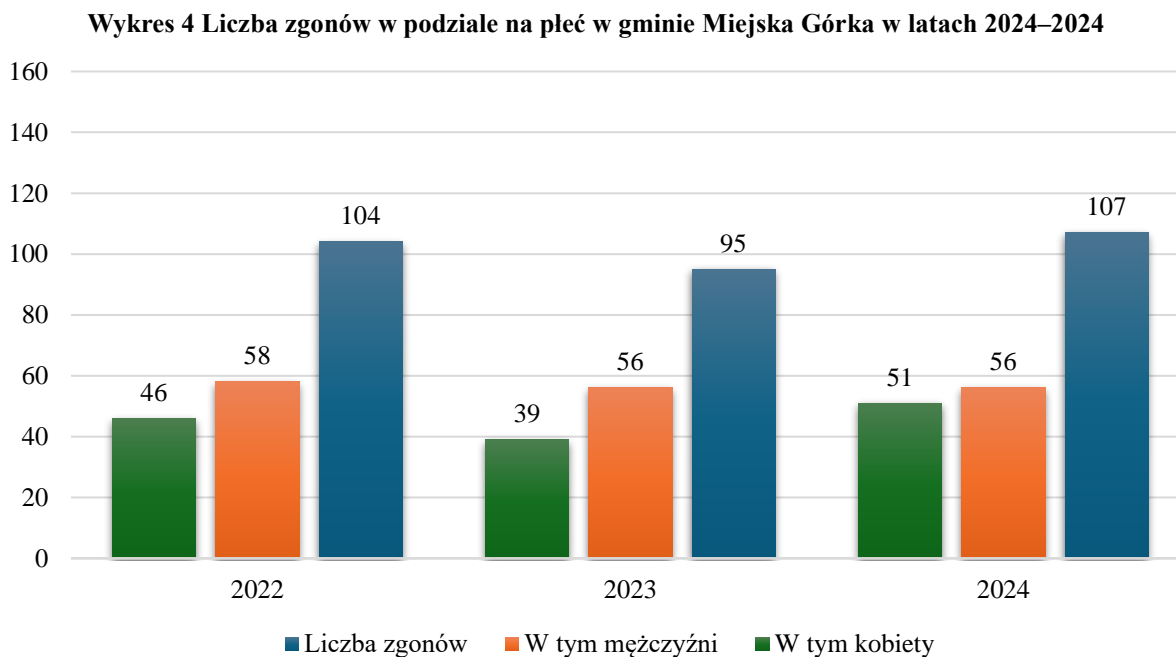
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górcie

Na poniższym wykresie nr 3 przedstawiono analizę dotyczącą liczby urodzeń żywych w podziale na płeć, opracowaną przez Urząd Miejski w Miejskiej Górcie, dzięki czemu możliwa jest ocena sytuacji demograficznej gminy Miejska Górka oraz wskazania potencjalnych kierunków zmian w strukturze ludności istotnych z punktu widzenia planowania lokalnych działań społecznych i rozwojowych. W 2022 roku na świat przyszło 83 nowych mieszkańców gminy, w tym 35 dziewczynek i 48 chłopców. Dwa lata później w 2024 roku nastąpił spadek liczby urodzeń i było ich łącznie 67, z czego 33 stanowiły dziewczynki, a 34 chłopcy.

Wykres 3 Liczba urodzeń żywych w podziale na płeć w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górcie

Na następnym wykres nr 4 przedstawiono dane zgromadzone przez Urząd Miejski w Miejskiej Górce dotyczące liczby zgonów w podziale na płeć na terenie gminy w latach 2022–2024. Liczba zgonów w analizowanym okresie czasu ulegała wahaniom. W 2022 roku w gminie Miejska Górka zmarły 104 osoby, w tym 58 mężczyzn i 46 kobiet. Dwa lata później w 2024 roku liczba zgonów zwiększyła się i wyniosła 107, w tym 56 mężczyzn i 51 kobiet. Analizując obecny wykres oraz poprzedni należy stwierdzić, że gmina ma ujemny przyrost naturalny, który w 2024 roku wyniósł -40.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górce

W 2024 roku ruch naturalny oraz migracje ludności przedstawiały się następująco:

- zarejestrowano około 252 tys. urodzeń żywych. W 2024 roku liczba urodzeń spadła o prawie 21 tys. w porównaniu do 2023 roku; jest to kolejny r., w którym odnotowano zmniejszenie się liczby urodzeń;
- zmarło prawie 409 tys. osób – spadek liczby zgonów w stosunku do 2023 roku wyniósł 0,5 tys.; najwyższe natężenie notowane jest każdorazowo w I kwartale. Współczynnik zgonów pozostał na poziomie porównywalnym z 2023 r. i wyniósł 10,9‰. Natężenie zgonów jest wyższe w miastach, osiągnęło tam poziom 11,4‰, a na wsi – 10,1‰;
- w konsekwencji przyrost naturalny (różnica między liczbami urodzeń żywych i zgonów) był ujemny i wyniósł -157 tys. (w 2023 r. -137 tys.). Współczynnik kształtował się na poziomie -4,2‰, w stosunku do -3,6‰ w 2023 roku Oznacza to, że w 2024 roku w wyniku ruchu naturalnego, na każde 10 tys. ludności kraju ubyło 42 osoby.

- migracje wewnętrzne – w 2024 roku ponad 430,3 tys. osób (o 24,2 tys. więcej niż rok wcześniej) zmieniło miejsce stałego zamieszkania przeprowadzając się do innej gminy, a także ze wsi do miasta lub odwrotnie (w ramach gminy miejsko-wiejskiej). Od kilkunastu lat, w wyniku migracji wewnętrznych tereny wiejskie zyskują nowych mieszkańców – w 2024 roku dodatnie saldo dla wsi wyniosło ponad 42,4 tys. osób. Zdecydowana większość migrantów przemieszczała się w ramach swojego województwa (327,6 tys.), a tylko co czwarty zmienił województwo zamieszkania;
- migracje zagraniczne są drugim obok ruchu naturalnego elementem wpływającym na ogólną liczbę ludności Polski. Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały osiągnęło w 2024 roku wartość +9,3 tys. osób, co wskazuje o ile liczba imigracji była większa od liczby emigracji. Saldo to było o około 30% wyższe niż r. wcześniej w wyniku wzrostu imigracji i spadku emigracji (w 2023 roku saldo migracji wynosiło +6,8 tys.)¹.

PODSUMOWANIE

W ciągu ostatnich trzech lat liczba mieszkańców gminy Miejska Górka uległa nieznacznemu zmniejszeniu, spadek wyniósł zaledwie kilkadziesiąt osób. Struktura demograficzna ludności wskazuje na stopniowe procesy starzenia się społeczeństwa, przy jednoczesnym utrzymywaniu się względnie stabilnego poziomu liczby urodzeń. Postępujące „starzenie się” populacji wymaga dostosowania lokalnych polityk rozwojowych do nowych uwarunkowań społecznych i gospodarczych. Wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców gminy generuje konieczność modyfikacji polityki senioralnej, a także rozwoju działań w zakresie ochrony zdrowia i usług opiekuńczych.

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

¹ Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia*, Warszawa 2024, s. 10.

Na terenie gminy Miejska Górka funkcjonują dwie przychodnie:

- Przychodnia Lekarska Barbara Bogacka-Gancarczyk w Miejskiej Górcie,
- Przychodnia Lekarska „Salus” M.Z. Goliński również w Miejskiej Górcie.

Mieszkańcy gminy w zakresie ochrony zdrowia korzystają także z dostępnych aptek.

Na terenie gminy Miejska Górka funkcjonują 3 apteki.

Mieszkańcy gminy Miejska Górka mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i leków, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

PODSUMOWANIE

Dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy Miejska Górka utrzymuje się na zadowalającym poziomie. Władze samorządowe podejmują jednak systematyczne działania ukierunkowane na dalsze doskonalenie i zapewnienie mieszkańcom kompleksowej oraz dostępnej opieki zdrowotnej, odpowiadającej na zmieniające się potrzeby demograficzne i społeczne.

Polityka mieszkaniowa

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W 2024 roku zasób mieszkaniowy gminy Miejska Górka obejmował 17 mieszkań, z czego 17 to mieszkania komunalne. Brak w zasobach gminnych mieszkań socjalnych. Liczba oczekujących na mieszkanie komunalne lub socjalne wyniosła 0.

Tabela 1 Mieszkaniowy zasób gminy Miejska Górka w latach 2022–2024

	Liczba mieszkań w zasobie gminy	W tym mieszkań komunalnych	W tym mieszkań socjalnych	Liczba oczekujących na mieszkanie komunalne	Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne
2022	17	17	0	0	0

2023	17	17	0	0	0
2024	17	17	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Z uwagi na regulacje ustawowe, gmina podejmuje działania zmierzające do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej. Do działań tych należą przede wszystkim:

- ✓ zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych osiągających niskie dochody,
- ✓ w przypadku osób ubiegających się o najem socjalny lokalu,
- ✓ w sytuacji mieszkań do remontu na koszt przyszłego najemcy,
- ✓ zapewnienie lokali zamiennych,
- ✓ realizacja wyroków sądowych, w których sąd orzekł o uprawnieniu do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu.

Polityka mieszkaniowa gminy Miejska Górka opiera się na Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejska Górka na lata 2023–2027, uchwalonym przez Radę Miejską. Program ten określa kierunki działania gminy w sektorze mieszkalnictwa oraz zasady zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców.

Gmina oferuje mieszkania komunalne przeznaczone dla gospodarstw domowych o niskich dochodach. Zarządzaniem gminnym zasobem mieszkaniowym zajmuje się Burmistrz Miejskiej Górki. Program zakłada systematyczne zmniejszanie ilości mieszkań poprzez sprzedaż lokali i budynków. Pierwszeństwo w nabyciu mieszkań przysługuje najemcom posiadającym umowy najmu zawarte na czas nieoznaczony. Gmina planuje tworzenie lokali na potrzeby najmu socjalnego, szczególnie w przypadku zwalniania się lokali o niższym standardzie. Lokale socjalne przeznaczone są dla osób i rodzin o najniższych dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i mieszkaniowej. Czynsz w lokalach socjalnych wynosi maksymalnie 50% stawki bazowej za mieszkania komunalne.

W celu utrzymania zasobu mieszkaniowego gminy Miejska Górka w należyтым stanie Program przewiduje podejmowanie prac remontowych, do których zaliczyć należy:

- prace remontowe związane z usuwaniem skutków awarii i niezbędne w celu prawidłowej eksploatacji budynku lub lokalu,
- prace remontowe wynikające z przeprowadzonych przeglądów budowlanych,

- remonty lokali zwolnionych niezbędne do wykonania przed ich planowanym zasiedleniem.

W programie wskazano, że gmina planuje zmniejszanie zasobu mieszkaniowego poprzez sprzedaż lokali, priorytetowo najemcom posiadającym umowy na czas nieoznaczony. Gmina nie przewiduje znaczącego zwiększania liczby lokali mieszkalnych poza przypadkami koniecznymi np. utworzenia lokalu zastępczego w wyniku zdarzeń losowych.

Priorytetem jest zapewnienie lokali mieszkalnych dla osób z gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz osób starszych, które nie są w stanie wykupić zajmowanych lokali. Wskazano konieczność racjonalizacji gospodarowania zasobem mieszkaniowym, w tym poprawy standardu technicznego budynków i lokali. Gmina stoi jednak przed ograniczeniem możliwości rozwoju zasobu, program wyraźnie mówi, że nie przewiduje się zwiększenia liczby lokali, co może być wyzwaniem dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w przyszłości.

Gmina Miejska Górka przystąpiła do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Wielkopolska (utworzonej 3 marca 2022 roku) wraz z gminami Rawicz i Bojanowo. Program SIM ma na celu budowanie mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu dla osób, które nie kwalifikują się do socjalnych czy komunalnych, ale nie posiadają zdolności kredytowej.

Według rozwiązań programu SIM:

- mieszkania przeznaczone są głównie na wynajem z możliwością wykupu w przyszłości,
- czynsz ma być nawet o połowę niższy niż stawki na rynku komercyjnym,
- lokatorzy mogą zmienić umowę najmu na umowę z dojściem do własności,
- finansowanie obejmuje: 35% bezzwrotnego wsparcia z Funduszu Dopłat, 10–30% udziału lokatorów oraz 35–55% preferencyjnego kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego.

PODSUMOWANIE

Polityka mieszkaniowa gminy Miejska Górka koncentruje się na racjonalnym gospodarowaniu zasobem mieszkaniowym, obejmującym lokale komunalne i socjalne. Gmina zapewnia mieszkania dla osób o niskich dochodach oraz mieszkańców wymagających wsparcia, przy jednoczesnym utrzymaniu standardu technicznego budynków i lokali. Działania samorządu obejmują zarządzanie najmem, politykę czynszową oraz modernizację zasobu, przy uwzględnieniu ograniczonej możliwości jego zwiększania. Priorytetem jest zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkaniowych mieszkańców przy efektywnym wykorzystaniu dostępnych zasobów.

Oświata

Do zakresu ustawowych zadań gminy w kontekście organizacji systemu oświaty:

- zapewnienie funkcjonowania szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi,
- organizacja dostępu do edukacji uczniów z niepełnosprawnościami (finansowanie transportu do szkół/placówek specjalistycznych poza gminą),
- realizacja zadań ze środków: subwencja oświatowa + budżet gminy; aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Oświata w gminie Miejska Górka stanowi jeden z kluczowych priorytetów lokalnej polityki rozwojowej. Gmina prowadzi systematyczne inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, kadre nauczycielską i nowoczesne programy edukacyjne, dając dzieciom i młodzieży szansę na wszechstronny rozwój oraz przygotowanie do życia w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Gmina Miejska Górka w 2024 roku była organem prowadzącym dla 5 następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górze,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Konarach,
- Zespół Szkół w Dłoni,
- Szkoła Podstawowa w Sobiałkowie,
- Przedszkole w Miejskiej Górze.

Infrastruktura oraz baza dydaktyczna szkół podstawowych i przedszkoli funkcjonujących na terenie gminy Miejska Górka, dla których samorząd pełni funkcję organu prowadzącego, są systematycznie modernizowane i dostosowywane do aktualnych potrzeb edukacyjnych. Placówki oświatowe dysponują dobrze wyposażonym zapleczem dydaktycznym, obejmującym m.in. pracownie komputerowe i językowe, sale gimnastyczne oraz boiska wielofunkcyjne. Uczniowie mają możliwość korzystania z szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, wspierających rozwój zainteresowań, kompetencji społecznych i aktywności fizycznej.

Wszystkie szkoły realizują programy wychowawczo-profilaktyczne, obejmujące działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów. Programy te opracowywane są w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów społeczności szkolnej, z uwzględnieniem czynników chroniących i czynników ryzyka. Szczególny nacisk kładzie się na przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji

psychoaktywnych. Działania w tym zakresie kierowane są do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Do niektórych inwestycji w zakresie oświaty zrealizowanych na terenie gminy Miejska Górka w 2024 roku należą:

- dofinansowanie w ramach Rządowego programu rozwijania infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2022–2024 „Aktywna tablica”. W ramach tego programu Zespół Szkół Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie zakupił specjalistyczne pomoce dydaktyczne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wraz z laptopem niezbędnym dla uruchomienia zakupionych pomocy dydaktycznych. Kwota dofinansowania w wysokości 35 000, 00 zł przy wkładzie własnym 8 750,00 zł,
- podpisanie umowy na budowę przedszkola z oddziałami żłobkowymi w Miejskiej Górcie — wartość umowy: 22 684 643,51 zł, z czego 18 mln zł pochodzi z Rządowego Funduszu „Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- termomodernizacja szkół w Gostkowie i Nieparcie. Całkowity koszt: 6,9 mln zł. Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: 6 mln zł.

Programów i inicjatyw edukacyjnych zrealizowanych w roku szkolnym 2023/24 w gminie Miejska Górka, obejmowały m.in.

- program "Poznaj Polskę" z dofinansowaniem 39 408 zł dla wycieczek edukacyjnych,
- program "Aktywna tablica" wspierający uczniów ze specjalnymi potrzebami (dofinansowanie 35 000 zł),
- konkursy szkolne – konkurs kaligraficzny "O Dyrektorskie Pióro", konkurs "Mistrz Pięknego Czytania",
- "Gala Talentów i Pasji" – VIII edycja z prawie 100 zgłoszeniami uczniów,
- programy przedszkolne realizujące wartości "Prawda, Piękno i Dobro",
- udział w Pucharze Wielkopolski Debat Oksfordzkich z awansem do finału,
- wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- współpraca z instytucjami zewnętrznymi.

Realizując obowiązki określone w art. 32 ust. 6 oraz art. 39 ust. 3–4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe, gmina Miejska Górka zapewnia nieodpłatny dowóz uczniów do przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz sprawuje opiekę nad uczniami w czasie przewozu. W szczególności obejmuje to:

- organizację transportu szkolnego dla dzieci i młodzieży zamieszkałych w miejscach oddalonych od placówek oświatowych, w tym z terenów wiejskich gminy.

- zapewnienie bezpieczeństwa uczniom podczas całej trasy przewozu poprzez nadzór nad kierowcami i stosowanie odpowiednich środków transportu dostosowanych do wieku i liczby dzieci.
- koordynację tras i harmonogramów dowozu tak, aby umożliwić terminowe dotarcie uczniów do szkół oraz powrót do miejsca zamieszkania.
- uwzględnienie potrzeb dzieci wymagających szczególnej opieki lub transportu dostosowanego do ich stanu zdrowia i możliwości psychofizycznych.

Dowóz realizowany jest do następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie,
- Przedszkole w Miejskiej Górcie,
- Zespół Szkół w Dłoni,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Konarach,
- Szkoła Podstawowa w Sobiałkowie,
- Szkoła Podstawowa w Gostkowie.

Na rok szkolny 2022/ 2023 dowóz obejmował około 245–274 dzieci. W roku szkolnym 2023/ 2024 liczba ta wzrosła do ponad 240 uczniów.

Począwszy od roku szkolnego 2024/ 2025, gmina przeszła na system biletowy zamiast płacenia za kilometry. Zmiana ta ma na celu:

- ułatwienie rozliczeń finansowych,
- zapewnienie bardziej przewidywalnych kosztów dla gminy,
- umożliwienie uczniom korzystania z biletów na trasach międzygminnych.

Zgodnie z wymogami ustawy Prawo oświatowe, podczas przewozu zapewniana jest opieka nad dowożonymi uczniami. Wymóg ten realizowany jest poprzez:

- zatrudnienie uprawnionych opiekunów odpowiedzialnych za dzieci w trakcie wykonywania usługi – jeden opiekun na jeden autobus,
- zatrudnienie kierowców dysponujących aktualnymi uprawnieniami,
- pełnienie funkcji koordynatora wobec kierowców i opiekunów.

Opieka sprawowana jest od momentu odebrania dzieci ze szkoły do momentu opuszczenia autobusu na określonym przystanku.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa. Ministerstwo Edukacji Narodowej wypełniając zadanie dotyczące udzielania pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych opiera się na

środkach rezerwy celowej budżetu państwa, która zwiększa środki na pomoc materialną realizowaną przez gminy.

PODSUMOWANIE

W pełni zintegrowane i ogólnodostępne usługi w zakresie wczesnodziecięcej opieki i edukacji, łączące rozwój edukacyjny z zapewnieniem właściwej opieki, stanowią istotny element spójnego systemu edukacji. Gmina Miejska Górka zapewnia dzieciom i młodzieży równy dostęp do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, dbając o wysoki poziom nauczania oraz sprzyjające warunki rozwoju społecznego i emocjonalnego najmłodszych mieszkańców. Placówki oświatowe prowadzone przez samorząd podejmują współpracę z instytucjami i podmiotami zewnętrznymi, w tym z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury, służbami społecznymi oraz jednostkami ochrony zdrowia. Na terenie gminy funkcjonują publiczne przedszkola oraz żłobek zapewniający opiekę dzieciom do lat trzech. Liczba dostępnych miejsc w żłobku, mimo stopniowego zwiększania, nie w pełni odpowiada potrzebom lokalnej społeczności, co wskazuje na konieczność kontynuowania działań w tym obszarze.

Kultura, sport, rekreacja

Kultura w gminie Miejska Górka pełni istotną rolę w integracji społeczności lokalnej, wspieraniu edukacji kulturalnej oraz promocji dziedzictwa historycznego i artystycznego regionu. Gmina oferuje mieszkańcom szeroki wachlarz wydarzeń kulturalnych, artystycznych i rekreacyjnych, angażując zarówno dzieci, młodzież, jak i dorosłych.

Podstawową instytucją kultury na terenie gminy jest Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej w Miejskiej Górce (OKSiAL), który realizuje programy edukacyjne, warsztaty artystyczne, koncerty, wystawy oraz imprezy okolicznościowe i cykliczne. Celem statutowym OKSiAL jest upowszechnianie i chronienie kultury, jak również pozyskiwanie i przygotowywanie społeczeństwa do współtworzenia jej wartości oraz aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Jedną z form działalności instytucji jest edukacja artystyczna dzieci, młodzieży i dorosłych.

Do podstawowych zadań instytucji należą:

- organizacja wydarzeń kulturalnych i artystycznych takich jak koncerty, wystawy, przedstawienia teatralne, festiwale, konkursy plastyczne i literackie,

- rozwój aktywności sportowej i rekreacyjnej poprzez organizację zawodów sportowych, imprez rekreacyjnych, zajęć fitness, sekcji sportowych oraz cyklicznych imprez,
- wsparcie edukacji i aktywności dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć pozaszkolnych, warsztatów artystycznych, zajęć tanecznych i muzycznych, rozwijających kompetencje kreatywne i społeczne,
- integracja społeczności lokalnej, dzięki tworzeniu przestrzeni do współpracy mieszkańców, organizacji spotkań, festynów i innych inicjatyw sprzyjających włączeniu społecznemu,
- promocja gminy i współpraca z partnerami zewnętrznymi, w tym współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury, placówkami oświatowymi oraz jednostkami administracji publicznej

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych w 2024 roku należały:

- Jarmark wielkanocny,
- „Na sportowo z Janem Pawłem II”,
- Noc świętojańska – wianki,
- V Bieg Górków,
- Jarmark dożynkowy,
- Konkurs na własnoręcznie wykonaną szopkę bożonarodzeniową,
- IV otwarta wigilia gminna.

Gmina Miejska Górka aktywnie wspiera również działalność kół zainteresowań, zespołów muzycznych i tanecznych oraz grup hobbyistycznych, które działają przy placówkach oświatowych i w ramach lokalnych inicjatyw społecznych.

Ponadto gmina dba o ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez opiekę nad zabytkami, w tym: barokowym zespołem klasztornym oo. Franciszkanów na Goruszkach, kościołami parafialnymi w Zakrzewie i Sobiałkowie, neobarokowym pałacem w Dłoni oraz zabytkowym wiatrakiem „Kozłak”. Wsparcie dla lokalnej kultury obejmuje również modernizację obiektów kulturalnych, wyposażenie pracowni artystycznych oraz organizację wydarzeń promujących tradycje regionu. Dzięki zróżnicowanej ofercie kulturalnej gmina Miejska Górka sprzyja integracji mieszkańców, rozwojowi zainteresowań artystycznych i sportowych oraz zwiększa atrakcyjność gminy jako miejsca przyjaznego dla życia rodzinnego i aktywnego spędzania czasu wolnego.

Inną instytucją odpowiedzialną za kwestię kultury jest Biblioteka Publiczna w Miejskiej Górce, która pełni funkcję centralnej instytucji wspierającej rozwój edukacyjny, kulturalny

i społeczny mieszkańców. Instytucja zapewnia dostęp do zbiorów książkowych, czasopism oraz materiałów multimedialnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, wspierając rozwój czytelnictwa i kompetencji informacyjnych. Instytucja stanowi istotny element systemu edukacji nieformalnej i kulturalnej w gminie, sprzyjając integracji społecznej, promowaniu czytelnictwa oraz rozwijaniu zainteresowań mieszkańców w różnym wieku.

Do podstawowych zadań instytucji należy:

- gromadzenie i udostępnianie zbiorów w postaci literatury pięknej, naukowej, popularnonaukowej oraz materiałów multimedialnych, w tym audiobooki i e-booki,
- organizacja działalności edukacyjnej i kulturalnej jak warsztaty czytelnicze, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, konkursy literackie i plastyczne dla dzieci i młodzieży,
- wsparcie dla lokalnej społeczności w dostępie do stanowisk z Internetem, w zakresie doradztwa w poszukiwaniu informacji oraz wsparcie działalności czytelniczej i naukowej mieszkańców,
- współpraca z innymi instytucjami takimi jak szkoły, przedszkola, OKSiAL, organizacjami pozarządowymi i instytucjami samorządowymi w celu realizacji projektów edukacyjno-kulturalnych.

Biblioteka Publiczna w gminie Miejska Górka, działająca pod auspicjami Ośrodka Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej (OKSiAL), aktywnie prowadziła w 2024 roku szereg inicjatyw wspierających czytelnictwo i edukację czytelniczą, do których należały m.in.

- Noc Bibliotek – X edycja) – z koncertem, warsztatami, wystawą i spotkaniami z podróżnikami,
- Ogólnopolski Tydzień Bibliotek – wizyty przedszkolaków, warsztaty edukacyjne,
- Kampania czytelnicza "Mała Książka – Wielki Człowiek" – całoroczna akcja promująca czytanie z dzieckiem,
- Wizyty przedszkolaków – edukacja czytelnicza dla kilku grup przedszkolnych,
- Weekend z tradycją i zabawą – impreza integracyjna na stadionie.

PODSUMOWANIE

Kultura w gminie Miejska Górka jest jednym z filarów życia społecznego, pełniąc kluczową rolę w integracji mieszkańców, promocji dziedzictwa historycznego oraz rozwijaniu współczesnych form twórczości artystycznej. Dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze kulturalnej, gmina oferuje różnorodne wydarzenia, warsztaty oraz programy edukacyjne, które odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej. Podstawowym dokumentem organizującym współpracę był program współpracy Gminy Miejska Górka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025, przyjętych uchwałą nr VI/46/2024 Rady Miejskiej w Miejskiej Górcie z dnia 21 listopada 2024 roku.

Celem głównym programu jest tworzenie warunków do trwałego zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju gminy poprzez współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi w oparciu o tradycję lokalną, kulturalną, zasoby gminy, poprzez wykorzystanie posiadanego potencjału obowiązującego prawa i zastosowanie innowacyjnych rozwiązań współpracy w 2025 roku.

Celami szczegółowymi programu są:

- budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnej;
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje;
- wspieranie rozwoju inicjatyw lokalnej społeczności;
- prowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz mieszkańców;
- uzupełnienie działań gminy w zakresie nieobjętym przez struktury samorządowe;
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych poprzez m.in. rozwijanie i promowanie idei wolontariatu;
- zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych przez włączenie do ich realizacji organizacji pozarządowych;
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
- wzmocnienie wpływu organizacji na proces tworzenia i realizacji polityk publicznych;

- zwiększenie aktywności organizacji w wykorzystaniu środków pozabudżetowych na rzecz mieszkańców;
- integracja podmiotów realizujących zadania publiczne.

W niniejszym programie Rada Miejska w Miejskiej Górce, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia organizacji pozarządowych, stan bazy oraz akceptację społeczną, ustala następujące zadania priorytetowe:

- ochrona i promocja zdrowia – promocja aktywnego stylu życia, profilaktyka i edukacja prozdrowotna,
- wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych – integracja ze środowiskiem, pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji, aktywizacja osób starszych,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu - rozwój bazy sportowej, zajęcia sportowe w różnych dyscyplinach, organizacja imprez i turniejów, promowanie turystyki i aktywnego spędzania wolnego czasu,
- kultura i ochrona dziedzictwa - wzbogacenie oferty kulturalnej gminy i promocja lokalnych twórców,
- ochrona środowiska naturalnego - racjonalne gospodarowanie wodami, wspieranie działań ekologicznych i ochrony zwierząt, promocja hodowli zwierząt ozdobnych i futerkowych,
- aktywność osób starszych - wsparcie uczestnictwa w życiu społecznym, edukacyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym,
- promocja gminy,
- inne zadania publiczne mieszczące się w zakresie ustawowych zadań publicznych i działalności pożytku publicznego.

Łączna wysokość środków planowanych na realizację programu określa budżet gminy Miejska Górka na 2025 rok. Na realizację programu w 2025 roku planuje się przeznaczyć kwotę rzędu 467 000, 00 zł.

Program Współpracy Gminy Miejska Górka z Organizacjami Pozarządowymi i Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego jest opracowywany każdego roku i uchwalany przez Radę Miejską w Miejskiej Górce, który określa cele, zasady, zakres przedmiotowy i formy współpracy. Na jego podstawie powierzane są do realizacji istotne z punktu widzenia społecznego i potrzeb mieszkańców zadania publiczne. W gminie Miejska Górka w sferze pożytku publicznego działają organizacje, które prowadzą działalność wspierającą aktywność społeczną, wzmacniającą samodzielność społeczności i środowisk w różnych obszarach. Współpraca gminy polega na zleceniu zadań publicznych w formie

konkursu, do których przystępują organizacje. Wymogiem formalnym jest zapewnienie udziału własnego organizacji w realizacji zadania poprzez zapewnienie części środków finansowych. Zgodnie z Programem w 2024 roku udzielono 11 dotacji dla NGO. Wysokość dotacji przekazanych dla organizacji pozarządowych i prowadzących działalność pożytku publicznego w 2024 roku wyniosła 400 000, 00 zł.

W gminie Miejska Górka funkcjonują zróżnicowany system podmiotów ekonomii społecznej, począwszy od warsztatów terapii zajęciowej, przez aktywne organizacje pozarządowe, po podmioty non-profit i kluby sportowe. Działania tych podmiotów obejmują: rehabilitację, integrację społeczną, aktywizację zawodową i społeczną, wsparcie rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie kapitału społecznego.

Do podmiotów ekonomii społecznej zaliczamy:

- warsztat terapii zajęciowej
- organizacje pozarządowe, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 roku poz. 1327 i 1265), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych
- i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,
- podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – czyli organizacje kościelne, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółki non profit kluby sportowe będące spółkami.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę podmiotów ekonomii społecznej funkcjonujących w gminie Miejska Górka zgodnie z powyższymi definicjami.

Warsztat Terapii Zajęciowej

Jednym z kluczowych podmiotów ekonomii społecznej w gminie jest WTZ prowadzone przez Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Miejskiej Górce. Zostało ono zainicjowane przez lokalne środowisko osób z niepełnosprawnością i działa od początku lat 2000-ych. Działalność podmiotu skupiona jest wokół m.in. realizacji zajęć terapeutycznych, wsparcia aktywności społecznej uczestników, organizację wydarzeń integracyjnych, współpracę z rodzinami osób niepełnosprawnych oraz siecią organizacji pozarządowych. Dzięki działalności WTZ osoby z niepełnosprawnością zyskują dodatkowe wsparcie w zakresie terapii, rozwoju umiejętności społecznych oraz zawodowych.

Organizacje pozarządowe (art. 3 ust. 2)

Na terenie gminy działa szereg organizacji pozarządowych wpisujących się w definicję podmiotów działających na rzecz pożytku publicznego (art. 3 ust. 2 ustawy „o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”). Przykładem jest wspomniana wyżej Sieć „Działamy Razem” z siedzibą w Miejskiej Górce, która wspiera współpracę NGO-ów, animację lokalną, ekonomię społeczną i budowanie kapitału społecznego w regionie. Działalność tego typu organizacji obejmuje przede wszystkim: edukację, aktywizację społeczną i zawodową, wsparcie dla osób z niepełnosprawnością, współpracę ze społecznością lokalną i samorządem.

Pozostałe podmioty ekonomii społecznej (art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4)

Do tej grupy w gminie Miejska Górka zaliczyć można: organizacje kościelne prowadzące działalność społeczną i rehabilitacyjną (np. wspierające seniorów, rodziny czy osoby niepełnosprawne), spółki non-profit i podmioty działające w formie ekonomii społecznej, kluby sportowe lub stowarzyszenia sportowe działające jako podmioty non-profit oferujące aktywizację ruchową, integrację i rehabilitację społeczną.

PODSUMOWANIE

Gmina Miejska Górka prowadzi aktywną i systematyczną współpracę z organizacjami pozarządowymi, uznając je za ważnych partnerów w realizacji polityki lokalnej oraz działań na rzecz mieszkańców. Współpraca ta opiera się na zasadach pomocniczości, partnerstwa, suwerenności stron, efektywności i jawności. Władze lokalne gminy wspierają organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej zarówno w formie finansowej, jak i pozafinansowej. W ramach otwartych konkursów ofert udzielane są dotacje na realizację zadań publicznych w obszarach takich jak: kultura, sport, edukacja, profilaktyka społeczna, ochrona zdrowia, integracja międzypokoleniowa czy rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje te odgrywają znaczącą rolę w animowaniu życia społecznego, wspieraniu grup defaworyzowanych oraz w rozwijaniu aktywności obywatelskiej mieszkańców. Współpraca gminy z sektorem pozarządowym realizowana jest również poprzez mechanizmy konsultacji społecznych, umożliwiające organizacjom udział w procesie tworzenia dokumentów strategicznych oraz programów lokalnych. Gmina angażuje przedstawicieli organizacji w prace zespołów doradczych i konsultacyjnych, wspierając tym samym dialog obywatelski i budowę kapitału społecznego.

Wspólnym celem samorządu i organizacji pozarządowych jest podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz rozwój lokalny oparty na aktywności i partnerstwie. W dalszej perspektywie gmina Miejska Górka zamierza kontynuować i rozwijać współpracę z trzecim

sektorem, w tym w szczególności w obszarze wspólnego planowania działań, wymiany doświadczeń, rozwoju wolontariatu oraz wzmacniania kompetencji organizacji pozarządowych poprzez szkolenia i doradztwo.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnobyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np. Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie gminy Miejska Górka bezpieczeństwo mieszkańców zapewniają przede wszystkim: Posterunek Policji w Miejskiej Górcie, Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu, Ochotnicze Straże Pożarne działające w poszczególnych miejscowościach oraz służby ratownicze współpracujące z jednostkami powiatowymi. Policja realizuje zadania w zakresie prewencji, ruchu drogowego, przeciwdziałania przestępczości oraz działań profilaktycznych w szkołach i wśród społeczności lokalnej.

Gmina podejmuje działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej poprzez:

- rozwój i modernizację infrastruktury drogowej,
- montaż i rozbudowę monitoringu w miejscach publicznych,
- współpracę z Policją i OSP przy organizacji wydarzeń masowych,
- działania edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony przeciwpożarowej i pierwszej pomocy.

System ochrony przeciwpożarowej tworzy kilka dobrze wyposażonych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których część należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Strażacy podejmują nie tylko interwencje ratownicze i gaśnicze, ale także uczestniczą w działaniach profilaktycznych, edukacyjnych i społecznych, wzmacniając lokalne poczucie bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa w gminie Miejska Górka jest realizowana przy pomocy Ochotniczych Straży Pożarnych. Gmina wykonuje zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej i ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o ochotniczych strażach pożarnych. Ochotnicze Straże Pożarne są

umundurowanymi, wyposażonymi w specjalistyczny sprzęt, przeznaczonymi do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami, w tym prowadzącymi działania w zakresie ratownictwa specjalistycznego, jednostkami ochrony przeciwpożarowej. Oprócz zadań związanych z ochroną przeciwpożarową, jednostki OSP pełnią także inne funkcje, czynnie uczestnicząc w lokalnym życiu kulturalno-rozrywkowym. Druhowie aktywnie uczestniczą w organizowanych uroczystościach lokalnych, imprezach patriotycznych, rocznicowych, festynach. Jednostki OSP same również są organizatorami takich wydarzeń jak festyny, zawody sportowo-pożarnicze.

Gmina Miejska Górka zapewnia utrzymanie gotowości bojowej jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, realizując zadania wynikające z ustawy o ochotniczych strażach pożarnych. Na terenie gminy funkcjonuje 10 jednostek OSP, dysponujących odpowiednim wyposażeniem technicznym oraz zasobami kadrowymi, co gwarantuje pełną zdolność do podejmowania działań ratowniczo-gaśniczych.

Jednostki posiadają odpowiednio przystosowane miejsca do przechowywania pojazdów i sprzętu. Z budżetu gminy finansowane są wydatki niezbędne do utrzymania gotowości operacyjnej, w tym zakupy sprzętu, umundurowania oraz środki związane z bieżącą działalnością jednostek. Działania samorządu w tym zakresie przyczyniają się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz skuteczności reagowania w sytuacjach zagrożenia.

W stałej gotowości bojowej na terenie gminy funkcjonuje:

- OSP Miejska Górka,
- OSP Sobiałkovo,
- OSP Zakrzewo,
- OSP Rzyczkovo,
- OSP Roszkovo,
- OSP Dłoń,
- OSP Gostkovo,
- OSP Kołaczkowice,
- OSP Konary,
- OSP Oczkowice.

W 2024 roku wydatki zrealizowane w ramach bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej wyniosły odpowiednio:

- wsparcie i refundacja działań OSP – 221 802, 85 zł,
- wsparcie Państwowej Straży Pożarnej w Rawiczu – 135 000, 00 zł,
- zarządzanie kryzysowe – 9, 860,92 zł,

- pozostała działalność (wydatki inwestycyjne) – 116 458, 00 zł.

Liczba wyjazdów alarmowych w 2024 roku jednostek OSP w gminie Miejska Górka przedstawiała się następująco:

- OSP Zakrzewo – 2,
- OSP Rzyczkowo – 2,
- OSP Oczkowice, Roszkowo, Kołaczkowice – 3,
- OSP Dłoń – 13,
- OSP Konary – 18,
- OSP Sobiałkowo – 40,
- OSP Miejska Górka – 74.

Rok 2024 w gminie Miejska Górka pod kątem wydarzeń i udziału OSP przedstawiał się następująco:

- Miejscowe zagrożenia – 82,
- Zdarzenia – 106,
- Udział jednostek – osoby: 1 043, pojazdy: 229,
- Fałszywe alarmy – 3,
- Pożary – 21.

Bieżące utrzymanie jednostek OSP w gminie Miejska Górka obejmuje zapewnienie optymalnych warunków do sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania wszystkich jednostek działających na jej terenie. Zadania te realizowane są w oparciu o środki finansowe pochodzące z budżetu gminy oraz dotacji zewnętrznych. Środki w dużej mierze przeznaczone są na m.in.

- zakup i konserwację sprzętu ratowniczo-gaśniczego, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia osobistego strażaków,
- utrzymanie i modernizację remiz strażackich,
- naprawy i przeglądy pojazdów pożarniczych,
- pokrycie kosztów szkoleń, badań lekarskich oraz ubezpieczenia druhów OSP,
- pokrycie kosztów energii, paliwa, materiałów eksploatacyjnych i innych wydatków bieżących związanych z funkcjonowaniem jednostek.

Władze samorządowe dążą do regularnego unowocześniania i podnoszenia jakościowego zaplecza technicznego oraz infrastrukturalnego jednostek OSP, co przekłada się na podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz skuteczność podejmowanych działań ratowniczych.

PODSUMOWANIE

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej. Można zakładać, że stan bezpieczeństwa na terenie gminy ma szansę się poprawić. Konieczne jest jednak podejmowanie starań w kierunku zwiększenia liczby patroli policyjnych i ich skuteczności.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Miejska Górka zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górce. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,

- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górce przyznał świadczenia decyzją administracyjną dla 89 rodzin, w tym 3 rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów z alkoholem. W analizowanym 2024 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej nieznacznie zmniejszyła się względem 2022 roku.

Tabela 2 Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie gminie Miejska Górka w latach 2022–2024

	2022	2023	2024
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	99	101	89
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy Miejska Górka w analizowanym okresie lat 2022–2024 jest niepełnosprawność, bezrobocie oraz długotrwała choroba.

Tabela 3 Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej - liczba osób w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024

	2022	2023	2024
Niepełnosprawność	35	53	35

Bezrobocie	32	59	39
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	4	3	3
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	3	5	9
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	34	49	44
Alkoholizm	2	3	2
Inne	8	11	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Według danych zawartych w tabeli nr 4 łącznie najwięcej udzielanej pomocy przez OPS w Miejskiej Górce w latach 2022–2024 odbywało się w formie świadczeń pieniężnych. W 2024 roku liczba tego typu świadczeń udzielonym mieszkańcom gminy wyniosła 104. W tym samym roku udzielono 145 świadczenia porad oraz 52 świadczenia rzeczowe.

Tabela 4 Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS - liczba osób w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024

	2022	2023	2024
Świadczenia rzeczowe	67	57	52
Świadczenia pieniężne	144	139	104
Świadczenia w formie porad	162	18	145

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

W 2024 roku z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górce skorzystało 89 rodzin z dziećmi. Ośrodek realizuje zadania w zakresie wspierania rodzin poprzez pracę socjalną, wsparcie asystenta rodziny oraz konsultacje i poradnictwo specjalistyczne. Działania te obejmują również rodziny, w których dzieci zostały czasowo

umieszczone poza środowiskiem rodzinnym. Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin pozostających pod opieką ośrodka są problemy uzależnień, w tym alkoholowych i związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, a także bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i trudności wychowawcze.

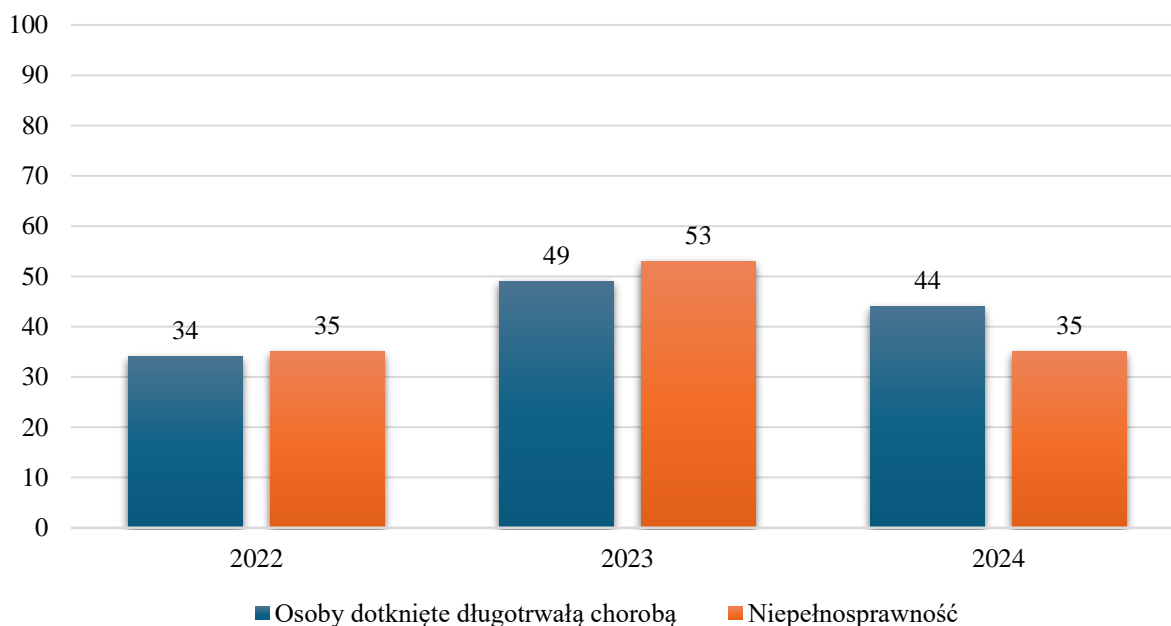
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 r.ż.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej niepełnosprawności w latach 2022–2024 utrzymuje się na zbliżonym do siebie poziomie. W 2024 roku liczba osób dotkniętych długotrwałą chorobą korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka wyniosła 44. Natomiast liczba osób korzystających z pomocy społecznej w tym samym roku z powodu niepełnosprawności wyniosła 48.

Wykres 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno- pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Adresatami programu są seniorzy w wieku 60 lat i więcej, mający problemy: z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Na terenie gminy Miejska Górka Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje świadczenia w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych, przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnościami, które ze względu na stan zdrowia lub niesamodzielność wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,

- opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W ramach Korpusu Wsparcia Seniora (opieka sąsiedzka) w 2024 roku w gminie Miejska Górka wypracowano łącznie 238 godzin usług pomocy sąsiedzkiej. Gmina Miejska Górka uzyskała dofinansowanie w wysokości 80% przewidywanych kosztów realizacja zadania. Kwota dofinansowania na ten cel wyniosła 11 025, 83 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, termin i miejsce świadczenia. Rada Miejska określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi określa w drodze rozporządzenia Minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

W gminie Miejska Górka na mocy uchwały Nr II/13/24 Rady Miejskiej w Miejskiej Górce przyjęła Gminny Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 – moduł I. Program Korpus Wsparcia Seniorów na 2024 rok w gminie Miejska Górka ma na celu zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary. Docelowo program zapewnia poprawę poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych. Program skierowany jest do osób mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki

wytnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym.

W gminie Miejska Górka nie zostały zidentyfikowane dedykowane mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane w postaci wyodrębnionej oferty mieszkaniowej. Choć gmina nie posiada jeszcze dedykowanych mieszkań treningowych i wspomaganych, oferuje alternatywne formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych jak chociażby Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – program zapewnia usługę asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, dedykowaną osobom niepełnosprawnym. Program w 100% finansowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. W 2024 roku z programu w gminie skorzystało 5 osób, z czego wszystkie osoby posiadały orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym. Łączny koszt realizacji zadania to 53 427, 60 zł,

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można zapewnić odpowiedniego wsparcia w formie usług opiekuńczych, mają prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej (DPS). Decyzja o skierowaniu do DPS-u podejmowana jest na podstawie indywidualnej oceny sytuacji życiowej i zdrowotnej danej osoby, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz.U. 2024 nr 64 poz. 1283 z późn. zm.), w szczególności art. 54 i 55. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ustalana jest zgodnie z art. 61 wspomnianej ustawy. W pierwszej kolejności koszt pobytu ponosi mieszkaniowiec DPS-u, który zobowiązany jest do pokrycia opłaty w wysokości do 70% swojego dochodu. Jeżeli kwota ta nie pokrywa pełnego kosztu

utrzymania, pozostałą część mogą uzupełnić osoby zobowiązane do alimentacji, takie jak małżonek, zstępni (dzieci, wnuki) oraz wstępni (rodzice, dziadkowie), zgodnie z art. 64 ustawy. Na terenie gminy Miejska Góra nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej. Mieszkańcy wymagający całodobowej opieki są kierowani do domów pomocy społecznej znajdujących poza gminą.

Gmina Miejska Górka realizuje również Program „Opieka wytchnieniowa”, który adresowany jest:

- ✓ do członków rodzin/opiekunów dzieci do 16 r.ż. posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności,
- ✓ do członków rodzin/opiekunów osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne (I grupa z ZUS, KRUS),
- ✓ usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną, która wymaga stałej opieki w zakresie potrzeb życia codziennego.

Opieka Wytchnieniowa – program ma na celu odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach przez zapewnienie czasowego zastępstwa. Z programu w gminie skorzystała jedna osoba. Łączny koszt realizacji zadania to 6 000, 00 zł.

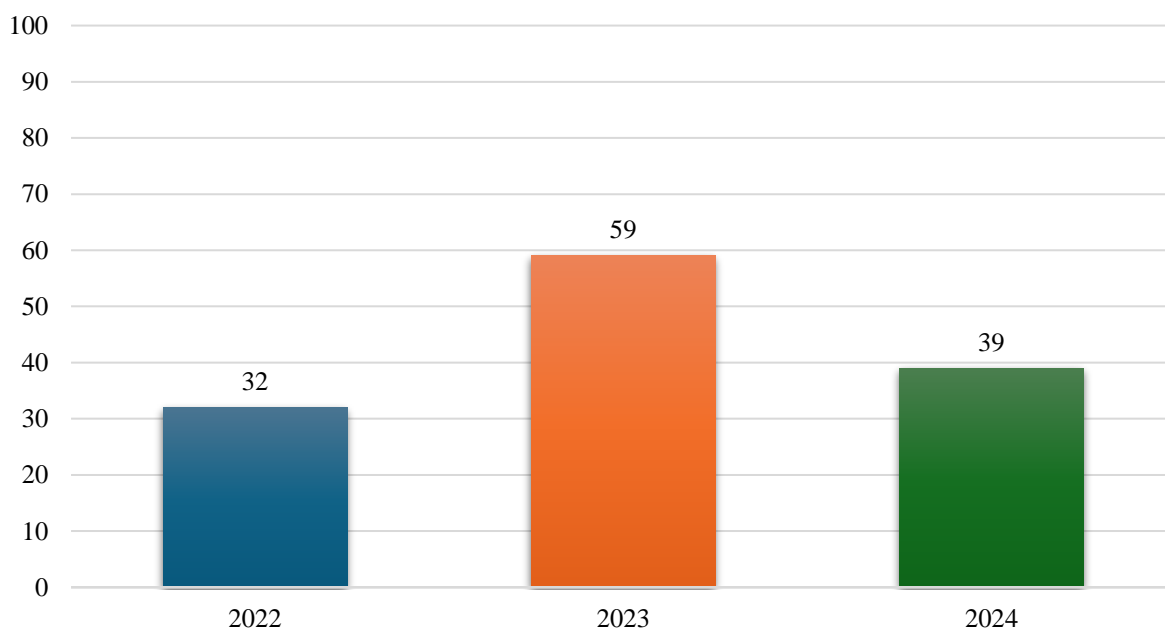
Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę, a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

Dane OPS w Miejskiej Górce wskazują, że w latach 2022–2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w analizowanym okresie czasu była

zróżnicowana. W 2022 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia wyniosła 32. W 2023 roku było to 59, natomiast w 2024 roku liczba wyniosła 39. W analizowanym okresie Ośrodek udostępniał osobom poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej, informacje o aktualnych ofertach pracy, dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rawiczu, a zadanie to wykonywane było w ramach prowadzonej pracy socjalnej.

Wykres 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu bezrobocia w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Ubóstwo

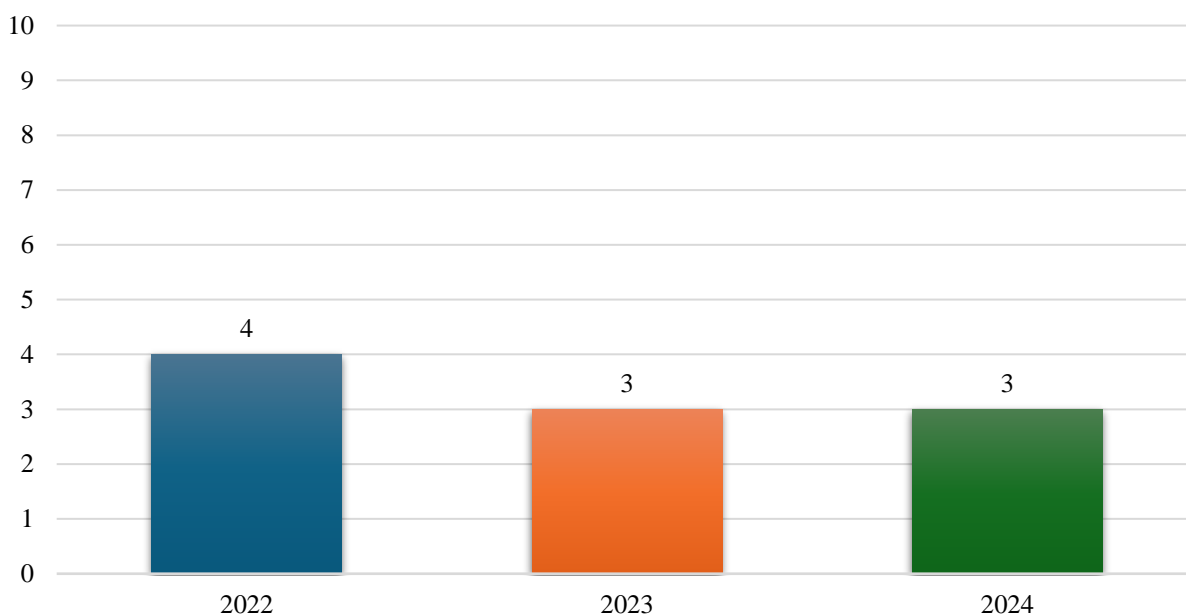
Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii

społecznej, osób z niepełnosprawnością, grup mniejszościowych, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starszych.

Zaprezentowane dane OPS w Miejskiej Górce wskazują, że w latach 2022–2024 liczba osób w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wykazują tendencję spadkową. W 2022 roku liczba korzystających z pomocy społecznej, którego powodem było ubóstwo wyniosła 4. W kolejnym roku 2023 oraz 2024 liczba wyniosła 3.

Wykres 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu ubóstwa w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek celowy to świadczenie dla osób i rodzin przyznawane na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu

Świadczenia takie jak zasiłek stały, okresowy i celowy stanowią ważny filar wsparcia społecznego w gminie, zwłaszcza dla osób w trudnej sytuacji. Istotna jest rola OPS w zapewnieniu efektywnego dostępu do tych świadczeń oraz informowania mieszkańców o możliwości ubiegania się o pomoc. Dokładne warunki przyznawania (kryteria dochodowe, limity, procedury) warto zestawić w lokalnych regulacjach gminnych, by zwiększyć przejrzystość i przewidywalność świadczeń dla mieszkańców.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. W ramach programu łącznie wsparciem w 2024 roku objęto 80 osób, w tym 32 dzieci i młodzieży, 23 osoby starsze i niepełnosprawne. Łączny koszt realizacji zadania: 80 253, 20 zł (w tym: 16 253, 20 zł to środki z budżetu gminy Miejska Górka, 64 000, 00 zł otrzymana dotacja).

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza

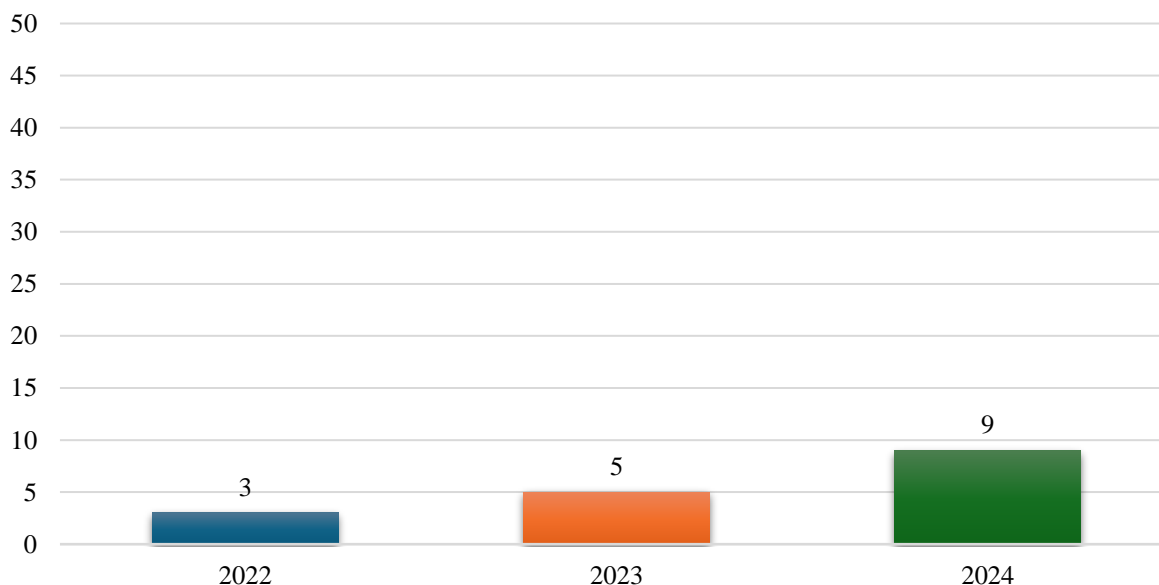
Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego.

Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Dane OPS w Miejskiej Górce wskazują, że w latach 2022–2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej ma tendencję wzrostową. W 2022 roku liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tego tytułu wyniosła 3. W 2023 roku było to 5 osób, a w 2024 roku liczba osób wyniosła 9.

Wykres 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektom podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Uchwałą nr LXV/366/24 Rady Miejskiej w Miejskiej Górcie z dnia 29 lutego 2024 roku przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 opracowano zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426), w myśl którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich programów wspierania rodziny.

Głównym adresatem Programu Wspierania Rodziny są rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także rodziny zagrożone zaistnieniem takiego problemu. Cel główny: tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania na terenie gminy Miejska Górka.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych realizowane poprzez poniższe działania:
 - a. Wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - b. analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyny kryzysu w rodzinie,
 - c. konsultacje ze specjalistami.
2. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowana poprzez poniższe działania:

- a. zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia oraz pomocy asystenta rodziny,
- b. działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy,
- c. motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia i niwelowania własnych dysfunkcji poprzez m.in. podjęcie terapii leczenia uzależnień, podjęcia terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej, podjęcia leczenia specjalistycznego w przypadku długotrwałej choroby,
- d. zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach, w których udziela się wsparcia i pomocy, w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- e. systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem.

3. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka realizowana poprzez poniższe działania:

- a. zapewnienie dziecku będącemu w rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- b. monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin problemowych, dysfunkcyjnych i środowisk patologicznych,
- c. monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia,
- d. zapewnienie dzieciom pomocy opiekuńczo-wychowawczej,
- e. zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na terenie gminy Miejska Górka zatrudniony jest asystent rodziny. Do jego zadań należy wspieranie rodzin w pokonywaniu trudności życiowych, poprawie funkcjonowania oraz przewyższaniu sytuacji kryzysowych, w szczególności poprzez towarzyszenie rodzinie w procesie zmian sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 roku z usług asystenta rodziny na terenie gminy Miejska Górka korzystało 8 rodzin, w których wychowywało się 26 dzieci. Asystent rodziny współpracował zarówno z rodzinami borykającymi się z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i z rodzicami, których dzieci zostały umieszczone w systemie pieczy zastępczej. Do głównych przyczyn trudnej sytuacji rodzin należały uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz bezradność w zakresie opieki nad dziećmi i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Dodatковым narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jednakże korzystając z art. 31 ust. 2 upoważnienie do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów otrzymał kierownik ośrodka pomocy społecznej.

Rodziną wspierającą może zostać rodzina lub osoba, która spełnia następujące warunki:

- ma stałe źródło utrzymania,
- ma pełnię władzy rodzicielskiej wobec wszystkich własnych dzieci i prawidłowo realizuje obowiązki opiekuńczo-wychowawcze wobec nich,
- uzyska zaświadczenie od lekarza rodzinnego o dobrym stanie zdrowia,
- przebywa na stałe na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- członkowie rodziny nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo,
- może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka (np. sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi).

W latach 2022–2024 w gminie Miejska Górka nie zaistniała konieczność ustanowienia rodziny wspierającej.

Do 2017 roku ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowiła podstawowy akt prawny regulujący formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie realizacji kompleksowego programu wsparcia rodzin „Za życiem”, a w ślad za nią uchwalono ustawę z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, która weszła w życie w styczniu 2017 roku. Program „Za życiem” obejmuje kompleksowe działania na rzecz rodzin wychowujących osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności dzieci. Pomoc przewidziana w ustawie dotyczy m.in.

- wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin,
- wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
- świadczenia usług wspierających i rehabilitacyjnych,
- wsparcia mieszkaniowego.

Zgodnie z przepisami, rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością lub nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, powstałą w okresie prenatalnym lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł. Ustawa przewiduje ponadto, że asystent rodziny pełni funkcję przewodnika po systemie wsparcia, koordynując dostępne formy pomocy. Celem ustawy jest również usprawnienie dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz zintegrowanie działań różnych instytucji pomocowych. Ponadto, w ramach polityki prorodzinnej funkcjonuje Karta Dużej Rodziny (KDR), wydawana rodzinom posiadającym lub wychowującym co najmniej troje dzieci. Karta uprawnia do korzystania z systemu zniżek i ulg w instytucjach publicznych oraz prywatnych. Rodzice otrzymują kartę na czas nieokreślony, natomiast dzieci – do ukończenia 18 r.ż., a w przypadku kontynuowania nauki – do ukończenia 25 r.ż.

W 2024 roku w gminie Miejska Górka w ramach Karty Dużej Rodziny statystyki przedstawiają się następująco:

- liczba złożonych wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny – 11,
- liczba przyznanych wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny dla wyłącznie rodziców – 16,
- liczba przyznanych duplikatów kart – 6.

PODSUMOWANIE

W 2024 roku w porównaniu do 2022 roku zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej w formie świadczeń finansowych i rzeczowych w gminie Miejska Górka. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy są niezmiennie

od kilku lat: niepełnosprawność, bezrobocie oraz długotrwałe choroby u osób. Utrudniona jest sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych, długotrwałe chorych oraz seniorów zwłaszcza w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Ubóstwo i inne dysfunkcje zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodzin skutkują coraz większą polaryzacją społeczną. Niezbędna jest intensyfikacja działań w tym zakresie. Współczesne rodziny zmagają się z wieloma rodzajami problemów. Złożoność sytuacji życiowej rodzin powoduje konieczność włączenia specjalistów w pracę w rodzinie, równoległego oraz wieloaspektowego działania różnych służb i podmiotów. Najczęstsze problemy rodzin to, oprócz ubóstwa, sprzężone z nim: niski poziom wykształcenia, bezrobocie, niezaradność życiowa, brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, wielodzietność czy samotne macierzyństwo, a często także przemoc domowa i niepełnosprawność. Gmina Miejska Górka realizuje liczne programy osłonowe, a także zapewnia mieszkańcom szerszy wachlarz usług społecznych. Konieczne jest jednak dalsze doskonalenie i rozwijanie działań ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania zjawisku ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, osób starszych, osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z trudnościami wychowawczymi, jak również dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Niezbędne jest ciągle podejmowanie działań na rzecz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych. Polityka prorodzinna w gminie powinna być kluczowym obszarem działań lokalnych władz, wspierającym rodzinę jako podstawową jednostkę społeczną. Kontynuacja inwestycji w infrastrukturę, programy wsparcia finansowego oraz inicjatywy integracyjne stanowi szansę na poprawę jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym. Sukces w realizacji tych założeń wymaga zintegrowanych działań, opartych na współpracy między władzami lokalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami społecznymi.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków, a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Realizacja wyżej wymienionych zadań w 2024 roku w gminie prowadzona była w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejska Górka przyjętego uchwałą Nr XXXVIII/228/22 z dnia 30 marca 2022 roku.

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejska Górka na lata 2022–2025 jest – ograniczanie szkód zdrowotnych, zaburzeń życia rodzinnego oraz zagrożeń, które wynikają z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, spożywania narkotyków oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Celem strategicznym Programu jest – zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszanie społecznych nierówności w zdrowiu.

Cel będzie realizowany poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych oraz lokalnych inicjatyw w następujących obszarach:

Profilaktyka uniwersalna – działania adresowane do całych grup społecznych, niezależnie od indywidualnego poziomu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów oraz wzmocnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój w populacji.

Profilaktyka selektywna – działania ukierunkowane na jednostki lub grupy zwiększonego ryzyka, które ze względu na sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową

lub uwarunkowania biologiczne są bardziej narażone na problemy wynikające ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego.

Profilaktyka wskazująca – działania skierowane do jednostek lub grup wysokiego ryzyka, u których występują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych. Profilaktyka wskazująca obejmuje również osoby wykazujące symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, które jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych uzależnienia.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) – (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych – zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W latach 2022–2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Miejska Górka prowadziła regularną działalność w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym. Liczba ogólnych posiedzeń oraz posiedzeń podkomisji

interwencyjno-motywuującej w analizowanym okresie czasu wynosiła od 16 do 12. W latach 2022–2023 przeprowadzono po 3 rozmowy, a w 2024 roku odbyto jedną. Liczba kontroli punktów sprzedaży w alkoholu w 2023 roku wyniosła 5, natomiast w 2022 i 2024 roku nie przeprowadzono ani jednej takiej kontroli. Liczba opinii dotyczących lokalizacji nowych punktów sprzedaży była zmienna – 13 w 2022 roku, w 2023 roku było to 20 oraz w 2024 roku liczba postępowań wyniosła 26. W zakresie działań interwencyjnych liczba wniosków o leczenie odwykowe systematycznie malała, z 4 w 2022 roku do 2 w 2024 roku. Do komisji wpływały również zlecenia przeprowadzenia badań przez biegłych sądowych – najczęściej w latach 2022–2023, gdzie liczba wyniosła 3, a w 2024 roku wyniosła ona 1. W latach 2023–2024 złożono po 2 wnioski do sądu o obowiązkowe leczenie, oraz w 2024 roku przeprowadzono jedno badanie przez biegłych sądowych, co pokazuje, że GKRPA podejmuje działania formalne w najpoważniejszych przypadkach.

Tabela 5 Działalność GKRPA w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024

GKRPA			
	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenia	16	12	12
Przeprowadzone rozmowy	3	3	1
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	0	5	0
Postępowania opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	13	20	26
Działalność Komisji interwencyjno-motywuującej			
Do komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	4	3	2

Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	3	3	1
Zakończone postępowania w sprawie skierowania na leczenie odwykowe przez sąd	2	2	1
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych	3	3	1

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miejskiej Górcie

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii podjęto szereg działań ukierunkowanych na ograniczanie zjawisk uzależnień, wzmacnianie postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin dotkniętych problemem przemocy. Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejska Górka na lata 2022–2025 jest ograniczanie szkód zdrowotnych, zaburzeń życia rodzinnego oraz zagrożeń, które wynikają z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, spożywania narkotyków oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych w szczególności przez dzieci i młodzież.

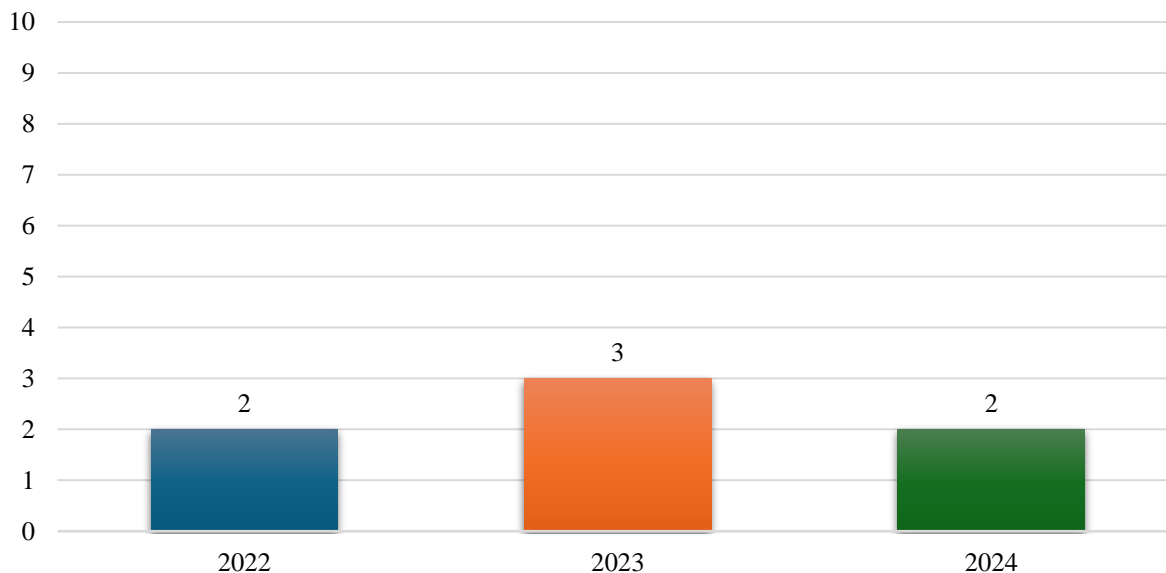
Zadania zrealizowane w ramach Programu w gminie Miejska Górka w 2024 roku to m.in.

1. Profilaktyczna działalność informacyjna i działalność szkoleniowa (szkolenia dla wychowawców, nauczycieli, pedagogów, zakup ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych).
2. Prowadzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych, rodzinnych imprez plenerowych, półkolonii letnich i zimowych dla dzieci).
3. Podejmowanie inicjatyw, które rozwijają umiejętności i zainteresowania uczniów (organizowanie zajęć kulturalnych, profilaktycznych, organizowanie konkursów, zawodów i turniejów sportowych oraz zajęć pozalekcyjnych).
4. Realizowanie rekomendowanych i autorskich programów profilaktycznych (zajęcia i spotkania ze specjalistami w dziedzinie profilaktyki dla dzieci, młodzieży i rodziców).
5. Środki wydatkowane na realizację programu w 2024 roku – 169.800,68 zł.

Dane OPS w Miejskiej Górcie wskazują, że w latach 2022–2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu była zmienna. W 2022

roku liczba osób korzystająca z pomocy z tego powodu wyniosła 2. W 2023 roku były to 3 osoby, a w 2024 roku liczba wyniosła ponownie 2.

Wykres 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu uzależnienia od alkoholu w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Miejskiej Górce

Działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców i dzieci oraz młodzieży, realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miejskiej Górce oraz Ośrodek Pomocy Społecznej, w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin dotkniętym problemem alkoholowym oraz przemocą domową obejmują:

- organizowanie i finansowanie szkoleń oraz cyklicznych zajęć dla rodziców i opiekunów z zakresu odpowiedzialnego rodzicielstwa, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy,
- prowadzenie działań edukacyjnych w placówkach oświatowych w postaci programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, adresowane do dzieci i młodzieży, w tym takich, które wskazują zagrożenia związane z alkoholem, substancjami psychoaktywnymi oraz przemocą rówieśniczą,
- udzielane pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc, w tym kierowanie na konsultacje psychologiczne i prawne przez GKRPA,
- współpraca z instytucjami takimi jak policja, szkoły, świetlice środowiskowe i placówki kultury w celu monitorowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i przemocy domowej oraz reagowania w środowisku lokalnym.

Urząd Miejski w Miejskiej Górcy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz jednostki organizacyjne gminy w ostatnich latach prowadziły szereg działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzmocnienie postaw prozdrowotnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, wspieranie rodzin oraz promocję zdrowego stylu życia wśród mieszkańców, wiele z nich to działania cykliczne, do których należały m.in.

- wspólna akcja gminy i policja pod nazwą „Trzeźwy kierowca”,
- "Archipelag Skarbów" – kl. I–III szkoły podstawowej,
- "Spójrz inaczej" – profilaktyka substancji psychoaktywnych,
- "Unplugged" – dla uczniów w wieku 12–14 lat,
- "Debata" – umiejętności asertywne,
- "Rok w Przedszkolu Samodziela" – dla przedszkolaków,
- "Przyjaciele Zippiego" – dla dzieci 5–8 lat,
- Akcja "Mądre, zdrowe i bezpieczne ferie".

W gminie Miejska Górką oficjalnie nie jest dostępna żadna grupa Anonimowych Alkoholików. Dla mieszkańców gminy w pobliskim Rawiczu dostępna jest grupa AA „Nadzieja”, co czyni grupę stosunkowo łatwo dostępną dla mieszkańców gminy Miejska Górką. Grupa działa w formule otwartej, gdzie każdy kto uznaje, że ma problem z alkoholem i chce z nim pracować, może wziąć udział. Uczestnictwo jest bezpłatne, grupa AA nie pobiera opłat za udział, opiera się na dobrowolnych składkach członkowskich.

PODSUMOWANIE

Dynamiczne zmiany zachodzące na rynku środków psychoaktywnych, w tym pojawianie się nowych substancji oraz zmieniające się wzorce zachowań związanych z używaniem alkoholu i narkotyków, generują nowe wyzwania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Coraz częściej obserwuje się również rozwój nowych form uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od Internetu, gier komputerowych czy zakupów.

W konsekwencji, tradycyjnie przyjmowane zadania i metody przeciwdziałania uzależnieniom stają się niewystarczające wobec zmieniających się uwarunkowań społecznych i kulturowych. System wsparcia osób dotkniętych problemem uzależnień wymaga stałej aktualizacji, lepszej koordynacji instytucjonalnej oraz wprowadzenia rozwiązań dostosowanych do aktualnych potrzeb odbiorców pomocy. Dlatego też obszar profilaktyki uzależnień powinien charakteryzować się ciągłą analizą trendów społecznych,

monitorowaniem nowych zjawisk oraz elastycznością w projektowaniu i realizacji działań, tak aby zapewnić skuteczne i adekwatne formy wsparcia dla mieszkańców gminy.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 1-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 roku – Kodeks wykroczeń.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia,

- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność,
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 roku – Kodeks wykroczeń,
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”,
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W gminie Miejska Górka od kilku lat także funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, gdzie zarządzeniem Nr 353/2023 Burmistrza Gminy Miejska Górka z 15 września 2023 roku powołano następujących przedstawicieli do składu Zespołu: 4 przedstawicieli OPS, w tym 1 przedstawiciel GKRPA, 2 przedstawicieli KPP w Rawiczu, 1 przedstawiciel ochrony zdrowia, 1 przedstawiciel oświaty oraz 1 kurator sądowy jako przedstawiciel Sądu Rejonowego w Rawiczu.

Do kluczowych zadań Zespołu należą:

- integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów (pomoc społeczna, Policja, oświata, ochrona zdrowia, komisja alkoholowa) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemów przemocy domowej i rodzinnej na poziomie lokalnym,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych skierowanych przeciw przemocy domowej oraz uzależnieniom,

- tworzenie – w razie potrzeby – grup roboczych lub diagnostyczno-pomocowych, które opracowują indywidualne plany pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową,
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”, czyli działań podejmowanych w rodzinach, w których występuje przemoc,
- informowanie i kierowanie osób dotkniętych przemocą lub uzależnieniami do odpowiednich instytucji (np. poradnictwo psychologiczne, prawne, wsparcie społeczno-wychowawcze).

W latach 2022–2024 Zespół Interdyscyplinarny odbył w sumie 14 posiedzeń. W analizowanym okresie czasu wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego objęto łącznie 20 rodzin, u których zdiagnozowano występowanie przemocy domowej.

Tabela 6 Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Miejska Górka w latach 2022-2024

Zespół Interdyscyplinarny			
	2022	2023	2024
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	6
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	9	4	7

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w gminie Miejska Górka

Dane przedstawione w tabeli nr 8 wskazują, że liczba założonych „Niebieskich Kart” w analizowanym okresie czasu ulegała niewielkim zmianom. W 2024 roku liczba założonych „Niebieskich Kart” wyniosła 8. Instytucją, która najczęściej wszczyła procedurę w 2024 roku była Policja.

Tabela 7 Liczba założonych Niebieskich Kart w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024

Procedura „Niebieska Karta”			
	2022	2023	2024
Liczba założonych „Niebieskich Kart”	7	5	8
Instytucje zakładające Niebieskie Karty w 2024			
Ośrodek Pomocy Społecznej	1		

Policja	4
Służba zdrowia	0
Placówki edukacyjne	2

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w gminie Miejska Górka

W przedstawionej tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób doznających przemocy domowej, którym udzielono wsparcia w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024. Liczba osób w analizowanym okresie czasu była zmienna. W 2024 roku łącznie pomocy udzielono 23 osobom, w tym 7 kobietom, 7 mężczyznom oraz 9 dzieciom do 18 r.ż.

Tabela 8 Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w gminie Miejska Górka w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy-ogółem, w tym:	20	12	23
Kobiety	10	4	7
Mężczyźni	9	6	7
Dzieci (do 18 r.ż.)	1	2	9

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w gminie Miejska Górka

W latach 2022–2024 Zespół Interdyscyplinarny w gminie Miejska Górka podjął działania wobec w sumie 21 osób stosujących przemoc domową, w tym łącznie wobec 6 kobiet oraz 15 mężczyzn.

Tabela 9 Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania w gminie Miejska Górka w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania - ogółem, w tym:	9	5	7
Kobiety	2	1	3
Mężczyźni	7	4	4

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w gminie Miejska Górka

PODSUMOWANIE

W latach 2022–2024 na terenie gminy Miejska Górka liczba wszczynanych procedur „Niebieska Karta” utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zakres podejmowanych działań pomocowych jest systematycznie poszerzany, adekwatnie do rozpoznanych potrzeb osób i rodzin dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy domowej pozostaje trudne do jednoznacznego określenia pod względem skali, ze względu na jego wrażliwy charakter oraz funkcjonujące w społeczeństwie mechanizmy tabu i obawy przed ujawnieniem. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy oraz udzielanie wsparcia osobom jej doświadczającym wymaga ścisłej współpracy wielu instytucji działających w obszarze polityki społecznej i bezpieczeństwa publicznego.

W realizację działań w tym zakresie zaangażowane są w szczególności: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Policja, sądy, placówki oświatowe, podmioty ochrony zdrowia oraz organizacje pozarządowe i wspólnoty religijne. Zwiększenie efektywności współpracy międzyinstytucjonalnej możliwe jest poprzez funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych, które umożliwiają kompleksową diagnozę sytuacji rodzin, koordynację podejmowanych działań oraz wykorzystanie zasobów i kompetencji poszczególnych instytucji. Praca zespołowa w ramach tych struktur sprzyja tworzeniu zintegrowanych planów pomocy, ogranicza dublowanie interwencji, a także pozwala na lepsze dopasowanie form wsparcia do indywidualnych potrzeb rodzin dotkniętych przemocą.

Diagnoza lokalnych problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych

Badania ankietowe są ważnym narzędziem w procesie tworzenia i wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Pozwalają one na zebranie danych od dużej grupy osób, co umożliwia identyfikację problemów, zrozumienie ich przyczyn oraz ocenę potrzeb społeczności. Na potrzeby niniejszej strategii przeprowadzono badania ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka,

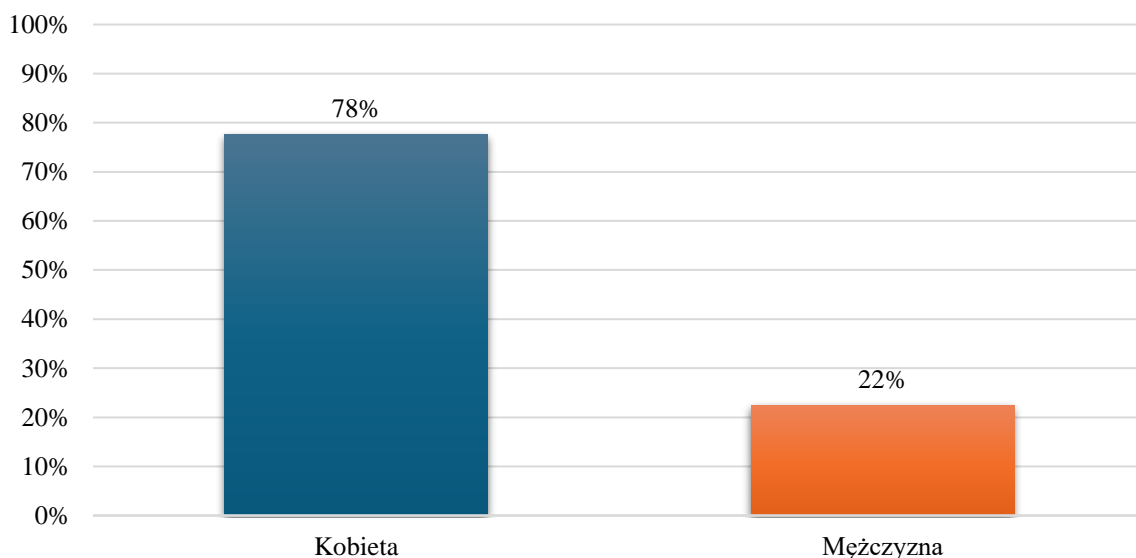
Przedstawione poniżej wyniki mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem liczb (maksymalnie +/- 1%).

Dorośli mieszkańcy

Metryczka

W badaniu wzięło udział 58 pełnoletnich mieszkańców gminy Miejska Górka, z czego 78% stanowiły kobiety, a 22% stanowili mężczyźni.

Wykres 10 Płeć ankietowanych mieszkańców gminy Miejska Górka

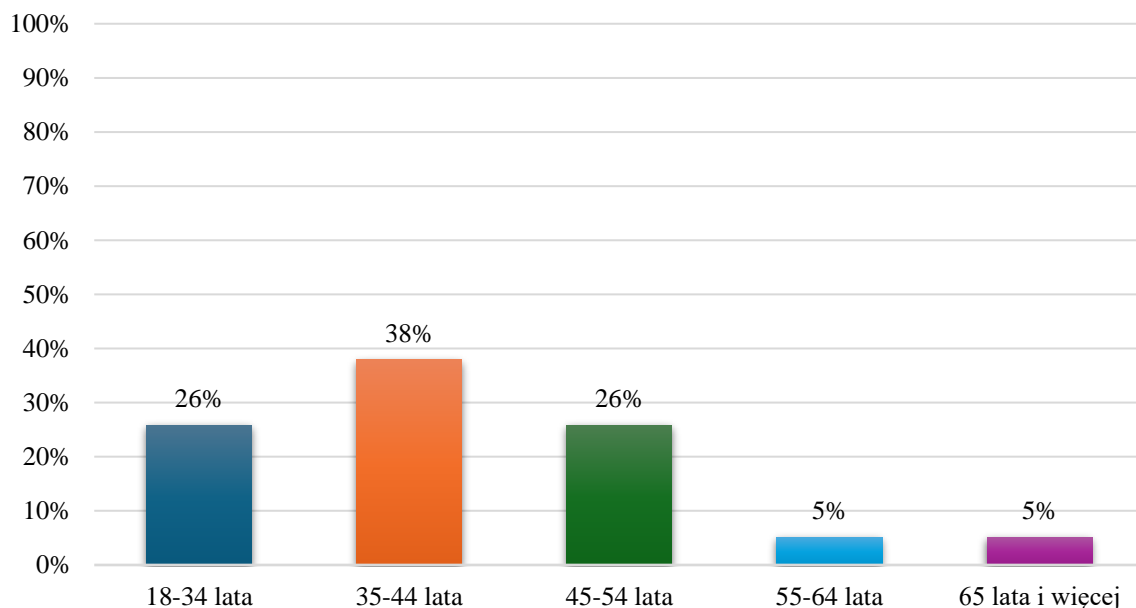

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Największa grupa badanych – 38% znajduje się w przedziale wiekowym 35–44 lata. Nieco mniej ankietowanych stanowią osoby będące pomiędzy 18–34 rokiem życia (26%) oraz

między 45–54 rokiem życia (26%). Najmniejsze odsetki znajdują się pomiędzy 55–64 rokiem życia (5%) oraz 65 lat i więcej (5%).

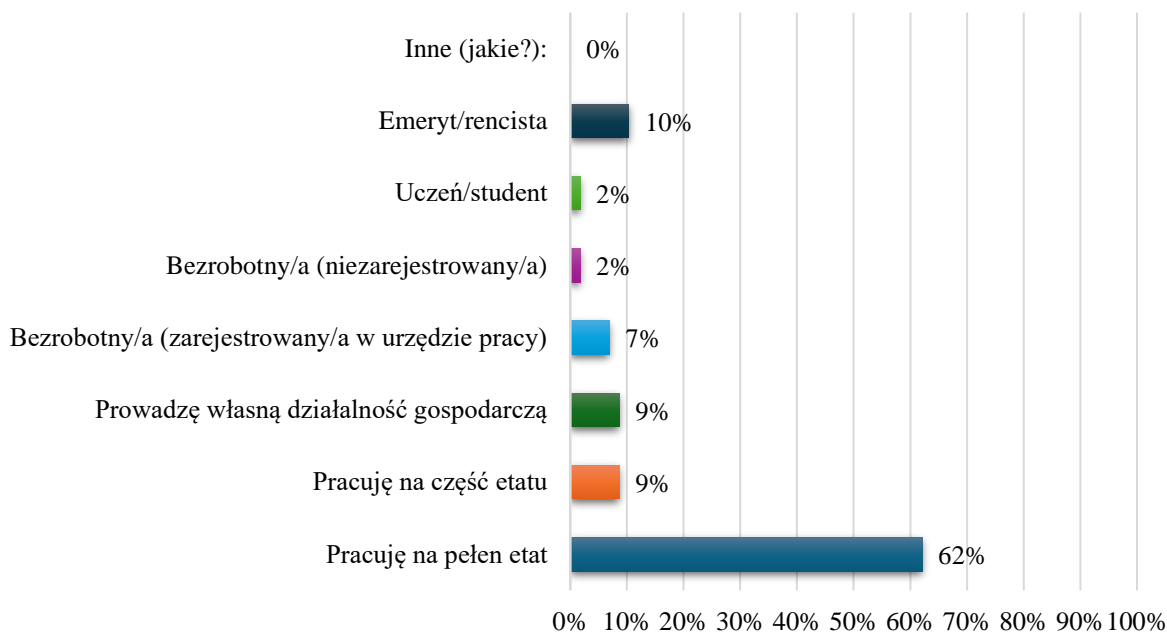
Wykres 11 Wiek ankietowanych mieszkańców gminy Miejska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

W kwestii statusu zawodowego, zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców deklarowała pracę na pełen etat (62%). Poza tym 10% ankietowanych to emeryci lub renciści, po 9% badanych wskazało, że pracuje na część etatu lub prowadzi własną działalność gospodarczą. 7% ankietowanych jest bezrobotnych (zarejestrowanych w urzędzie pracy). Po 2% ankietowanych zadeklarowało, że jest uczniem lub studentem oraz bezrobotnym (niezarejestrowanym w urzędzie pracy).

Wykres 12 Status zawodowy ankietowanych mieszkańców gminy Miejska Górka

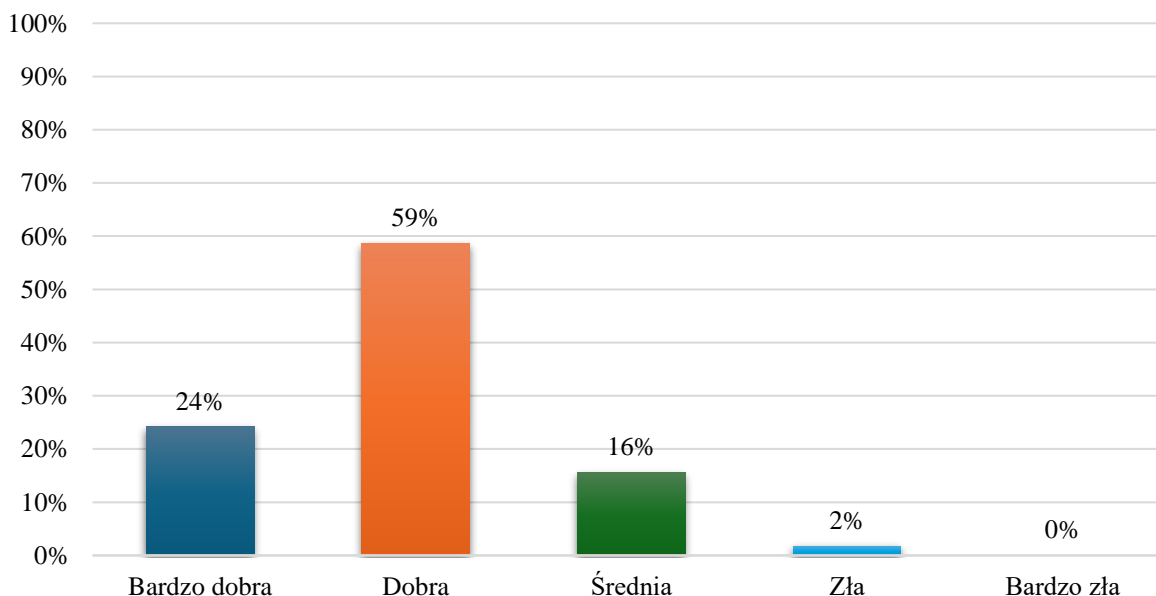

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Sytuacja mieszkaniowa

Największy odsetek ankietowanych wskazał, że ich sytuacja mieszkaniowa jest dobra (59%). Kolejno respondenci ocenili swoją sytuację jako bardzo dobrą (24%) lub średnią (16%). Zdaniem 2% ankietowanych ich sytuacja mieszkaniowa jest zła.

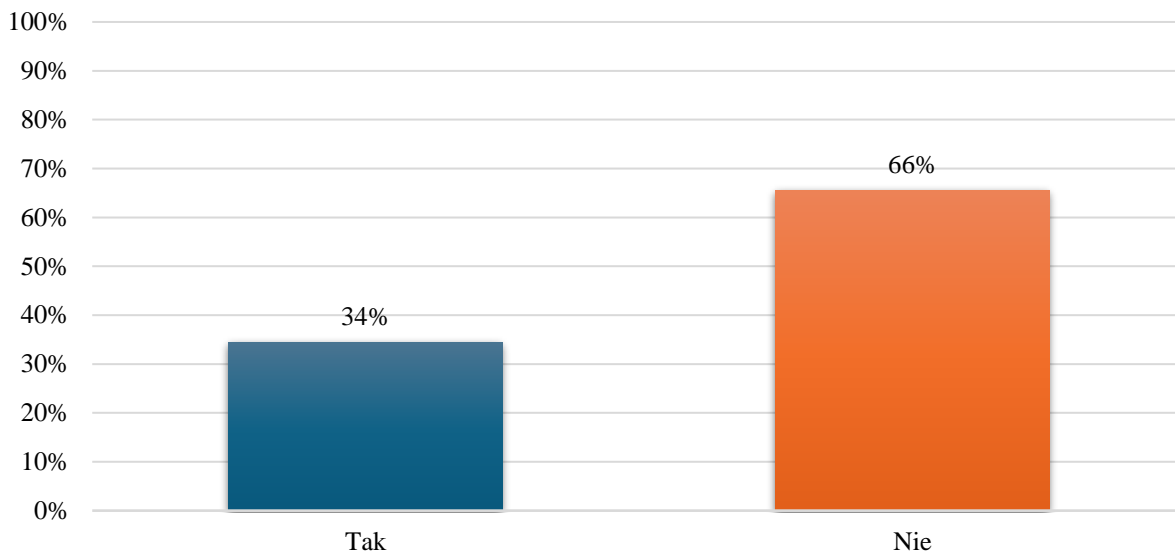
Wykres 13 Jak ocenia Pan/ Pani swoją sytuację mieszkaniową?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

34% ankietowanych wskazało, że w ich gospodarstwie domowym znajdują się osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne, natomiast 66% ankietowanych stwierdziło, że nie dzieli gospodarstwa domowego z osobami niepełnosprawnymi lub niesamodzielnymi.

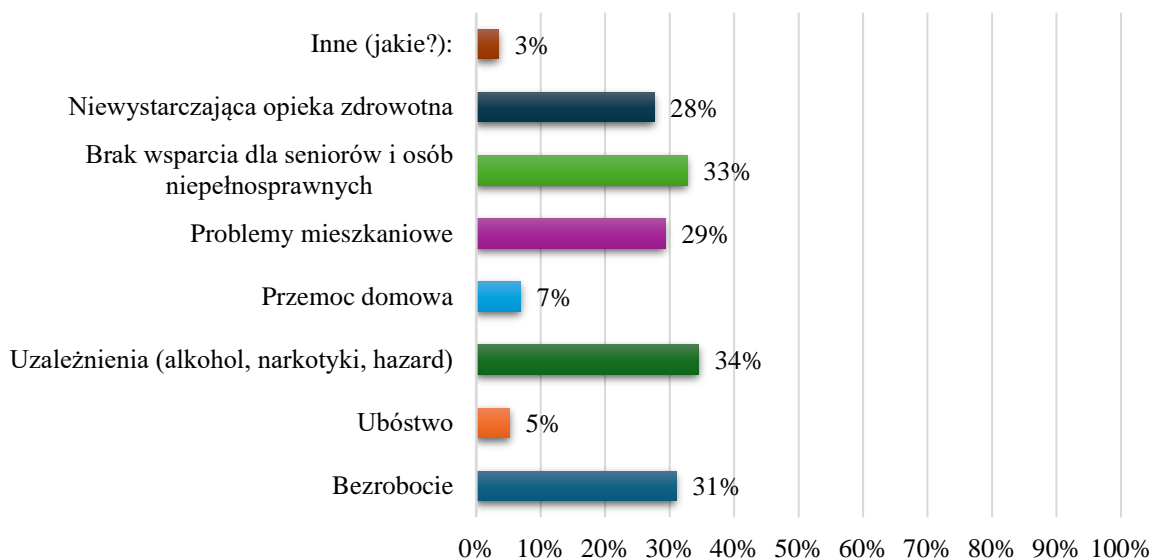
Wykres 14 Czy w Pana/ Pani gospodarstwie domowym są osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Podstawowe problemy społeczne

Za najważniejsze problemy społeczne w gminie Miejska Górka ankietowani mieszkańcy wskazali na: uzależnienia od alkoholu, narkotyków i hazardu (34%), brak wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych (33%), bezrobocie (31%), problemy mieszkaniowe (29%) oraz niewystarczającą opieką zdrowotną (28%).

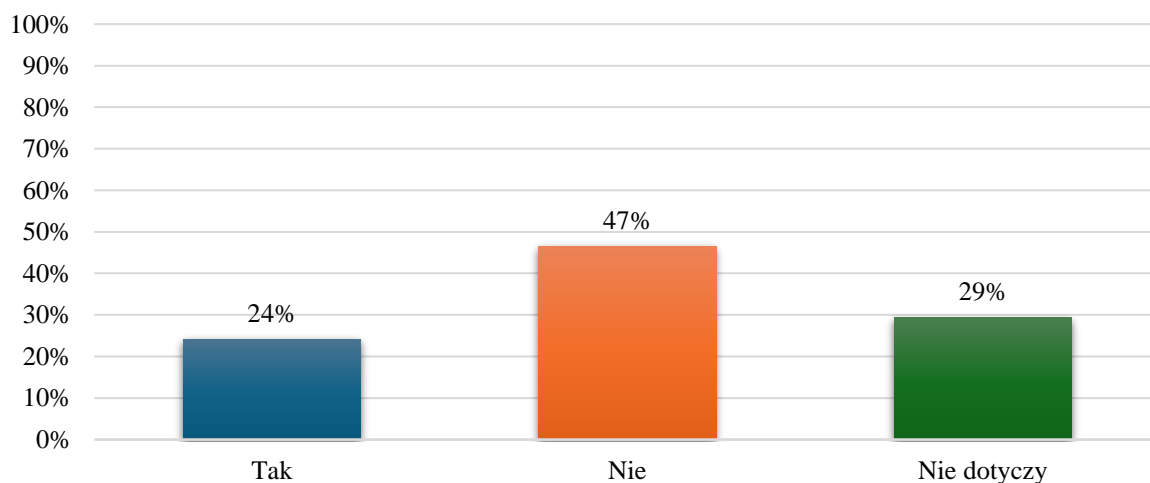
Wykres 15 Jakie problemy społeczne uważa Pan/ Pani za najważniejsze w gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Rynek pracy

Rynek pracy w Miejskiej Górce, jako lokalny, charakteryzuje się pewnymi specyficznymi cechami. Obejmuje on obszar miasta i okolic, gdzie odbywa się proces zatrudniania i poszukiwania pracy.

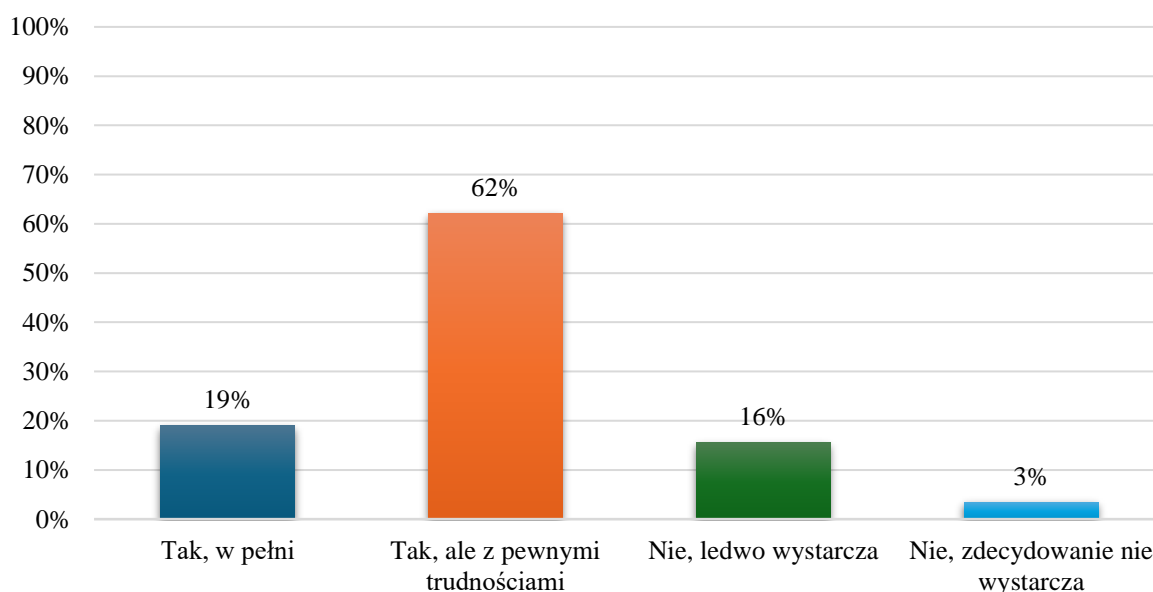
47% ankietowanych, w ostatnich 12 miesiącach, nie miało problemów ze znalezieniem pracy lub utrzymaniem obecnej. Przeciwnego zdania było 24% ankietowanych. Pozostałe 29% badanych wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy.

Wykres 16 Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/ a Pan/ Pani trudności ze znalezieniem pracy lub jej utrzymaniem?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Relatywnie niewielki odsetek ankietowanych (19%) przyznał, że ich poziom wynagrodzenia w pełni pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb własnych/ potrzeb rodziny. Najwięcej badanych – 62% odpowiedziało, że ich zarobki wystarczają na ich zaspokojenie, aczkolwiek z pewnymi trudnościami. 16% mieszkańców wskazało, że ich wynagrodzenie ledwo wystarcza na zaspokojenie podstawowych potrzeb, a 3% ankietowanych zadeklarowało, że nie wystarcza.

Wykres 17 Czy poziom wynagrodzenia pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb Pana/ Pani rodziny?

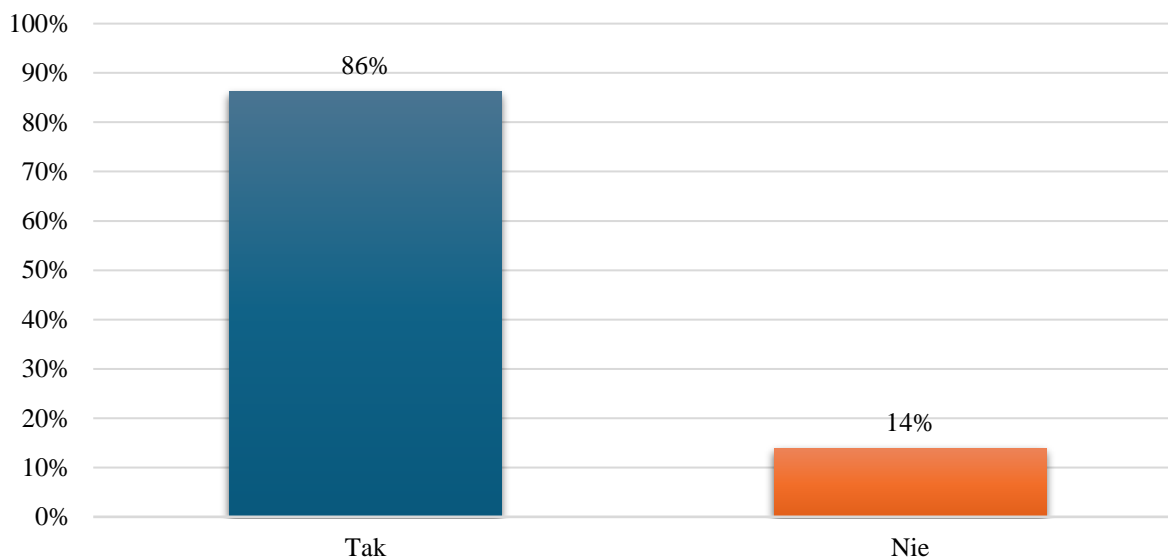

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Opieka zdrowotna

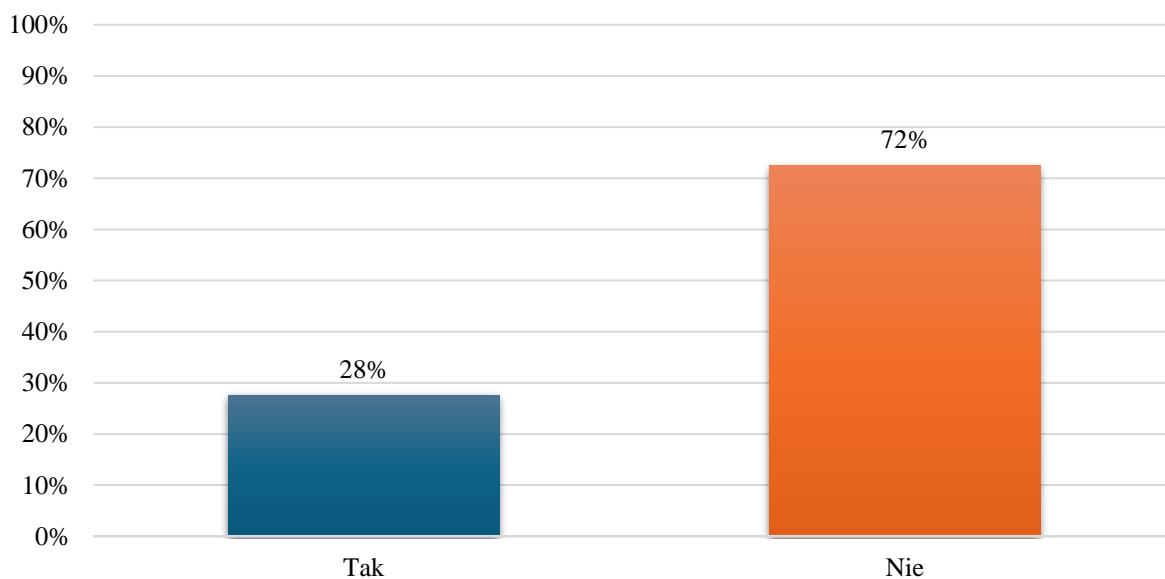
Ochrona naszego zdrowia to jeden z najważniejszych obowiązków państwa. Stan zdrowia obywateli wpływa na stosunki społeczne, poziom życia, kondycję ekonomiczną i gospodarkę narodową. Polski system opieki zdrowotnej oparty jest na modelu ubezpieczeniowym. Obowiązkowa składka zdrowotna odprowadzana jest poprzez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do Narodowego Funduszu Zdrowia. Narodowy Fundusz Zdrowia finansuje świadczenia zdrowotne udzielane ubezpieczonym i refunduje wybrane leki.

Aż 86% badanych wskazało, że ma łatwy dostęp do lekarza pierwszego kontaktu. Przeciwnego zdania było 14% ankietowanych.

Wykres 18 Czy ma Pan/ Pani łatwy dostęp do lekarza pierwszego kontaktu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

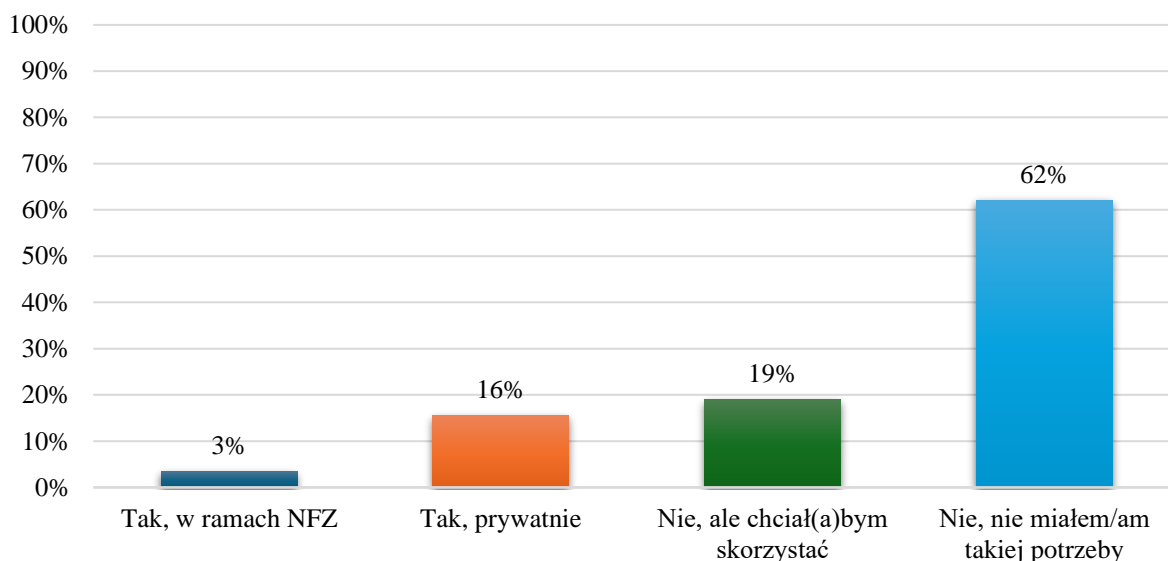
Większość ankietowanych wskazuje, że dostęp do lekarzy specjalistów w ich gminie jest utrudniony (72%). Przeciwnego zdania było 28% ankietowanych.

Wykres 19 Czy ma Pan/ Pani łatwy dostęp do lekarzy specjalistów w gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

W ciągu ostatnich 12 miesięcy z pomocy psychologicznej/psychiatrycznej w ramach NFZ skorzystało 3% ankietowanych, a 16% korzystało, ale prywatnie. 19% badanych nie korzystało z takiej pomocy, ale chciałoby z niej skorzystać, a 62% ankietowanych nie korzystało z niej, ponieważ nie miało takiej potrzeby.

Wykres 20 Czy korzystał(a) Pan/ Pani z pomocy psychologicznej/ psychiatrycznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

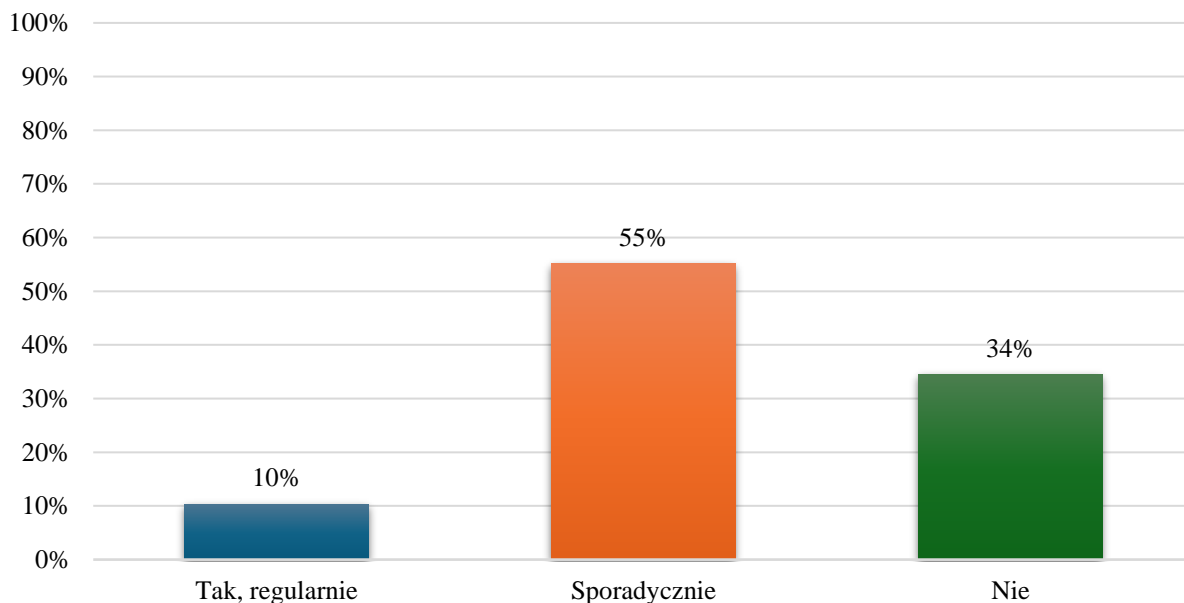
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Aktywność społeczna mieszkańców

Spółeczeństwo obywatelskie opiera się na aktywności jego członków oraz ich zdolności do samoorganizacji bez impulsu czy przymusu ze strony władzy publicznej. Podstawą funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego jest świadomość potrzeb zbiorowości oraz chęć ich zaspokajania. Zadanie to najczęściej przekracza jednak możliwości jednostki i z tego względu członkowie społeczeństwa obywatelskiego bardzo często zrzeszają się w partiach politycznych, związkach zawodowych czy organizacjach pozarządowych. Charakterystyczne dla obywateli aktywnych jest poczucie odpowiedzialności za los własnego społeczeństwa i płynąca z niego chęć aktywnego działania na jego rzecz. Aktywność obywatelska nie pozostaje bez znaczenia dla ekonomicznego rozwoju społeczności lokalnej i regionu.

55% ankietowanych sporadycznie uczestniczy w działaniach organizacji pozarządowych lub lokalnych inicjatywach społecznych. 10% ankietowanych robi to regularnie, a 34% nie angażuje się w lokalnych strukturach społecznych.

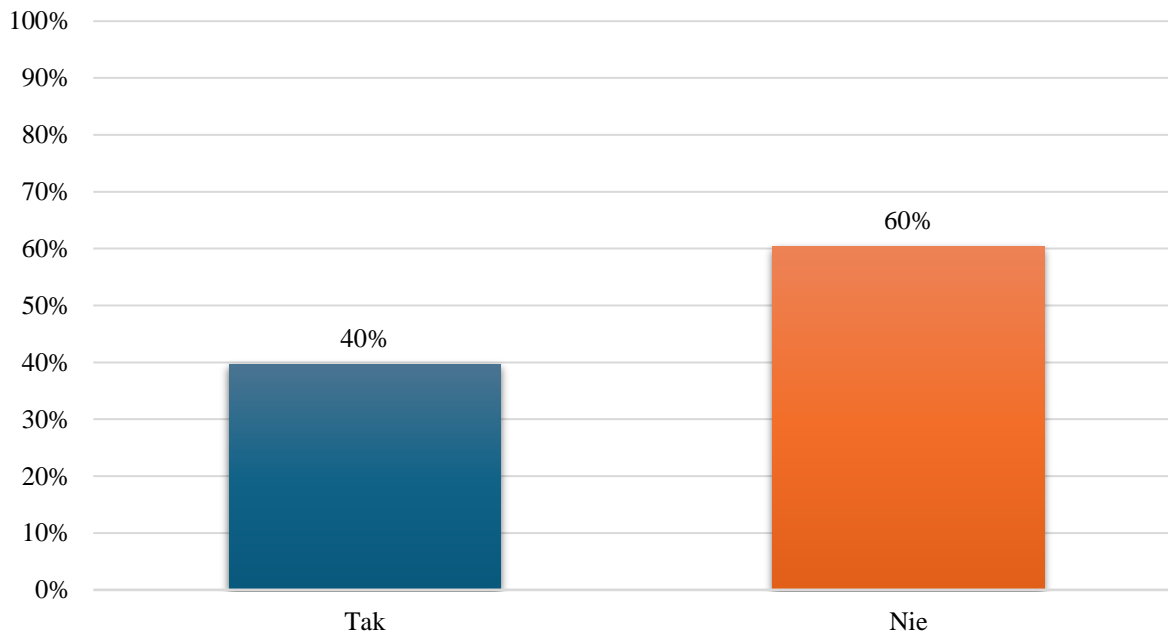
Wykres 21 Czy uczestniczy Pan/ Pani w działaniach organizacji pozarządowych lub lokalnych inicjatywach społecznych?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Według 40% ankietowanych oferta wydarzeń kulturalnych w ich miejscowości jest bogata i różnorodna. Przeciwnego zdania było 60% badanych.

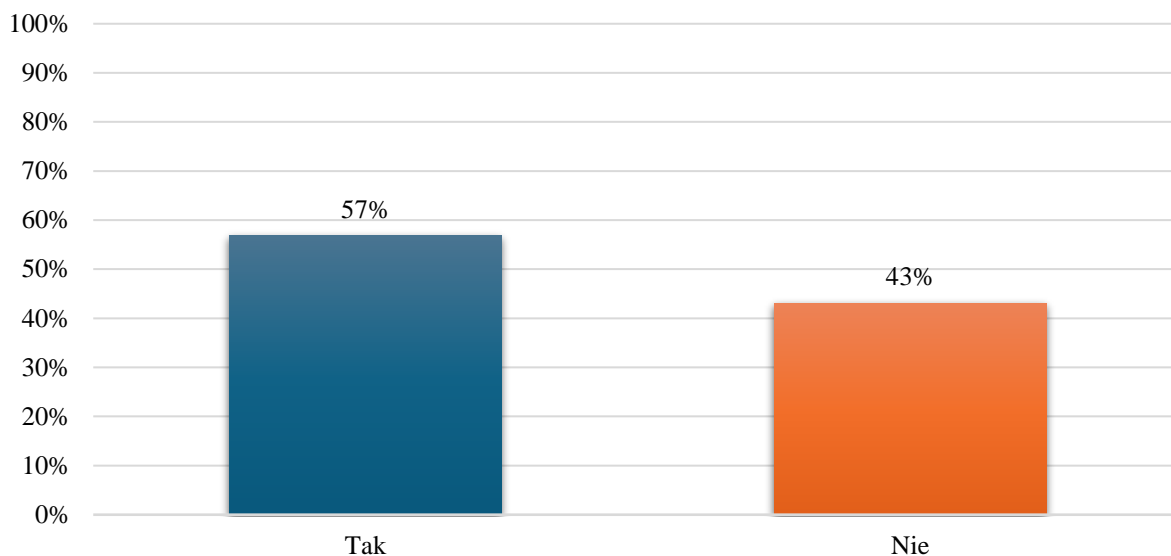
Wykres 22 Czy w Pana/ Pani miejscowości są jest bogata oferta wydarzeń kulturalnych?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

W kontekście oceny oferty sportowej i rekreacyjnej w gminie, zdaniem 57% jest ona wystarczająca. Przeciwnego zdania było 43% badanych.

Wykres 23 Czy Pana/ Pani zdaniem oferta sportowa i rekreacyjna w gminie jest wystarczająca?

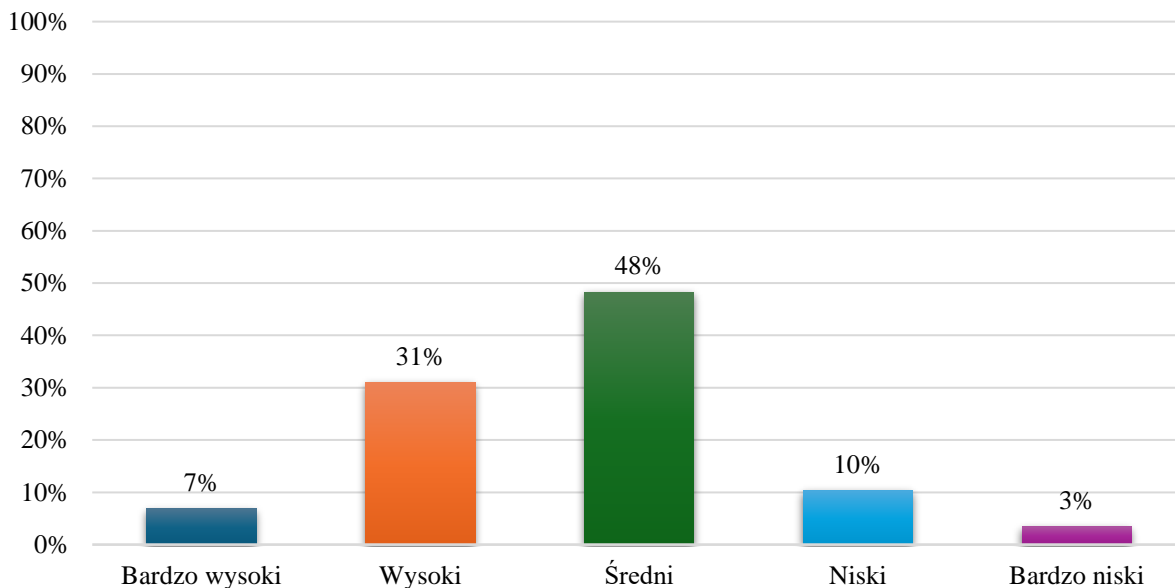
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Poczucie bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa w znaczącym stopniu wpływa na jakość życia mieszkańców. Bezpieczeństwo jest zobiektywizowanym stanem braku zagrożenia, integralnie związanym z subiektywnym, emocjonalnym, psychologicznym odbieraniem przestrzeni jako bezpiecznej.

Najwięcej ankietowanych – 48% oceniło poziom bezpieczeństwa w swojej miejscowości jako średni. Kolejno, 31% wskazało, że jest on wysoki, 10% odpowiedziało, że jest on niski, 7% ankietowanych wskazało, że jest on bardzo wysoki. Według 3% ankietowanych poziom bezpieczeństwa jest bardzo niski.

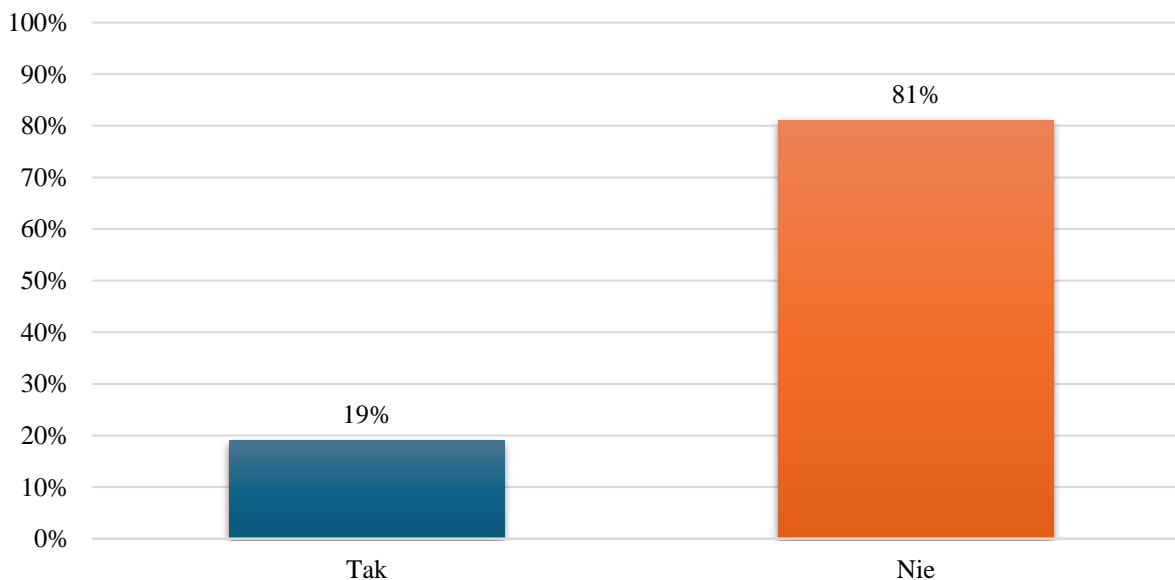
Wykres 24 Jak ocenia Pan/ Pani poziom bezpieczeństwa w swojej miejscowości?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

W ciągu ostatniego roku 81% mieszkańców nie było świadkiem lub ofiarą przestępstwa lub wandalizmu w gminie. Przeciwnego zdania w tym temacie było 19% badanych.

Wykres 25 Czy w ciągu ostatniego roku był(a) Pan/ Pani świadkiem lub ofiarą przestępstwa/ wandalizmu?

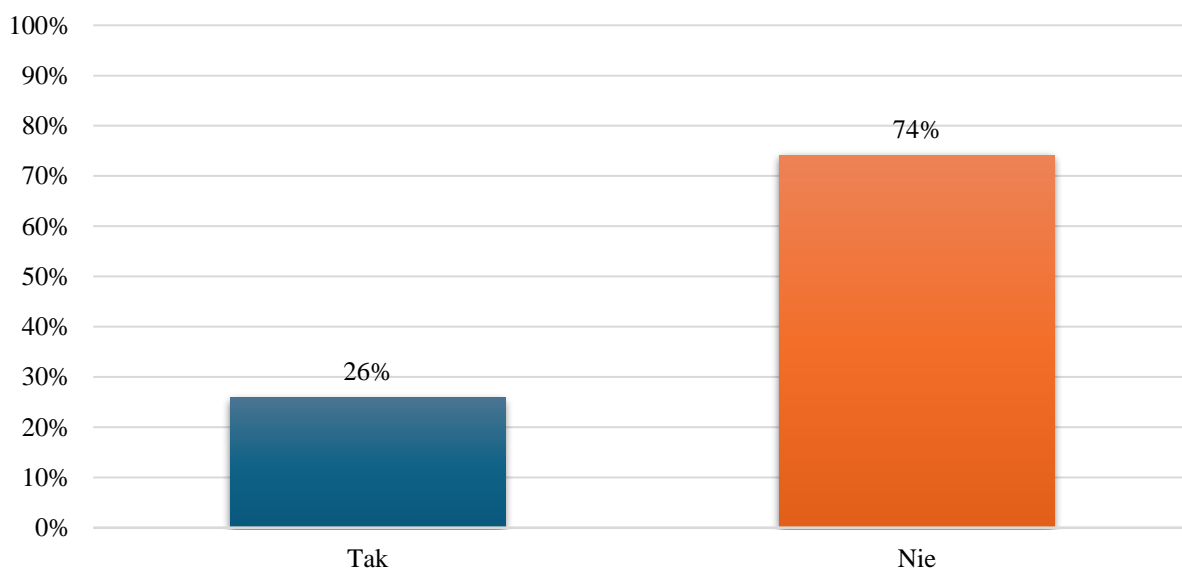
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

System pomocy społecznej

Pomoc społeczna stanowi kluczowy element lokalnej polityki społecznej, ukierunkowany na wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są one w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania w tym obszarze koncentrują się na zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców, wyrównywaniu szans życiowych oraz wspieraniu integracji społecznej poprzez świadczenia, usługi i programy aktywizujące.

Ze świadczeń pomocy społecznej np. w postaci świadczeń z OPS, dożywiania czy pomocy finansowej kiedykolwiek w życiu skorzystało 26% ankietowanych. 74% ankietowanych nie potrzebowało korzystać z tego typu wsparcia.

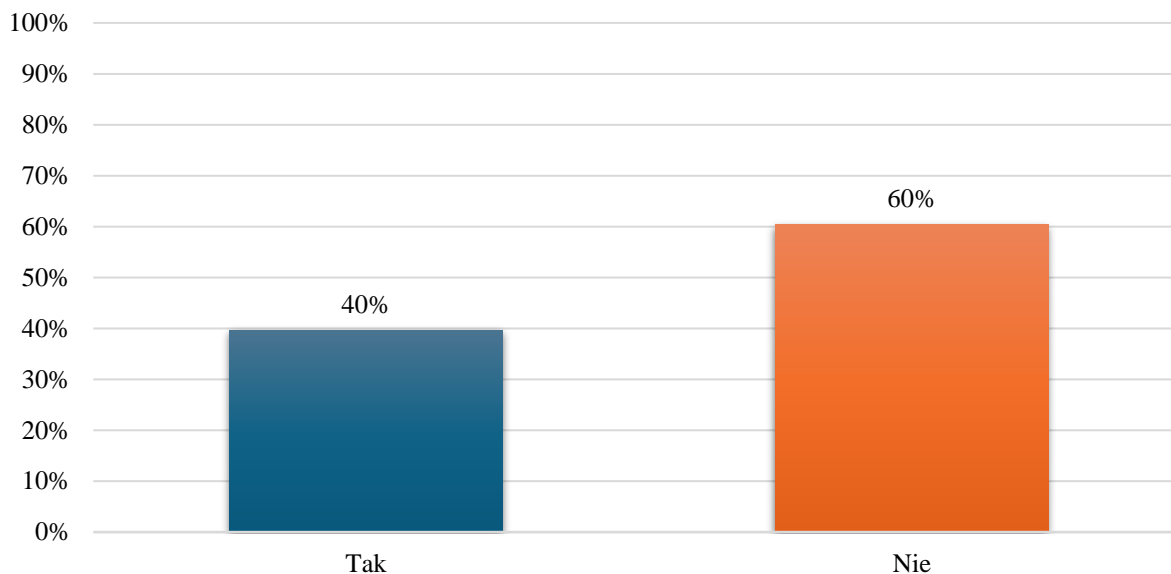
Wykres 26 Czy kiedykolwiek korzystał(a) Pan/ Pani z pomocy społecznej (np. świadczenia z OPS, dożywianie, pomoc finansowa)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

40% ankietowanych zna osoby, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej i nie otrzymują wystarczającego wsparcia. Przeciwnego zdania w tej kwestii było 60% badanych.

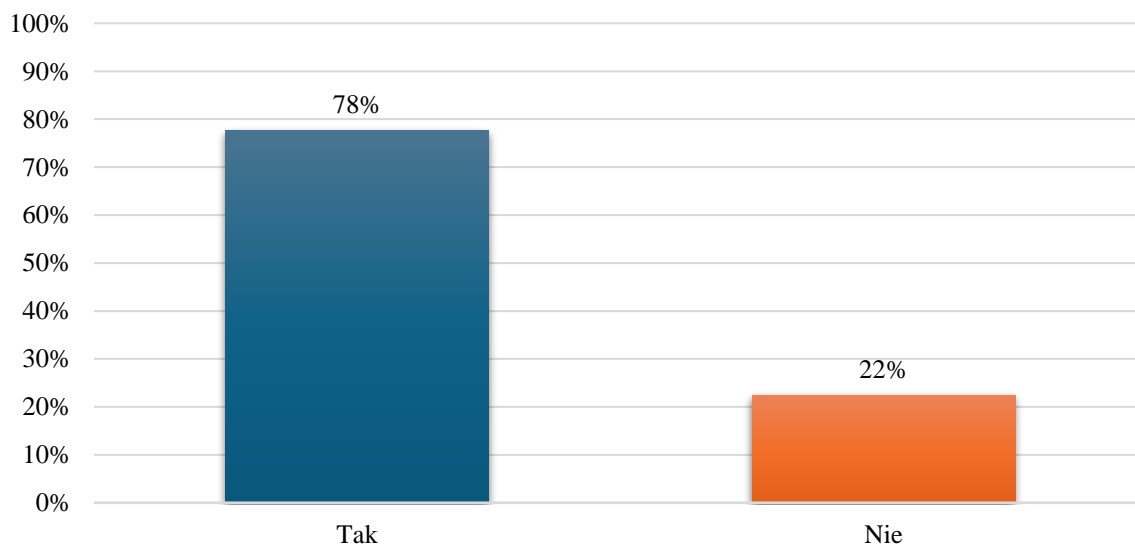
Wykres 27 Czy zna Pan/ Pani osoby, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej i nie otrzymują wystarczającego wsparcia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Zdecydowana większość badanych – 78% deklaruje, że wie, gdzie można uzyskać pomoc społeczną w gminie. Aczkolwiek 22% respondentów nie posiada takiej wiedzy.

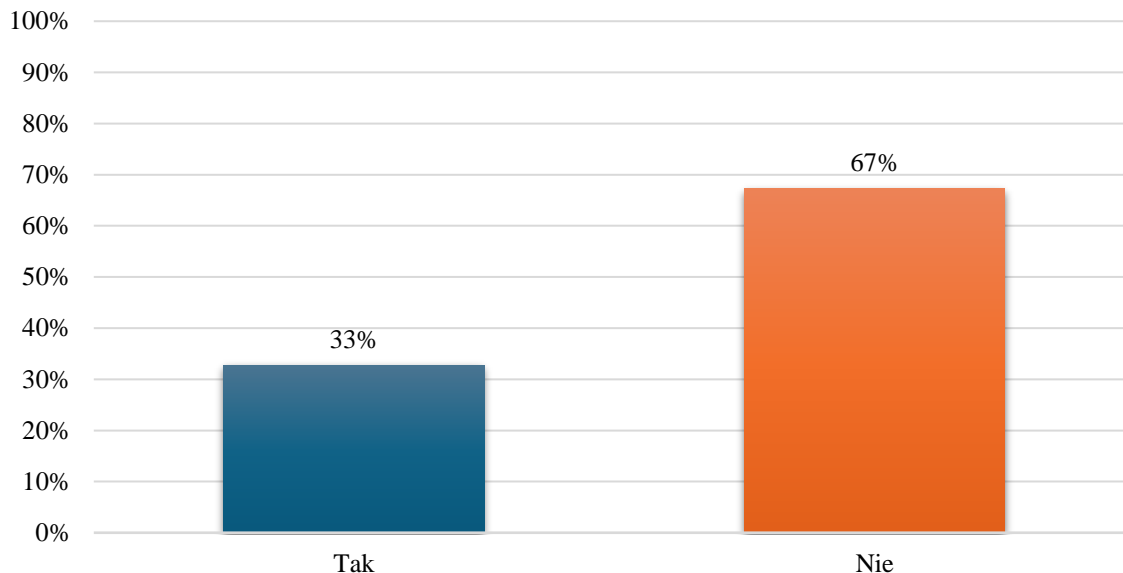
Wykres 28 Czy wie Pan/ Pani, gdzie można uzyskać pomoc społeczną w gminie (np. OPS, organizacje pozarządowe)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Zdaniem 33% badanych, gmina zapewnia odpowiednie wsparcie dla seniorów i osób niesamodzielnych. Przeciwnego zdania było 67% ankietowanych, którzy uważają, że wsparcie jest nie wystarczające.

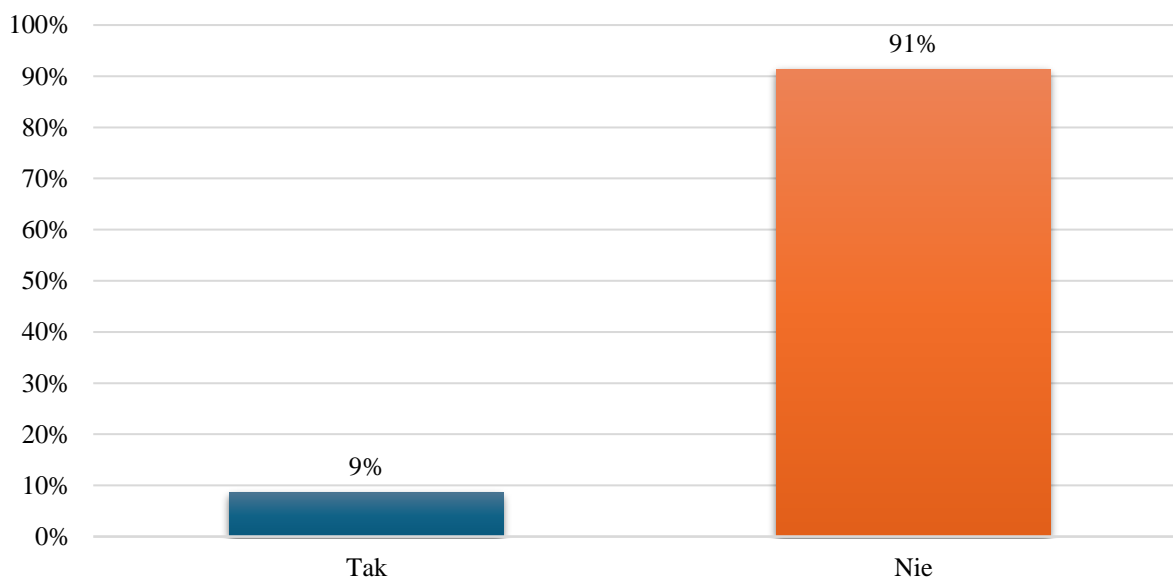
Wykres 29 Czy Pana/ Pani zdaniem gmina zapewnia wystarczające wsparcie dla seniorów i osób niesamodzielnych?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

9% ankietowanych lub ich bliskich korzystało z usług opieki domowej.

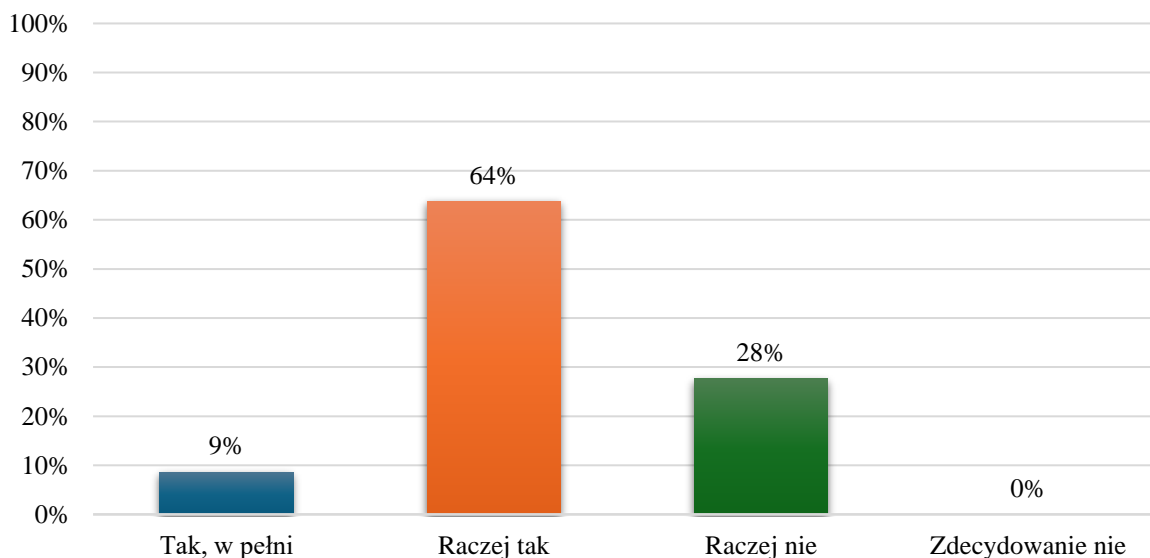
Wykres 30 Czy korzystał(a) Pan/ Pani lub ktoś z Pana/ Pani bliskich z usług opieki domowej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

64% ankietowanych mieszkańców uważa, że usługi społeczne w gminie takie jak kwestie zdrowotne, opiekuńcze, kulturalne, edukacyjne i pomocowe są raczej dobrze skoordynowane między instytucjami. Według 28% ankietowanych, raczej nie, a zdaniem 9% ankietowanych są w pełni skoordynowane.

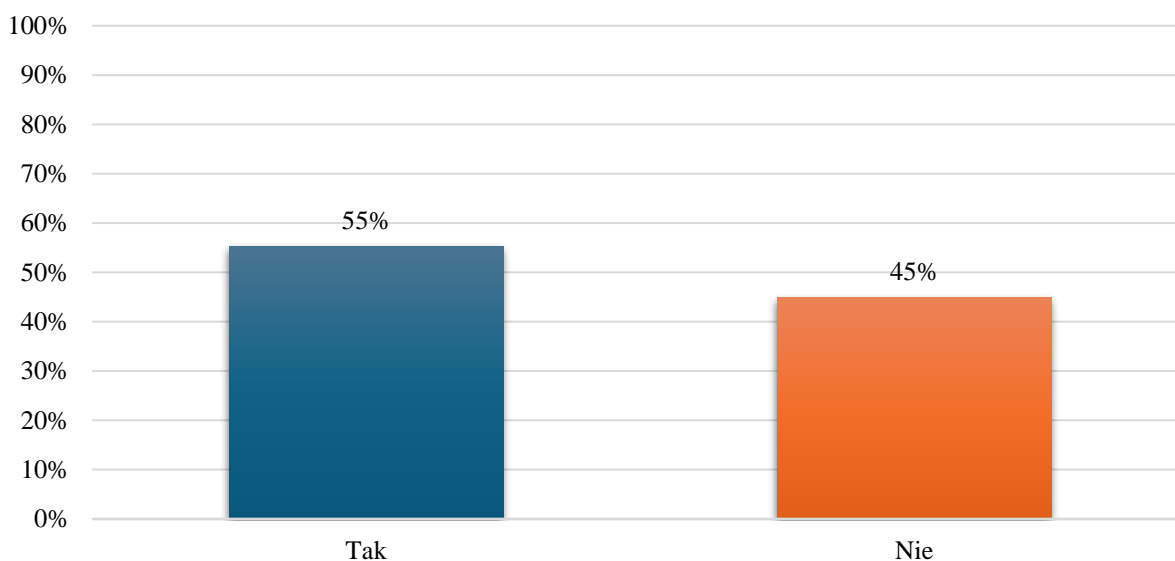
Wykres 31 Czy uważa Pan/ Pani, że usługi społeczne w gminie (np. zdrowotne, opiekuńcze, kulturalne, edukacyjne, pomocowe) są dobrze skoordynowane między instytucjami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Według 55% ankietowanych informacje o usługach społecznych w gminie są łatwo dostępne i przejrzyste. Przeciwnego zdania w tym zakresie było 45% badanych.

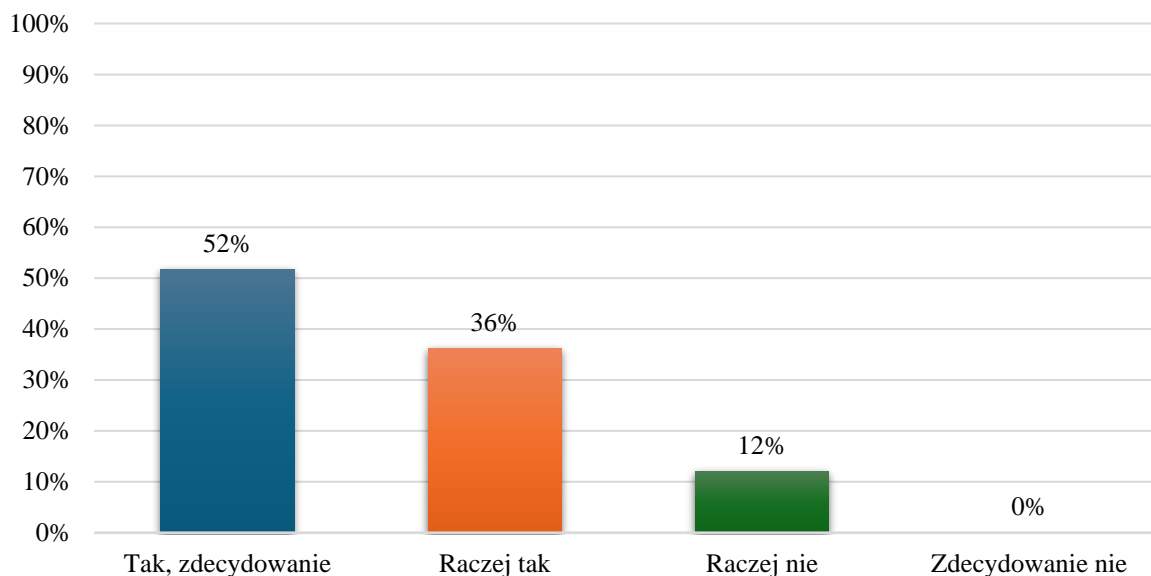
Wykres 32 Czy uważa Pan/ Pani, że informacje o dostępnych usługach społecznych w gminie są łatwo dostępne i przejrzyste?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

88% ankietowanych ² uważa, że przydatne byłoby utworzenie w gminie miejsca, gdzie można uzyskać informacje i skorzystać z różnych usług społecznych np. zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych i pomocowych. Przeciwnego zdania było 12% badanych.

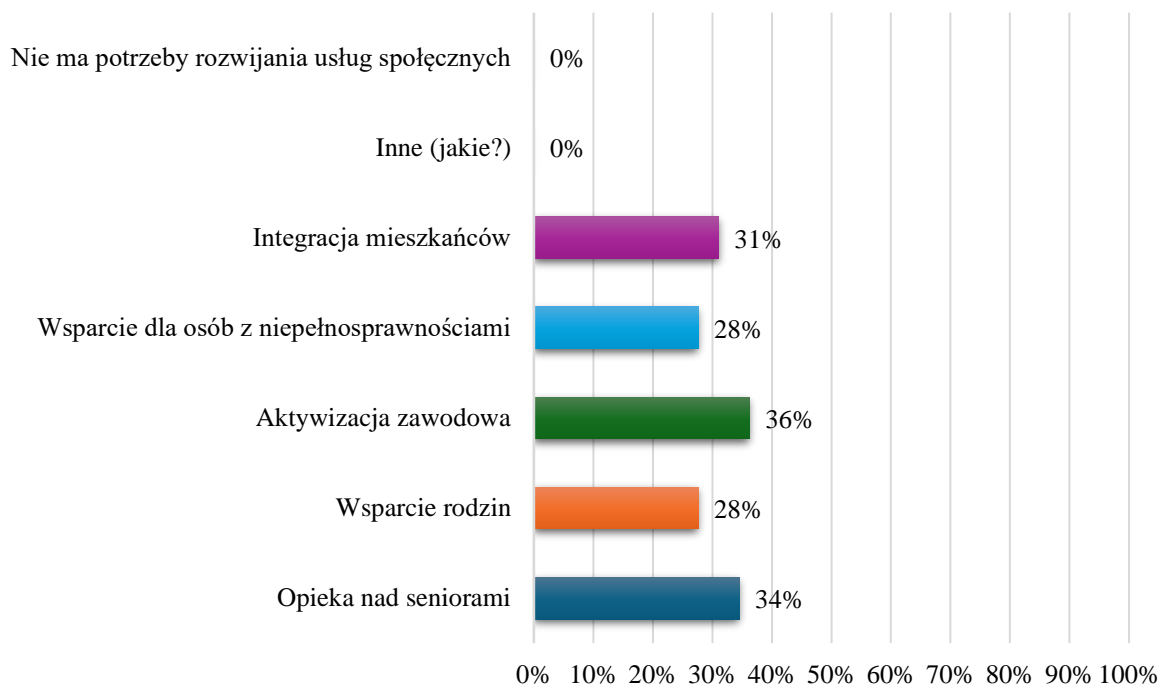
Wykres 33 Czy według Pana/ Pani przydatne byłoby stworzenie jednego miejsca w gminie, w którym można otrzymać informacje i skorzystać z różnych usług społecznych (np. zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych, pomocowych)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Do najbardziej istotnych dodatkowych usług społecznych, jakie powinny być rozwijane w przyszłości w gminie, według ankietowanych należą: aktywizacja zawodowa (36%), opieka nad seniorami (34%), integracja mieszkańców (31%), wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami (28%) i wsparcie rodzin (28%).

² Suma odpowiedzi: tak, zdecydowanie oraz raczej tak.

Wykres 34 Jakie dodatkowe usługi społeczne powinny być rozwijane w gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Miejska Górka

Wyniki badania wśród mieszkańców wskazują na istniejące przesłanki do przekształcenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych. Respondenci zwracali uwagę na niedostateczną koordynację usług społecznych, ograniczony dostęp do informacji o dostępnych formach wsparcia oraz potrzebę utworzenia jednego miejsca, w którym możliwe byłoby uzyskanie kompleksowej pomocy w zakresie usług społecznych. Jednocześnie mieszkańcy wskazywali na potrzebę rozwoju nowych form wsparcia, m.in. w obszarze opieki nad seniorami, wsparcia rodzin, aktywizacji zawodowej i integracji społecznej – co odpowiada idei funkcjonowania CUS. Wskazane potrzeby mieszkańców są spójne z ideą funkcjonowania CUS, którego celem jest zapewnienie zintegrowanych, kompleksowych i dostępnych usług społecznych w jednym miejscu, przy jednoczesnym umożliwieniu ich indywidualnego dopasowania do potrzeb beneficjentów.

Analiza danych z badań ankietowanych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy wskazuje na kilka kluczowych obszarów wymagających interwencji, do których zaliczamy:

- Dostępność usług – obecny system funkcjonujący w gminie jest rozproszony, co powoduje trudności w szybkiej identyfikacji odpowiednich form pomocy przez mieszkańców. Utworzenie CUS spowoduje, że jeden punkt centralny, będzie mógł integrować wszystkie usługi społeczne.

- Koordynacja działań – istnieje konieczność lepszego powiązania działań OPS z placówkami edukacyjnymi, instytucjami zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami rynku pracy. CUS pozwoli na skuteczniejsze planowanie, monitorowanie oraz ocenę skali i jakości podejmowanych działań.
- Rozszerzenie zakresu usług – obecnie dostępne formy wsparcia nie zawsze odpowiadają na potrzeby mieszkańców w zakresie opieki nad seniorami, integracji rodzin, aktywizacji zawodowej oraz profilaktyki uzależnień. Funkcjonowanie CUS będzie dawać możliwość wprowadzenia nowych programów dostosowanych do realnych potrzeb lokalnej społeczności.
- Efektywność i indywidualizacja wsparcia – analiza wykazała potrzebę świadczenia usług w sposób elastyczny oraz dopasowany do specyfiki i charakteru sytuacji mieszkańców. CUS umożliwi skuteczniejsze podejście do beneficjentów pomocy społecznej jak również stworzenie odpowiednich ścieżek wsparcia odpowiadających ich potrzebom.

Przekształcenie OPS w CUS wynika z potrzeby stworzenia efektywnego i nowoczesnego systemu usług społecznych, który pozwoli w przyszłości na:

- skonsolidowanie działań wsparcia i ułatwienie mieszkańcom gminy dostępu do informacji o dostępnych formach pomocy,
- zwiększenie efektywności koordynacji działań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej,
- rozszerzenie zakresu oferowanych usług, w tym opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, działań profilaktycznych, edukacyjnych, aktywizacyjnych oraz wspierających integrację społeczną i zawodową,
- umożliwienie świadczenia usług w sposób bardziej elastyczny, dopasowany do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Tworzenie Centrum Usług Społecznych jest zgodne z aktualnymi trendami w polityce społecznej, w tym z koncepcją integracji i koordynacji usług społecznych, promowaną przez przepisy krajowe i wytyczne Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Funkcjonowanie CUS pozwala nie tylko na zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług, ale również na wzmocnienie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami lokalnymi. Utworzenie CUS stanowi również odpowiedź na rosnące potrzeby mieszkańców, w tym seniorów, rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zapewniając jednocześnie bardziej efektywne i spójne zarządzanie zasobami pomocy społecznej w gminie.

Analiza informacji z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych

W 2025 roku na terenie gminy Miejska Górka przeprowadzono badania ankietowe, których wyniki zostały ujęte w dokumencie „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych”. Celem analizy jest określenie skali i charakteru występujących problemów społecznych oraz wyznaczenie kierunków dalszych działań profilaktycznych, wychowawczych i pomocowych w ramach realizacji lokalnej strategii. Badania zrealizowano wśród trzech grup respondentów: mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych oraz uczniów szkół z terenu gminy. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do rozpoznania lokalnych zagrożeń, identyfikacji potrzeb mieszkańców oraz planowania skutecznych działań wspierających społeczność gminy Miejska Górka. Analizie w dalszej części rozdziału poddane zostaną wyniki badań wśród sprzedawców napojów alkoholowych oraz uczniów szkół.

Uczniowie szkół

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

- alkoholu,
- papierosów,
- narkotyków i dopalaczy,

oraz zagadnienia związane z uzależnieniami od czynności, napojami energetyzującymi i czasem wolnym badanych uczniów.

Liczebność grup badanych

W badaniu ankietowanym zrealizowanym na potrzeby wspomnianego dokumentu uczestniczyło 135 uczniów z klas 4–6 oraz 90 uczniów z klas 7–8.

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie szkół podstawowych w gminie Miejska Górka deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 96%; SP 7-8: łącznie 89%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych

czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie mają w większości bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 78%; SP 7-8: łącznie 51%.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami – uczniowie z gminy Miejska Górka relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze - SP 4-6: łącznie 93%; SP 7-8: łącznie 89%.

Uzyskane wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w gminie Miejska Górka, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Substancje psychoaktywne: alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

W ramach badań przeprowadzonych w 2025 roku wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Miejska Górka dokonano diagnozy zjawiska spożywania alkoholu przez młodzież. W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. Wyniki wskazują, że 8% uczniów klas 4–6 oraz 45% uczniów klas 7–8 potwierdziło, iż ich rówieśnicy piją alkohol.

Jeżeli chodzi o miejsca, w których młodzi ludzie najczęściej spożywają alkohol, ankietowani wymieniali: podczas spędzania czasu na świeżym powietrzu (SP 4–6: 33%; SP 7–8: 44%), podczas imprez lub dyskotek (SP 4–6: 50%; SP 7–8: 11%), w domu (SP 4–6: 17%; SP 7–8: 11%) oraz podczas wycieczek szkolnych (SP 7–8: 11%).

Jako przyczyny sięgania po alkohol, uczniowie najczęściej wskazywali: chęć zaimponowania innym (SP 4–6: 83%; SP 7–8: 67%), potrzebę lepszej zabawy (SP 4–6: 17%; SP 7–8: 56%), towarzystwo (SP 7–8: 22%) oraz – co szczególnie niepokojące – chęć zapomnienia o kłopotach (SP 7–8: 33%).

W celu zbadania skali zjawiska inicjacji alkoholowej uczniowie zostali zapytani, jak często zdarza im się pić alkohol. Wyniki pokazują, że 1% uczniów klas 4–6 oraz 10% uczniów

klas 7–8 ma za sobą pierwsze doświadczenia z alkoholem. Wśród najczęściej wskazywanych rodzajów spożywanego alkoholu znalazły się piwo, szampan oraz wódka. Uczniowie, którzy przyznali się do picia alkoholu, wskazywali różne motywy sięgania po alkohol: ciekawość, chęć dobrej zabawy, potrzebę złagodzenia stresu oraz zapomnienia o problemach.

Pozytywnym aspektem jest fakt, że większość uczniów (SP 4–6: 51%; SP 7–8: 72%) ma świadomość, iż każdy może uzależnić się od alkoholu. Niepokojące jest jednak, że część badanych zgodziła się ze stwierdzeniem, iż piwo nie jest alkoholem (SP 4–6: 11%; SP 7–8: 8%), co świadczy o niewystarczającej wiedzy w zakresie profilaktyki i wpływu alkoholu na zdrowie człowieka.

Z danych ankietowych wynika ponadto, że alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla młodzieży. Aż 17% uczniów klas 4–6 oraz 23% uczniów klas 7–8 wskazało, iż zna miejsca w swojej okolicy, gdzie osoba niepełnoletnia może bez większych trudności nabyć alkohol.

Uzyskane wyniki wskazują na istnienie rzeczywistego zjawiska sięgania po alkohol wśród uczniów, szczególnie starszych klas szkół podstawowych. Dane pokazują, że wraz z wiekiem rośnie zarówno odsetek osób mających kontakt z alkoholem, jak i akceptacja społeczna dla jego spożywania w grupie rówieśniczej. Uwagę zwraca także częściowy brak świadomości uczniów na temat ryzyka uzależnienia oraz błędne przekonania dotyczące rodzaju i szkodliwości alkoholu. Wyniki badań ankietowych w tym zakresie wskazują również na utrzymującą się dostępność alkoholu dla osób niepełnoletnich w lokalnym środowisku. Zjawiska te wymagają dalszego monitorowania, gdyż mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla prawidłowego rozwoju młodzieży oraz bezpieczeństwa społecznego w gminie.

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano, więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami kiedykolwiek próbowali papierosa.

Wyniki badań dotyczące problematyki palenia papierosów i e-papierosów wśród młodzieży w gminie Miejska Górką wskazują, że zjawisko to jest dość powszechne, a jego skala rośnie wraz z wiekiem uczniów.

Z przeprowadzonych w 2025 roku badań ankietowych wynika, że problem sięgania po papierosy lub e-papierosy, dotyczy znaczącej części młodzieży szkolnej. Aż 62% uczniów klas 4–6 oraz 79% uczniów klas 7–8 wskazało, że ich rówieśnicy palą wyroby tytoniowe. Jedynie 5% młodszych i 2% starszych uczniów stwierdziło, że nikt z ich otoczenia nie pali.

W kontekście osobistych doświadczeń z paleniem, inicjację nikotynową ma za sobą 1% uczniów klas 4–6 oraz 26% uczniów klas 7–8, z czego większość (SP 4–6: 1%; SP 7–8: 21%) deklaruje, że spróbowała palenia jedynie raz. Najczęściej wskazywanymi motywami sięgania

po papierosy lub e-papierosy były: ciekawość, chęć spróbowania czegoś nowego, potrzeba zaimponowania rówieśnikom oraz wpływ znajomych.

Wyniki badania ESPAD wskazują, że wśród polskiej młodzieży znacznie niższe jest rozpowszechnienie używania substancji nielegalnych, takich jak narkotyki i dopalacze, w porównaniu z substancjami legalnymi, przede wszystkim alkoholem i wyrobami tytoniowymi. Większość badanych nigdy nie korzystała z substancji nielegalnych, a wśród osób, które miały z nimi kontakt, dominują te, które jedynie eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem.

Wyniki badań przeprowadzonych wśród młodzieży w gminie Miejska Górka wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków lub dopalaczy: 12% uczniów klas 4-6 oraz 23% klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z tymi substancjami.

Dodatkowo 2% z ankietowanych uczniów klas SP 4-6 oraz 7% klas SP 7-8 zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.

Jeśli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, większość uczniów nie potrafiła jednoznacznie określić, czy ich zdobycie byłoby łatwe czy trudne (SP 4-6: 66%; SP 7-8: 62%). Niemniej jednak 16% uczniów młodszych oraz 25% uczniów starszych uznało, że zdobycie takich substancji byłoby łatwe, co może sugerować, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Na pytanie o znajomość miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze, zdecydowana większość uczniów odpowiedziała, że nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6: 80%; SP 7-8: 79%). Mimo to pojawiły się deklaracje uczniów wskazujące, gdzie można nabyć te substancje.

Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół gminy Miejska Górka. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.

Spożywanie napojów energetyzujących

W ramach badań przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych w gminie Miejska Górka zbadano również przekonania dotyczące spożywania napojów energetyzujących. Wyniki wskazują, że 28% uczniów klas 4–6 oraz 40% uczniów klas 7–8 uważa, iż napoje energetyczne nie są szkodliwe dla zdrowia. Jednocześnie 17% uczniów młodszych i 40% uczniów starszych przyznało, że spożywa tego rodzaju napoje.

Wśród uczniów deklarujących spożywanie napojów energetycznych, najczęściej pojawiały się odpowiedzi wskazujące na picie ich raz w miesiącu (klasy 4–6: 44%; klasy 7–8: 48%). Z kolei niewielki odsetek uczniów zadeklarował codzienne spożywanie napojów energetyzujących (klasy 4–6: 7%; klasy 7–8: 5%).

Uzyskane dane z badania ankietowego wskazują na relatywnie wysoką akceptację napojów energetycznych wśród dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym niedostatecznym poziomie świadomości dotyczącej ich potencjalnej szkodliwości. Wysoki odsetek ankietowanych uczniów jest przekonanych o braku negatywnych skutków konsumpcji w kwestiach zdrowotnych, co może przekładać się na utrwalaniu ryzykownych wzorców konsumpcji, a także zwiększać podatność młodzieży na sięganie po tego typu substancje w przyszłości.

Uzależnienia behawioralne: Internet, smartfon, hazard

Problematyka nieprawidłowego korzystania z komputera i Internetu, w tym jego nadużywania, staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szerszy zakres aktywności, zarówno prorozwojowych, takich jak dostęp do wiedzy, jak i potencjalnie szkodliwych, np. dostęp do treści pornograficznych. Do najpopularniejszych form aktywności online należą gry komputerowe oraz korzystanie z portali społecznościowych. Pomimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, również przez dzieci, niesie ze sobą liczne korzyści, należy zwrócić uwagę na zagrożenia wynikające z nadmiernego i pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przypadkami nielegalnego użytkowania sieci, problem dotyczy przede wszystkim negatywnych konsekwencji dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Nadmierny czas spędzany przed monitorem może wpływać niekorzystnie zarówno na zdrowie fizyczne, jak i na rozwój emocjonalny oraz społeczny młodych użytkowników.

Wśród uczniów szkół podstawowych w gminie Miejska Górka zdiagnozowano zróżnicowany poziom zaangażowania w aktywności cyfrowe, które mogą stanowić potencjalne źródło uzależnień behawioralnych. Uczniowie młodszych klas, którzy codziennie korzystają

z komputera, spędzają przed nim najczęściej do 2 godzin (29%), natomiast w grupie uczniów starszych – powyżej 6 godzin (17%).

W zakresie korzystania ze smartfonów uczniowie najczęściej deklarują czas 2–3 godzin dziennie (klasy 4–6: 47%; klasy 7–8: 31%). Jednocześnie 21% uczniów młodszych oraz 36% uczniów starszych przyznało, że korzysta ze smartfonu powyżej 5 godzin dziennie.

W odniesieniu do gier komputerowych, 20% uczniów klas 4–6 oraz 29% uczniów klas 7–8 zadeklarowało, że nie gra wcale, co należy ocenić pozytywnie. Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Analizując powody korzystania ze smartfonów, uczniowie klas 4–6 najczęściej wskazywali: korzystanie z aplikacji (24%), słuchanie muzyki (20%) oraz oglądanie memów i krótkich filmików (20%). Z kolei uczniowie klas 7–8 najczęściej korzystają ze smartfonów w celu uczestnictwa w czatach i mediach społecznościowych (29%) oraz używania aplikacji (20%).

Jeśli chodzi o znaczenie Internetu w codziennym funkcjonowaniu, 72% uczniów klas 4–6 oraz 62% uczniów klas 7–8 stwierdziło, że brak dostępu do sieci nie miałoby dla nich większego znaczenia lub wpływ ten byłby niewielki. Jednocześnie 16% młodszych i 23% starszych uczniów przyznało, że odczułoby brak Internetu, a 12% uczniów klas 4–6 oraz 15% uczniów klas 7–8 wskazało, że trudno byłoby im funkcjonować bez dostępu do sieci.

Zapytaliśmy również uczniów o to czy grali w jakiegokolwiek gry hazardowe – większość badanych nie ma takich doświadczeń (klasy 4–6: 80%; klasy 7–8: 54%). Jednakże 20% uczniów młodszych i aż 46% uczniów starszych przyznało, że miało kontakt z grami o charakterze pieniężnym.

Respondenci zostali również poproszeni o ocenę, które z uzależnień behawioralnych uznają za najbardziej powszechne w swoim środowisku. Uczniowie szkół podstawowych w gminie Miejska Górka najczęściej wskazywali na uzależnienie od smartfonu (klasy 4–6: 31%; klasy 7–8: 56%) oraz sieciorolizm (klasy 4–6: 22%; klasy 7–8: 46%).

Uzyskane wyniki wskazują na rosnącą rolę nowych technologii w życiu uczniów, przy jednoczesnym zacieraniu granicy między korzystaniem z urządzeń w celach edukacyjnych i rozrywkowych. Zjawisko to może w dalszym czasie prowadzić do kształtowania się niepożądanych wzorców zachowań, takich jak nadmierne korzystanie z Internetu, ograniczenie relacji rówieśniczych czy obniżenie aktywności fizycznej. Stosunkowo wysoki odsetek uczniów potwierdzających swój kontakt z grami hazardowymi o charakterze pieniężnym

stanowi dodatkowy sygnał ostrzegawczy dotyczący potencjalnego rozwoju i nasilenia tego zjawiska wśród dzieci i młodzieży w przyszłości.

Przemoc oraz cyberprzemoc

Zjawisko przemocy wśród młodzieży stanowi rosnący problem wymagający adekwatnych działań profilaktycznych. Agresja ujawniana w szkołach często wynika z doświadczeń przemocy w środowisku domowym, gdzie dzieci przyswajają nieodpowiednie wzorce zachowań interpersonalnych. Przeprowadzone w gminie ankiety pozwalają na szczegółową analizę nasilenia się agresji w środowisku szkolnym.

Wyniki badań wskazują, że większość uczniów klas 4–6 (54%) oraz 7–8 (46%) nigdy nie doświadczyła przemocy w szkole. Przemoc kilka razy w roku spotyka 17% uczniów młodszych i 19% uczniów starszych, natomiast codzienne jej doświadczanie deklaruje 7% uczniów klas 4–6 i aż 21% uczniów klas 7–8. Młodszy uczniowie częściej doświadczają przemocy fizycznej, natomiast starsi częściej wskazują na przemoc psychiczną.

Dzieci i młodzież spędzają większość czasu w środowisku domowym i szkolnym, które powinny zapewniać poczucie bezpieczeństwa i warunki do prawidłowego rozwoju. Wyniki badań pokazują jednak, że przemoc domowa nie jest zjawiskiem całkowicie marginalnym – jej doświadczanie zadeklarowało 10% uczniów klas 4–6 oraz 12% uczniów klas 7–8.

Uczniowie wskazywali również na występowanie w ich środowisku agresji słownej. Zjawisko to zauważa 30% uczniów klas 4–6 oraz 38% uczniów klas 7–8. Dane te potwierdzają, że przemoc werbalna pozostaje jednym z najczęstszych przejawów agresji w relacjach.

Szczególne uwagę zwrócono również na zjawisko przemocy w przestrzeni cyfrowej. Internet, będący powszechnym narzędziem komunikacji i rozrywki, staje się jednocześnie obszarem występowania nowych form zagrożeń, takich jak cyberbullying, stalking, seksting, szantaż, podszywanie się czy tzw. hating. Z przeprowadzonych badań wynika, że 20% uczniów klas 4–6 oraz 21% uczniów klas 7–8 doświadczyło zjawiska hatingu, rozumianego jako otrzymywanie obraźliwych, publicznie widocznych komentarzy w sieci. Tego rodzaju doświadczenia mogą stanowić dla młodych osób istotne źródło stresu i obniżenia poczucia własnej wartości, szczególnie w okresie dorastania, gdy relacje rówieśnicze mają kluczowe znaczenie dla kształtowania tożsamości.

Uczniowie wskazywali również na inne formy cyberprzemocy: 15% uczniów klas 4–6 oraz 21% uczniów klas 7–8 przyznało, że otrzymywało wiadomości zawierające obelgi, natomiast 14% młodszych i aż 35% starszych uczniów doświadczyło udostępnienia swojej prywatnej korespondencji. Wyniki te wskazują, że część uczniów gminy Miejska Górka ma realne doświadczenia z cyberprzemocą, co wymaga budowania świadomości w zakresie

bezpiecznego korzystania z Internetu, ochrony danych osobowych oraz rozpoznawania zagrożeń związanych z przestępczością internetową.

Analiza powyższych danych wskazuje, że przemoc pozostaje realnym problemem wśród dzieci i młodzieży. Choć większość uczniów nie doświadcza przemocy bezpośrednio, to istotna część uczniów wskazywała na incydentalne lub częste jej występowanie. Wysoki odsetek przypadków agresji słownej i cyberprzemocy może świadczyć o potrzebie rozwoju kompetencji społecznych, emocjonalnych i cyfrowych wśród uczniów oraz do budowania pozytywnego klimatu w szkołach i domach.

Czas wolny

Czas wolny pozostaje do dyspozycji dzieci po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, jest przeznaczony na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną, zabawę oraz rozwój zainteresowań i zdolności. Największy wpływ na sposób jego organizowania ma rodzina, w szczególności wzorce w niej obowiązujące. To rodzice ponoszą główną odpowiedzialność za kształtowanie u dzieci umiejętności właściwego zagospodarowania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, zabawy, gry, spacery i rozmowy sprzyjają nie tylko efektywnemu wykorzystaniu tego czasu, lecz także wykształceniu u dziecka nawyku jego wartościowego i przyjemnego spędzania. W przypadku młodszych dzieci znaczący wpływ mają osoby dorosłe oraz wzorce przez nie przekazywane.

Młodszy uczniowie najczęściej czasu spędzają z rodziną (SP 4–6: 35%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (SP 4–6: 31%). Natomiast, uczniowie klas 7–8 ze znajomymi spoza szkoły/klasy (25%) oraz samotnie (27%).

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Przeprowadzone badania miały na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

Liczebność grupy

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Miejska Górka, a wzięło w nim udział 15 osób (10 kobiet oraz 5 mężczyzn). Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 41,4 lat.

Badanie wykazało, że 80% respondentów nie zgadza się ze stwierdzeniem, iż alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż wódka, co świadczy o wysokiej świadomości sprzedawców w zakresie szkodliwości napojów o niższej zawartości alkoholu. W kontekście ograniczania dostępu do alkoholu 60% sprzedawców wyraziło zdecydowany sprzeciw wobec jego sprzedaży osobom niepełnoletnim, a 73% respondentów oceniło, że osoby poniżej 18 roku życia nie mają łatwego dostępu do alkoholu.

Respondenci w większości (80%) nie zgadzali się ze stwierdzeniem, że spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto 73% sprzedawców uznało, że prowadzenie pojazdu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne, a 80% odrzuciło twierdzenie, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie spożywać niewielkie ilości alkoholu.

Respondenci w większości (80%) nie zgadzali się ze stwierdzeniem, że spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto 73% sprzedawców uznało, że prowadzenie pojazdu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne, a 80% odrzuciło twierdzenie, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie spożywać niewielkie ilości alkoholu.

Analiza subiektywnej oceny sprzedawców wskazała, że spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży jest rzadkie – 93% badanych stwierdziło, że do takich sytuacji nie dochodzi, a 80% deklaruje brak nieprzyjemnych zdarzeń związanych z alkoholem w ciągu ostatnich trzech miesięcy. W przypadku prób zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie 20% sprzedawców deklarowało, że zdarza się to kilka razy w roku, natomiast 80% twierdziło, że taka sytuacja w ogóle nie występuje. Każdy z badanych sprzedawców zawsze weryfikuje wiek kupującego, a 100% deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości co do pełnoletniości.

Odnosnie częstotliwości prób zakupu papierosów przez osoby niepełnoletnie respondenci wskazywali najczęściej: raz w miesiącu (47%), raz w tygodniu (13%) oraz brak takich przypadków (40%).

Wyniki badania pokazują, że świadomość sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przepisów prawa, odpowiedzialności społecznej oraz potencjalnych zagrożeń związanych z alkoholem jest wysoka.

Podsumowanie badań ankietowych

Dorośli mieszkańcy gminy Miejska Górka

- Większość mieszkańców (64%) uważa, że usługi społeczne są raczej dobrze skoordynowane między poszczególnymi instytucjami.
- Zdaniem 55% mieszkańców informacje o usługach społecznych w gminie są łatwo dostępne i przejrzyste.
- 52% badanych uważa, że zdecydowanie korzystnym byłoby utworzenie jednego miejsca w gminie, w którym można otrzymać informacje i skorzystać z różnych usług społecznych (np. zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych, pomocowych),
- Zdaniem około 1/3 mieszkańców usługi, które powinny być w przyszłości rozwijane w gminie to: opieka nad seniorami, wsparcie rodzin, aktywizacja zawodowa, wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami oraz integracja mieszkańców.
- 24% ankietowanych mieszkańców uważa, że ich sytuacja mieszkaniowa jest bardzo dobra, a 59% stwierdziło, że jest dobra.
- 34% ankietowanych wskazało, że w ich gospodarstwie domowym znajdują się osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne,.
- 47% badanych mieszkańców w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie miało trudności ze znalezieniem pracy lub utrzymaniem obecnej.
- 62% ankietowanych odpowiedziało, że ich obecne wynagrodzenie pozwala na zaspokajanie podstawowych potrzeb ich rodzin, ale z pewnymi trudnościami, a według 3% ankietowanych ich obecne wynagrodzenie zdecydowanie nie wystarcza na pokrycie podstawowych wydatków.
- 14% ankietowanych mieszkańców wskazało, że ma utrudniony dostęp do lekarza pierwszego kontaktu, a zdaniem 72% dostęp do lekarzy specjalistów w ich gminie nie jest łatwy.
- 55% ankietowanych sporadycznie uczestniczy w działaniach organizacji pozarządowych lub lokalnych inicjatywach społecznych. 10% ankietowanych robi to regularnie, a 34% nie angażuje się w lokalnych strukturach społecznych.
- Zdaniem 40% ankietowanych oferta wydarzeń kulturalnych w gminie jest odpowiednio bogata.
- Według 57% badanych oferta sportowa i rekreacyjna w gminie jest wystarczająca.
- 48% ankietowanych mieszkańców określa poziom bezpieczeństwa w gminie jako średni, a 31% uważa go za wysoki.

- W ciągu ostatniego roku 81% mieszkańców nie było świadkiem lub ofiarą przestępstwa lub wandalizmu w gminie.
- Jako najpoważniejsze problemy społeczne występujące w gminie ankietowani mieszkańcy najczęściej wskazywali bezrobocie (31%), brak wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych (33%), bezrobocie (31%) i uzależnienia od alkoholu, narkotyków i hazardu (34%).
- 60% ankietowanych zna osoby, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej i nie otrzymują wystarczającego wsparcia.
- Zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców (78%) zna miejsca w gminie, gdzie można uzyskać stosowną pomoc społeczną.
- Według 67% badanych gmina nie zapewnia wystarczającego wsparcia dla seniorów i osób niesamodzielnych.
- 91% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że oni lub ich bliscy nie korzystali z usług opieki domowej.
- 74% ankietowanych mieszkańców nie korzystało z pomocy społecznej.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy podchodzą odpowiedzialnie do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 100% sprzedawców zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta.
- 13% badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (20%), a 80% deklaruje, że do takich sytuacji nie dochodzi.
- 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości osobie niepełnoletniej.
- 93% badanych stwierdza, że nie dochodzi do sytuacji spożywania alkoholu w obrębie sklepu.
- Sprzedawcy charakteryzują się wysoką świadomością konsekwencji picia alkoholu – 80% badanych nie zgadza się na to, aby kobiety w ciąży piły alkohol, 73% nie zgadza się na prowadzenie pojazdów mechanicznych po spożyciu oraz 80% badanych uważa, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

Dzieci i młodzież szkolna

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w gminie Miejska Górka jest obecne. 1% uczniów klas 4-6 oraz 10% klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 1% młodszych i 26% starszych uczniów. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół gminy Miejska Górka. 2% uczniów klas 4-6 oraz 7% klas 7-8 deklaruje, że miało kontakt z tymi substancjami. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 28% uczniów klas SP 4-6 oraz 40% uczniów SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 17% uczniów z młodszej grupy oraz 40% uczniów starszych deklaruje, że pije napoje energetyczne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób najczęściej – do 2 godzin dziennie (29% SP 4-6) oraz

powyżej 6 godzin dziennie (17% SP 7-8). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

- Pozytywnie należy ocenić niską skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 20% uczniów SP 4-6 oraz 46% SP 7-8. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- Uczniowie w gminie Miejska Górką deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w gminie Miejska Górka:

- ✓ poprawę dostępności i jakości usług społecznych;
- ✓ dalszy wzrost grupy osób powyżej sześćdziesiątego roku życia, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- ✓ aktywizację społeczną seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych;
- ✓ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;
- ✓ zatrudnienie dodatkowych specjalistów;
- ✓ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej;

- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych;
- ✓ dalszy rozwój infrastruktury opiekuńczej (utworzenie kolejnych miejsc opieki/ zwiększenie liczby miejsc w już istniejących miejscach przedszkolach oraz w żłobku);
- ✓ zapewnienie pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonym wykluczeniem społecznym;
- ✓ podniesienie poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, a także zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- ✓ rozwój ekonomii społecznej i dalszą aktywizację społeczności lokalnych;
- ✓ zapewnienie mieszkańcom gminy atrakcyjnej oferty kulturalnej, oświatowej, sportowej i rozrywkowej.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki wewnętrzne	S Mocne strony	W Słabe strony
Czynniki zewnętrzne	O Szanse	T Zagrożenia

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla gminy Miejska Górka przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Analiza SWOT gminy Miejska Górka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, • zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, • realizacja programów osłonowych, • spadek liczby świadczeń pomocy społecznej rzeczowej oraz finansowej, • asystentura rodzinna, • realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, • aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy, • regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, • prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień, przeciwdziałania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, przemocy domowej, • dobry dostęp do edukacji podstawowej oraz opieki przedszkolnej, • aktywna działalność Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Ośrodka Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej w Miejskiej Górce, • wykwalifikowani pracownicy OPS, członkowie Zespołu 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa, • stopniowy spadek liczby mieszkańców, • ujemny przyrost naturalny, • trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, • niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych, • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, szczególnie dla seniorów i OzN, • brak niektórych form wsparcia: mieszkań wspomaganych, lokali socjalnych, klubów samopomocy, • brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, • brak grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych; • postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych, • występowanie rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży,

<p>Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy, • pozytywna ocena sytuacji mieszkaniowej, • rozbudowana infrastruktura edukacyjna i kulturalna, • otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, • niewystarczająca oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, brak lokalnych świetlic w niektórych miejscowościach, • niedostateczna koordynacja usług społecznych (rozproszenie usług), • ograniczony dostęp do informacji o dostępnych formach wsparcia, • niedostateczna liczba usług społecznych skierowanych do różnych grup społecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, • możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, • rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, • samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, • rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, • edukacja kulturalna prowadzona wśród dzieci i młodzieży przez instytucje kultury, • zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia, • postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, • wielopropblemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów, • niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, • obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, • występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, • ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,

<p>i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost wysokości płacy minimalnej, • szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży, • delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.
---	---

Źródło: opracowanie własne

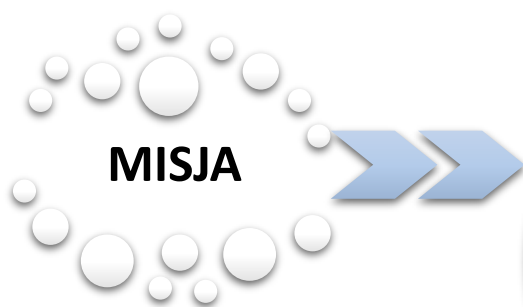
CZEŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

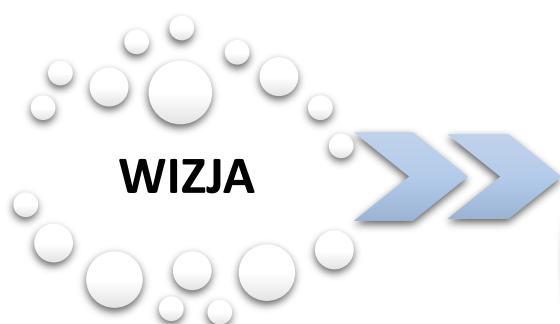
Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2026-2030, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję - jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować,
- misję - stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w mieście,
- cele strategiczne - wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w mieście,
- cele operacyjne - są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misją gminy Miejska Górka jest tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturalnego mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do zintegrowanego, wysokiej jakości systemu usług i wsparcia społecznego. Działania gminy ukierunkowane są na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, wzmocnienie kapitału społecznego oraz rozwijanie postaw obywatelskich i współodpowiedzialności za wspólne dobro.

Gmina Miejska Górka to wspólnota aktywnych, zaangażowanych mieszkańców, korzystających z nowoczesnego, zintegrowanego systemu usług społecznych. To gmina otwarta, bezpieczna i przyjazna, w której każdy ma równe szanse rozwoju, a wspólne działania samorządu, instytucji i organizacji społecznych wzmocniają więzi międzyludzkie, przeciwdziałają wykluczeniu i budują wysoką jakość życia.

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1: Wzmacnianie rodzin poprzez kompleksowe wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

Cel strategiczny nr 2: Ograniczanie zjawisk wykluczenia społecznego wynikających z bezrobocia, ubóstwa i uzależnień.

Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom przewlekle chorym wsparcia adekwatnego do ich potrzeb i możliwości.

Cel strategiczny nr 4: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej i integracji społeczności lokalnej.

Tabela 11 Opis celów strategicznych i operacyjnych dla gminy Miejska Górka

I CEL STRATEGICZNY:	
Wzmacnianie rodzin poprzez kompleksowe wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.	
I CEL OPERACYJNY:	
Rozwój systemu wsparcia dla rodzin, w szczególności mających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie i rozwijanie różnorodnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną, w tym wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizacja wydarzeń kulturalnych, imprez integracyjnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek oraz innych przedsięwzięć sprzyjających budowaniu więzi rodzinnych i społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników
2. Zapewnienie systematycznej współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w zakresie bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży oraz rozwijania kontaktów i współpracy z rodzicami w celu wczesnego rozpoznawania problemów wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wymienionych informacji
3. Podejmowanie działań na rzecz tworzenia publicznych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy, w celu wsparcia rodziców w godzeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych publicznych miejsc opieki na terenie gminy nad dziećmi do 3 roku życia
4. Upowszechnianie informacji dla rodzin o dostępnych formach poradnictwa rodzinnego oraz możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych lub problemowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozpowszechnionych informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów
5. Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom znajdującym się w kryzysie, poprzez działania interwencyjne, terapeutyczne oraz	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego

poradnicze, dostosowane do indywidualnych potrzeb rodzin	
<p>6. Organizowanie różnorodnych form edukacji i wsparcia rodziców (np. programy typu „Szkoła dla rodziców”, szkolenia, warsztaty, spotkania ze specjalistami) w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, świadomego rodzicielstwa, komunikacji z dzieckiem, rozpoznawania i kontrolowania emocji oraz właściwego stosowania nagród i kar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie, • liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu kompetencji rodzicielskich
<p>7. Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej odpowiedniego wsparcia finansowego i rzeczowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną, • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa
<p>8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z tymi, które doświadczają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej, w celu poprawy ich samodzielności życiowej i społecznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (tzw. praca socjalna)
<p>9. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, poprzez odbudowę środowiska wychowawczego umożliwiającego powrót dzieci do rodziny naturalnej oraz udzielanie wsparcia w procesie readaptacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
<p>10. Organizowanie i realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, ukierunkowanych na rozwój umiejętności społecznych, emocjonalnych i wychowawczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii
<p>11. Tworzenie i wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, promujących aktywność społeczną, sportową i kulturalną jako formy profilaktyki zachowań ryzykownych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu

12. Organizowanie szkoleń i doskonalenia zawodowego dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami
<p>Jednostka realizująca: Urząd Miejski w Miejskiej Górce, Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, GBP, OKSiAL.</p>	
<p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.</p>	
<p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

II CEL OPERACYJNY:

Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<p>1. Prowadzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, funkcjonujących w formie opiekuńczej (np. koła zainteresowań, świetlice środowiskowe, kluby młodzieżowe, ogniska wychowawcze), specjalistycznej lub w formie pracy podwórkowej, ukierunkowanych na wspieranie rozwoju emocjonalnego, społecznego i edukacyjnego młodych mieszkańców gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba placówek wsparcia dziennego, • liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych w placówkach wsparcia dziennego
<p>2. Rozszerzanie oferty sprzyjającej aktywnemu spędzaniu czasu wolnego przez dzieci i młodzież, szczególnie w obszarze kultury, sportu i rekreacji, m.in. poprzez organizację konkursów, zawodów, imprez międzyszkolnych i innych działań aktywizujących.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych, • liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu
<p>3. Realizacja kampanii profilaktycznych oraz systematycznych zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, obejmujących zarówno substancje psychoaktywne, jak i uzależnienia behawioralne, a także promujących zdrowy i aktywny styl życia. Działania te obejmują również kontynuację i rozwój rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia

<p>4. Podnoszenie jakości kształcenia oraz wsparcia w placówkach oświatowych, poprzez doskonalenie kompetencji kadry nauczycielskiej i pedagogicznej, wprowadzanie nowoczesnych metod dydaktycznych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i pomoce edukacyjne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne, • liczba nauczycieli podnoszących swoje kompetencje
<p>5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w atrakcyjnych formach, służących rozwijaniu wiedzy, umiejętności i zainteresowań dzieci oraz młodzieży, a także kształtowaniu postaw kreatywności i współpracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych oraz liczba dzieci biorących w nich udział
<p>6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, organizację pomocy w nauce (także z udziałem wolontariuszy), przyznawanie stypendiów edukacyjnych i zasilków szkolnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci i młodzieży otrzymujących stypendia i zasilki szkolne
<p>7. Prowadzenie warsztatów edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży dotyczących agresji, rozwiązywania konfliktów oraz przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, z wykorzystaniem aktywnych metod pracy i elementów treningu umiejętności społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i młodzieży z zakresu wzmacniania umiejętności społecznych
<p>8. Realizacja działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych ubóstwem lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym zapewnienie dostępu do wsparcia materialnego i edukacyjnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych
<p>9. Zwiększanie dostępności edukacji dla uczniów z niepełnosprawnościami, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, wdrażanie edukacji włączającej oraz likwidację barier architektonicznych w placówkach oświatowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym, • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych na terenie placówek oświatowych
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, placówki oświatowe, GBP, OKSiAL, świetlice środowiskowe.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół.</p>	

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Kompleksowy system wsparcia dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym obszarze.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba założonych „Niebieskich Kart”, • liczba osób doznających przemocy domowej, • liczba osób stosujących przemoc domową
2. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych (plakatów, broszur, ulotek) dotyczących praw osób doświadczających przemocy, form przeciwdziałania przemocy oraz instytucji i podmiotów udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozpowszechnionych informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
3. Świadczenie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym oraz stosującym przemoc, w tym w formie konsultacji i poradnictwa medycznego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych konsultacji oraz liczba osób, którym ich udzielono, • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową schronienia w ośrodkach wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia
5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób skierowanych do udziału w programie
6. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie powiatu w zakresie realizacji działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
7. Organizacja szkoleń dla przedstawicieli instytucji w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych

<p>8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów przeciwdziałania poprzez organizację lokalnych akcji informacyjnych oraz udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba akcji społecznych/ kampanii na temat przeciwdziałania przemocy domowej
<p>9. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdawczości z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
<p>10. Podejmowanie działań w kierunku tworzenia grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, ZI, OKSiAL, świetlice środowiskowe</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

II CEL STRATEGICZNY:

Ograniczanie zjawisk wykluczenia społecznego wynikających z bezrobocia, ubóstwa i uzależnień.

I CEL OPERACYJNY:

Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<p>1. Nawiązywanie i rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy, obejmującej upowszechnianie ofert zatrudnienia, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, a także organizację robót publicznych, prac społecznie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, • liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych, • liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych, • liczba bezrobotnych odbywających staż

użytecznych, interwencyjnych oraz zatrudnienia socjalnego.	
2. Propagowanie idei przedsiębiorczości oraz ekonomii społecznej, w tym wspieranie osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej lub założenie spółdzielni socjalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o zawieranie i realizację kontraktów socjalnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezrobotnymi
4. Zapewnienie świadczeń osobom i rodzinom, u których bezrobocie stanowi główny problem życiowy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną
5. Opracowywanie i realizacja projektów oraz programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów/ projektów skierowanych do osób bezrobotnych
6. Podejmowanie działań zmierzających do pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, w tym promowanie gminy z wykorzystaniem jej walorów gospodarczych i przestrzennych, przygotowywanie terenów inwestycyjnych oraz oferowanie preferencji podatkowych dla inwestorów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

II CEL OPERACYJNY:

Ograniczenie marginalizacji społecznej spowodowanej ubóstwem.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz świadczenie poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin znajdujących się	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia

w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.	
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie i realizację kontraktów socjalnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami korzystającymi z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
3. Organizacja działań wspierających rozwój kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności życiowej, samodzielności oraz racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych działaniami
4. Realizowanie programów osłonowych służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich, w tym organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki szkolnej, zapewnianie odzieży i artykułów szkolnych, a także wspieranie wypoczynku dzieci w okresie ferii letnich i zimowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych, • liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, które dożywiano w trakcie nauki w szkole
5. Udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, wsparcia w podejmowaniu zatrudnienia oraz świadczenie pomocy rzeczowej dla osób usamodzielnianych, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, które otrzymały lokal socjalny
6. Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów
7. Rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora oraz Kościołem w zakresie działań na rzecz osób ubogich i bezdomnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych na rzecz osób ubogich i bezdomnych
8. Organizowanie oraz wspieranie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich
9. Podejmowanie działań wspierających osoby zagrożone lub dotknięte bezdomnością, obejmujących prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego, • liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności, • liczba osób bezdomnych, którym udało się wyjść z bezdomności,

10. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań monitorujących bezpieczeństwo socjalne mieszkańców
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, świetlice środowiskowe.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

III CEL OPERACYJNY:

Skuteczna działalność profilaktyczna oraz kompleksowe wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, obejmujących zarówno działania edukacyjne, jak i formy aktywnego spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz liczba osób biorących w nich udział
2. Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej oraz liczba ich uczestników
3. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych prowadzących działania w zakresie profilaktyki uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia
4. Współpraca z innymi podmiotami w celu prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie profilaktyki uzależnień
5. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom dotkniętym problemem uzależnień po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna
6. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz współpraca z grupami samopomocowymi, w tym AA i Al-Anon.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba grup wspierających osoby uzależnione i współuzależnione na terenie gminy
7. Upowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozpowszechnionych informacji

<p>8. Monitorowanie i diagnozowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień
<p>9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych w celu ograniczenia dostępności alkoholu oraz przestrzegania zakazu sprzedaży osobom poniżej 18 r.ż.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych
<p>10. Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, OKSiAL, świetlice środowiskowe.</p> <p>Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoł.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

III CEL STRATEGICZNY:

Zapewnienie osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom przewlekle chorym wsparcia adekwatnego do ich potrzeb i możliwości.

I CEL OPERACYJNY:

Objęcie osób starszych, osób z niepełnosprawnościami kompleksowym wsparciem materialnym oraz zapewnienie im wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<p>1. Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej – w tym obiektów handlowych, usługowych, kulturalnych i sportowych – do potrzeb osób z niepełnosprawnością, poprzez likwidację barier architektonicznych oraz zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów infrastruktury gminnej (w tym nowo powstałych) dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
<p>2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich inicjatyw poprzez</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi

udzielanie pomocy organizacyjnej, merytorycznej i finansowej.	
3. Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnością i przewlekle chorych, w tym promocja idei wolontariatu lokalnego oraz integracja międzypokoleniowa.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami objętych wolontariatem
4. Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych skierowanych do osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami, mających na celu ograniczenie skutków ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz poprawę warunków życia tych grup.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów osłonowych skierowanych do osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami
5. Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy, przy jednoczesnym zapewnieniu organizacji i finansowania transportu do tych placówek.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych do środowiskowych domów samopomocy
6. Rozwijanie usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz umożliwienie utrzymywania kontaktów społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, • liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych
7. Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez rozwój oferty opieki środowiskowej oraz wspieranie działań asystentów osobistych osób z niepełnosprawnościami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, • liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w przypadkach wymagających całodobowej opieki instytucjonalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej
9. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-doradczych ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych, w tym wspieranie	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz emerytów biorących udział w programach mających na celu aktywizację zawodową

<p>ich w powrocie na rynek pracy lub podejmowaniu działalności społecznej.</p>	
<p>10. Współpraca z instytucjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnością, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc pracy na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnościami
<p>11. Udzielanie ustawowej pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym oraz seniorom, w szczególności w formie zasiłków, dodatków mieszkaniowych oraz wsparcia rzeczowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych ustawową pomocą materialną, w tym z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę
<p>12. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników Urzędu Miejskiego i Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych osób zaangażowanych w obsługę i wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych – poprzez udział w szkoleniach, kursach i konferencjach specjalistycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe
<p>13. Upowszechnianie informacji o przysługujących uprawnieniach, dostępnych formach pomocy oraz instytucjach świadczących wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych oraz ich rodzin, m.in. poprzez materiały informacyjne, punkty konsultacyjne oraz stronę internetową gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozpowszechnionych informacji
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

II CEL OPERACYJNY:

Wzmocnienie integracji społecznej seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dotkniętych długotrwałą chorobą w lokalnej społeczności oraz ich aktywności społeczno-kulturalnej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<p>1. Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, ukierunkowanych na integrację społeczną oraz rozwój kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnościami i dotkniętych długotrwałą chorobą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach
<p>2. Rozwój oferty wsparcia dla seniorów, obejmujący m.in. tworzenie i wspieranie miejsc spotkań i aktywizacji społecznej, w tym Klubów Seniora, Dziennego Domu Senior+ oraz innych form integracji środowiskowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników klubu seniora; • liczba klubów seniora
<p>3. Tworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami poprzez realizację projektów socjalnych, programów aktywizacyjnych i inicjatyw lokalnych wspierających uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych projektów/programów skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych oraz liczba ich uczestników
<p>4. Organizacja przedsięwzięć integracyjnych o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym, skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz seniorów, wspierających aktywność fizyczną, budowanie więzi społecznych i przeciwdziałanie izolacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wydarzeń mających na celu integrację seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz lokalnej społeczności
<p>5. Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych, poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów, ulotek i broszur oraz udostępnianie aktualnych danych o lokalnych usługach i formach wsparcia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych
<p>6. Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji

osób starszych, z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych, w celu wymiany doświadczeń, koordynacji działań oraz lepszego dostosowania oferty wsparcia do potrzeb mieszkańców.	społecznej osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych
7. Organizacja i finansowanie programów oraz wydarzeń informacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat sytuacji, potrzeb i problemów osób starszych, z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych, a także promowanie pozytywnego wizerunku starości, zdrowia i aktywności osób z ograniczeniami sprawności.	<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych programów i imprez oraz liczba ich uczestników
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy, Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, OKSiAL, świetlice środowiskowe.</p> <p>Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoły.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

IV CEL STRATEGICZNY:

Wzmacnianie aktywności obywatelskiej i integracji społeczności lokalnej.

I CEL OPERACYJNY:

Rozwój aktywności obywatelskiej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie konsultacji z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi, w formie spotkań otwartych, debat, warsztatów obywatelskich oraz badań ankietowych, zarówno w przypadkach określonych przepisami prawa, jak i w innych ważnych dla społeczności kwestiach.	<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych konsultacji
2. Promowanie idei wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców poprzez organizowanie akcji informacyjnych, wydarzeń edukacyjnych oraz współpracę z placówkami oświatowymi	<ul style="list-style-type: none"> liczba mieszkańców angażujących się w wolontariat

w zakresie rozwijania postaw obywatelskich i prospołecznych.	
3. Organizacja wydarzeń, imprez i uroczystości o charakterze lokalnym, w tym o zasięgu sołectkim i gminnym, związanych ze świętami narodowymi, religijnymi, rocznicami historycznymi oraz lokalnymi tradycjami i zwyczajami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
4. Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych
5. Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców, obejmującej organizację wydarzeń artystycznych, koncertów, warsztatów, spotkań autorskich, przeglądów i konkursów, a także wspieranie działalności lokalnych instytucji i organizacji kultury.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba cyklicznych wydarzeń kulturalnych
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS, GBP, OKSiAL. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

II CEL OPERACYJNY:

Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Wspieranie organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia oraz utrzymania istniejących podmiotów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych, centrów integracji społecznej i warsztatów terapii zajęciowej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej, • liczba podmiotów ekonomii społecznej, którym udzielono wsparcia
2. Promowanie dobrych praktyk oraz modelowych rozwiązań w obszarze ekonomii społecznej, poprzez upowszechnianie przykładów efektywnych działań i współpracy pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej, samorządem i sektorem prywatnym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kampanii społecznych promujących podmioty ekonomii społecznej

<p>3. Upowszechnianie idei przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym poprzez działania informacyjne, doradcze i edukacyjne, mające na celu aktywizację zawodową i społeczną tych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań promujących przedsiębiorczość społeczną wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
<p>4. Tworzenie i rozwijanie sieci współpracy podmiotów działających na rzecz środowiska lokalnego, obejmującej instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy
<p>Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka, Rada Miejska jako organ uchwalodawczy i Burmistrz Miejskiej Górki jako organ wykonawczy, OPS.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

Źródło: opracowanie własne

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Miejska Górka jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górce.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych informacji:

- 1) oceny zasobów pomocy społecznej,
- 2) sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 3) sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

- 4) sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
- 5) sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- 6) sprawozdanie ze współpracy gminy Miejska Górka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Ośrodka Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Miejskiej. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Wyżej wymienione sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów posłużą bieżącemu monitorowaniu wdrażania Strategii oraz powinny zostać wzięte pod uwagę przy przeprowadzaniu dwóch ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań. Pierwsza ewaluacja zostanie przeprowadzona po 3 latach działań, natomiast końcowa po 5 latach. Ewaluacja dokonana po trzech latach pozwoli na rozeznanie w sytuacji i umożliwi dalsze świadome działania na rzecz gminy Miejska Górka.

Ewaluacja końcowa zostanie przeprowadzona w ostatnim roku wdrażania Strategii, a jej wyniki będą punktem wyjścia do jej aktualizacji na następne lata, w razie potrzeby w mniejszym lub dłuższym wymiarze czasowym lat.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejska Górka na lata 2026–2030 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800+”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Spis rysunków tabel i wykresów

Rysunek 1 Mapa gminy Miejska Górka	21
Tabela 1 Mieszkaniowy zasób gminy Miejska Górka w latach 2022–2024	26
Tabela 2 Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie gminie Miejska Górka w latach 2022–2024	43
Tabela 3 Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej - liczba osób w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024	43
Tabela 4 Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS - liczba osób w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024	44
Tabela 5 Działalność GKRPA w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024	61
Tabela 6 Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Miejska Górka w latach 2022-2024	68
Tabela 7 Liczba założonych Niebieskich Kart w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024	68
Tabela 8 Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w gminie Miejska Górka w latach 2022-2024	69
Tabela 9 Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania w gminie Miejska Górka w latach 2022-2024	70
Tabela 10 Analiza SWOT gminy Miejska Górka	104
Tabela 11 Opis celów strategicznych i operacyjnych dla gminy Miejska Górka	109
Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Miejska Górka - ogółem i w podziale na płeć w latach 2022–2024	22
Wykres 2 Ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Miejska Górka w 2024 roku	23
Wykres 3 Liczba urodzeń żywych w podziale na płeć w gminie Miejska Górka w latach 2022–2024	23
Wykres 4 Liczba zgonów w podziale na płeć w gminie Miejska Górka w latach 2024–2024	24
Wykres 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022–2024	46
Wykres 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu bezrobocia w latach 2022-2024	50
Wykres 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu ubóstwa w latach 2022–2024	51
Wykres 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2022–2024	53
Wykres 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Miejska Górka z powodu uzależnienia od alkoholu w latach 2022–2024	63
Wykres 10 Płeć ankietowanych mieszkańców gminy Miejska Górka	71

Wykres 11 Wiek ankietowanych mieszkańców gminy Miejska Górka	72
Wykres 12 Status zawodowy ankietowanych mieszkańców gminy Miejska Górka.....	73
Wykres 13 Jak ocenia Pan/ Pani swoją sytuację mieszkaniową?.....	73
Wykres 14 Czy w Pana/ Pani gospodarstwie domowym są osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne?	74
Wykres 15 Jakie problemy społeczne uważa Pan/ Pani za najważniejsze w gminie?	75
Wykres 16 Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/ a Pan/ Pani trudności ze znalezieniem pracy lub jej utrzymaniem?	75
Wykres 17 Czy poziom wynagrodzenia pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb Pana/ Pani rodziny?	76
Wykres 18 Czy ma Pan/ Pani łatwy dostęp do lekarza pierwszego kontaktu?	77
Wykres 19 Czy ma Pan/ Pani łatwy dostęp do lekarzy specjalistów w gminie?.....	77
Wykres 20 Czy korzystał(a) Pan/Pani z pomocy psychologicznej/ psychiatrycznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	78
Wykres 21 Czy uczestniczy Pan/ Pani w działaniach organizacji pozarządowych lub lokalnych inicjatywach społecznych?	79
Wykres 22 Czy w Pana/ Pani miejscowości są jest bogata oferta wydarzeń kulturalnych?	79
Wykres 23 Czy Pana/ Pani zdaniem oferta sportowa i rekreacyjna w gminie jest wystarczająca?	80
Wykres 24 Jak ocenia Pan/ Pani poziom bezpieczeństwa w swojej miejscowości?.....	81
Wykres 25 Czy w ciągu ostatniego roku był(a) Pan/ Pani świadkiem lub ofiarą przestępstwa/ wandalizmu?.....	81
Wykres 26 Czy kiedykolwiek korzystał(a) Pan/ Pani z pomocy społecznej (np. świadczenia z OPS, dożywianie, pomoc finansowa)?.....	82
Wykres 27 Czy zna Pan/ Pani osoby, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej i nie otrzymują wystarczającego wsparcia?	83
Wykres 28 Czy wie Pan/ Pani, gdzie można uzyskać pomoc społeczną w gminie (np. OPS, organizacje pozarządowe)?	83
Wykres 29 Czy Pana/ Pani zdaniem gmina zapewnia wystarczające wsparcie dla seniorów i osób niesamodzielnych?.....	84
Wykres 30 Czy korzystał(a) Pan/ Pani lub ktoś z Pana/ Pani bliskich z usług opieki domowej?	84
Wykres 31 Czy uważa Pan/ Pani, że usługi społeczne w gminie (np. zdrowotne, opiekuńcze, kulturalne, edukacyjne, pomocowe) są dobrze skoordynowane między instytucjami?.....	85
Wykres 32 Czy uważa Pan/ Pani, że informacje o dostępnych usługach społecznych w gminie są łatwo dostępne i przejrzyste?	85
Wykres 33 Czy według Pana/ Pani przydatne byłoby stworzenie jednego miejsca w gminie, w którym można otrzymać informacje i skorzystać z różnych usług społecznych (np. zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych, pomocowych)?	86
Wykres 34 Jakie dodatkowe usługi społeczne powinny być rozwijane w gminie?	87